MERIDIANE

KATHERINE MANSFIELD

GARDEN-PARTY ȘI ALTE POVESTIRI

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

KATHERINE MANSFIELD ★ GARDEN-PARTY ȘI ALTE POVESTIRI

Lei 2,75

Meridiane

KATHERINE MANSFIELD

GARDEN-PARTY ȘI ALTE POVESTIRI

În romînește de
MADELEINE SCARLAT

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURA ȘI ARTA

Din volumul:
COLLECTED STORIES
of
Katherine Mansfield
Constable — London, 1956

CUVÎNT ÎNAINTE

Pierdut: un ceas de aur.
Diamante sînt prețioasele-i minute.
Nu se oferă nici o recompensă.
Clipele pierdute s-au dus pe vecie

(Katherine Mansfield: *Călătorie*)

S-ar părea că această bătrînească deviză, pictată cu migală și atîrnată peste patul bunicilor, avea să rămînă adînc întipărită în mintea scriitoarei, care s-a străduit să folosească din plin și cu frumoase roade fiecare clipă a scurtei și dureroasei sale existențe.

Născută la 14 octombrie 1888 la Wellington, în Noua-Zeelandă, Kathleen Beauchamp — cunoscută în literatură sub numele de Katherine Mansfield — și-a terminat studiile la Londra, unde i-a fost dat să-și facă mai tîrziu și debutul în literatură. Fire sensibilă și poetică, înzestrată cu deosebite aptitudini muzicale, ea s-a făcut remarcată de timpuriu ca o excelentă violoncelistă.

Atrasă de viața tumultoasă a metropolei, în acest început de veac care vedea înflorirea atîtor reale talente ce au făcut fala literelor engleze — Oscar Wilde, Rupert Brooke, John Galsworthy, D. H. Lawrence, George Bernard Shaw, Virginia Woolfe — tînăra Kathleen s-a stabilit definitiv în Anglia, unde și-a început „anii de ucenicie" în condiții destul de puțin favorabile.

Deși promotorii sufragiului universal și adepții fabianismului propovăduiau în mod consecvent egalitatea în drepturi a femeii — lucru prin care se înțelegea deocamdată mai curînd dreptul femeii de a-și cîștiga existența trudind din greu —

femeia-scriitoare era încă privită drept ceva puțin obișnuit sau era cel mult tolerată cu indulgență, pînă în clipa cînd izbutea să-și afirme cu tărie (și multă perseverență) personalitatea creatoare.

Considerăm drept pilduitoare perseverența fragilei făpturi care, după promițătorul debut în paginile revistei literare *The New Age* (Veacul Nou, în 1909), a reușit în scurt timp să-și cîștige aprecierile cele mai elogioase pentru micile ei nuvele, schițe și povestiri apărute în 1911 și în volum, *In a German Pension* (Într-o pensiune de familie germană). Solicitată ulterior să colaboreze la revista literară *Rhythm*, ea a fost definitiv acceptată de cercurile literare. Revista *Rhythm* și-a încetat însă apariția în 1913, și în afară de colaborări sporadice în unele periodice londoneze, Katherine Mansfield nu și-a putut asigura în anii primului război mondial — și cîtva timp după terminarea lui — o continuitate în publicarea scrierilor ei literare.

O nuvelă mai lungă, *Prelude*, (Preludiu) cu reminiscențe din anii copilăriei în Noua Zeelandă, apare în 1917 într-o mică ediție broșată, destinată unui număr restrîns de admiratori care se înscriseseră în prealabil.

Începînd cu anul 1918, revista literară *Athenaeum* îi publică cu regularitate nuvelele și povestirile, din ce în ce mai apreciate de marele public, precum și o serie de recenzii literare. John Middleston-Murry — unul dintre directorii revistei, devenit și tovarășul de viață al scriitoarei — avea să acorde o deosebită solicitudine acestui talent în ascensiune. Revista *London Mercury* înscrie și ea numele scriitoarei Katherine Mansfield printre colaboratorii ei de vază.

Volumul *In a German Pension* a cunoscut trei ediții succesive. În 1920 el va fi urmat de un nou volum de nuvele și povestiri, apărut sub titlul *Bliss and Other Stories* (Fericire deplină și alte povestiri).

Volumul încheiat de scriitoare în 1921 și apărut în 1922, *Garden-Party*, aduce consacrarea definitivă a unui autentic

talent literar, care începe să fie apreciat și dincolo de hotare. Creațiile cele mai caracteristice din acest volum sînt incluse și în culegerea noastră : *Garden-Party, Fiicele răposatului colonel, Viața bătrînei Ma Parker, Miss Brill.*

Din nefericire, încă înainte de izbucnirea războiului, pentru Katherine Mansfield a început calvarul unei existențe ce va sta de acum înainte sub semnul fatal al unei maladii necruțătoare : o pleurezie ce avea să evolueze sub forma unei grave afecțiuni pulmonare de natură tuberculoasă.

Căutînd însănătoșirea în ținuturi cu o climă mai favorabilă decît încețoșata Anglie a lunilor de iarnă, scriitoarea își începe acum peregrinările în hotelurile și pensiunile de familie de pe coasta Mediteranei sau de pe culmile însorite ale Alpilor elvețieni.

Boala se dovedește însă refractară tuturor tratamentelor medicale și curelor de altitudine. În ciuda suferințelor și a unor trecătoare clipe de deznădejde, tînăra scriitoare își păstrează optimismul și voioșia „zilelor bune" și își continuă neobosită seria nuvelelor și povestirilor, completează paginile unui interesant *Jurnal* și întreține o vastă corespondență cu literați, pictori și diferite personalități interesante.

În ultima sa epocă de creație, folosind însemnările adunate în decursul anilor, Katherine Mansfield a scris un impresionant număr de povestiri și schițe, reunite sub titlul *The Doves' Nest* (Cuibul turturelelor) și, în completare, *Something Childish* (Ceva copilăros). Multe bucăți pe care își propunea să le refacă, precum și unele neterminate se adaugă la scrierile acestei epoci.

Și tocmai atunci cînd spera poate mai mult ca oricînd în deplina ei însănătoșire, o hemoptizie fatală îi pune capăt zilelor la Avon (Fontainebleau), lîngă Paris, în 9 ianuarie 1923, la vîrsta de treizeci și patru de ani.

Primul contact al tinerei Katherine Mansfield cu cercurile literare londoneze nu a izbutit să-i deformeze sensibilitatea

sau să-i ştirbească dorinţa din ce în ce mai vie de a reda — fireşte cu posibilităţile şi limitele ei — mici crîmpeie de viaţă adevărată. În perioada cînd mulţi intelectuali se proclamau fervenţi admiratori ai simbolismului, expresionismului şi altor *isme*, şi mai tîrziu, cînd atîţia se pasionau pentru o literatură inspirată de psihoanaliză, ea nu şi-a renegat marile modele. Iar numele marilor scriitori în care găsea întruchiparea calităţilor ideale nu este o taină pentru nimeni. Atît din volumul de *Scrisori* cît şi din paginile *Jurnalului* publicat după moartea ei, prin grija devotatului John Middleton-Murry, aflăm printre cărţile ei de căpătîi ediţia cu paginile pline de adnotări a operelor lui Shakespeare, poeţii Keats, Coleridge, Shelley, scrierile lui Goethe, romanele lui Dickens, Stendhal, Flaubert şi ale marilor clasici ruşi Tolstoi şi Dostoievski. Dintre contemporanii ei admira cu precădere pe Thomas Hardy, D. H. Lawrence, Virginia Woolfe, John Galsworthy.

Surprinzător pare faptul că ilustrul ei contemporan — şi contemporan al atîtor generaţii ! — G. Bernard Shaw nu s-a bucurat de o excesivă stimă din partea ei.

Scriitorului John Galsworthy, care a încurajat-o, exprimîndu-şi şi aprecierea deosebită pentru talentul ei literar, Katherine Mansfield îi scria în 1921 : „Nobilele şi generoasele dumneavoastră cuvinte de apreciere sînt pentru mine o încurajare atît de preţioasă, încît mă voi strădui abia de acum înainte să le merit, să desăvîrşesc lucrări şi mai bune — în dorinţa de a nu vă pricinui nici o dezamăgire".

Cel mai aproape de sufletul şi de aspiraţiile cugetului ei a fost însă marele scriitor rus Anton Cehov. Geniala lui putere de pătrundere şi profunda lui dragoste de oameni constituiau pentru Katherine Mansfield însuşirile cele mai de preţ ale unei opere ce se dovedeşte cu adevărat unică, viabilă de-a lungul deceniilor.

Scriitoarea mărturisea că îndrăgise şi limba rusă şi muzica rusă, dornică să se apropie şi mai mult de realitatea vieţii

ruse, zugrăvită cu pana măiastră a lui Anton Pavlovici Cehov. Şi a fost nespus de fericită cînd revista *Athenaeum* a publicat unele articole ale marelui scriitor. În cercul prietenilor ei, scriitoarea a urmărit cu aceeaşi încîntare desăvîrşirea unor tălmăciri din Tolstoi şi Dostoievski, de către D. H. Lawrence şi Virginia Woolfe.

Fără a intra prea mult în amănunte cu privire la metodele de creaţie ale apreciatei Katherine Mansfield, nu putem omite să înscriem aci controversele postume iscate în legătură cu vizibila influenţă a marelui prozator rus în creaţia ei.

Este neîndoios că opera literară a scriitoarei poartă pecetea unei sensibilităţi, a unei originalităţi deosebite. Apărînd creaţiile ei cu fervoare şi cu admiraţia care i-a păstrat-o pînă în ultimele clipe ale existenţei lui, John Middleton-Murry (decedat în 1957) afirma că „asemănarea între nuvelele lui Cehov şi ale Katherinei Mansfield este exagerată de unii critici, dovedind o examinare superficială a legăturii ce s-ar putea stabili — anume aceea a unor asemănări de ordin temperamental. În realitate, spune John Middleton-Murry, tehnica Katherinei Mansfield este foarte diferită de aceea a lui Cehov."

Constatarea contrară, adică influenţa vădită a lui Cehov în unele povestiri şi schiţe ale scriitoarei a fost des citată în mod favorabil. Academicianul francez André Maurois, situînd pe Katherine Mansfield printre cei mai valoroşi reprezentanţi ai geniului scurt, amintea de o mică şi reprezentativă capodoperă, *Musca* — pe care cititorii o vor găsi în acest volum.

Fără îndoială, nimeni nu contestă originalitatea evidentă a scriitoarei Katherine Mansfield. Influenţa incontestabilă a lui Cehov n-a făcut decît să rodească acest talent.

Înseşi repetatele mărturii ale scriitoarei vin să confirme dorinţa ei de a înfăţişa în puţine trăsături şi cu economie verbală (în mintea ei stăruiau aceste caracteristici ale lui Cehov) complexitatea existenţei şi a sentimentelor omeneşti.

Talent secerat în plină ascensiune, Katherine Mansfield ar fi ajuns poate la o mai mare desăvîrşire a măiestriei pe care se străduia s-o atingă. Nenumărate pagini din *Jurnalul* său, din scrisorile ei redau eforturile şi minuţiozitatea cu care îşi revedea manuscrisele, în dorinţa de a da ceva cît mai bun, cît mai convingător.

Căutînd să surprindă viaţa sub toate aspectele ei, scriitoarea a cuprins în aproape nouăzeci de nuvele, schiţe, povestiri (şi povestiri neterminate) toate vîrstele vieţii şi oameni din păturile sociale cele mai diferite. Universul restrîns, în care a fost însă silită să circule după agravarea bolii, nu i-a îngăduit să imortalizeze antagonismele cele mai flagrante ale societăţii în care trăia, sau încercările grele ale războiului, care au contribuit la subminarea sănătăţii ei. Din aceleaşi motive, desigur, nici stilul ei n-a cîştigat în vigoare, păstrînd de cele mai multe ori o nuanţă de tragică duioşie, acolo unde s-ar fi putut afla accente mai puternice (ca de pildă în *Viaţa bătrînei Ma Parker*, care apare în această culegere).

Fina ironie cu care prezintă deşertăciunea femeilor cu preocupări mondene, pe intelectualii care afişează tendinţe „la modă", caracterizează majoritatea scrierilor ei. Mici drame intime (vezi *Fericire deplină)* sau familiale, tragicul bătrîneţii singuratice (vezi *Miss Brill)* sînt redate cu măiestrie şi profundă cunoaştere a firii omeneşti.

Gingăşia, sensibilitatea delicată a femeii iubitoare de oameni se vădesc îndeosebi în povestirile sau nuvelele închinate copilăriei — caracteristică mai puţin aparentă în selecţia noastră, care nu include lungile ei povestiri *Preludiu, Pe plaja golfului* sau *Casa Păpuşilor.*

Călătoriile i-au lărgit orizontul şi i-au îmbogăţit cunoştinţele despre oameni, din nefericire nu şi despre cei care hotărau destinele acestora. Cu mult umor şi uneori cu destulă severitate a conturat în unele din povestirile ei pe turiştii epocii, referindu-se nu numai la concetăţenii ei, ci şi la variate figuri de germani, elveţieni, americani, pe care a avut prilejul să-i cunoască.

Ne permitem să afirmăm că, în ciuda suferinţelor îndurate şi a multor clipe de depresiune ce se oglindesc uneori în paginile *Jurnalului* — în paginile scriitoarei freamătă viaţa cu toate elanurile ei, iar vioiciunea dialogurilor precum şi un umor de bună calitate sînt aparente chiar şi în scrierile ultimilor ani.

Securitatea materială, care i-a lipsit în anii primelor încercări literare, începuse să devină o preocupare mai puţin acută pentru Katherine Mansfield abia scurt timp înaintea săvîrşirii ei din viaţă.

Optimismul şi dragostea ei de viaţă şi de oameni, dorinţa de a munci pentru a se desăvîrşi şi pentru a face din căminul ei un liman odihnitor nu s-a dezminţit pînă în ultimele-i clipe.

„Cred că numai străduindu-mă să redau cu fidelitate viaţa trăită, rămîn fidelă cerinţelor artei. Şi pentru mine credinţa fidelă în ceea ce e viaţa înseamnă: *bunătate, sinceritate, simplitate şi onestitate."* Aceste rînduri din *Jurnalul* ei constituie o adevărată profesiune de credinţă.

Marea ei încredere în viaţă şi în însuşirile frumoase ale sufletului omenesc i-au ajutat să-şi învingă tristeţea şi durerile fizice, să persevereze şi să desăvîrşească munca începută, cu o seninătate rar întîlnită.

Respectîndu-se dorinţa ei, pe lespedea ce înseamnă la cimitirul din Avon mormîntul scriitoarei, au fost înscrise următoarele cuvinte ale marelui Shakespeare: *„...but I tell you, my lord fool, out of this nettle, danger, we pluck this flower, safety"*. („...dar eu îţi zic, milord smintit, că de pe ciulinul acesta, al primejdiei, vom culege floarea rară care se cheamă linişte." [1]

[1] Din *Henric al IV-lea*, partea I, actul II, scena 3 (în traducerea lui Dan Duţescu).

Alegerea titlurilor cuprinse în acest volum s-a făcut ținînd seama de ordinea în care au fost reunite pentru prima oară într-o ediție definitivă, în 1945.

Modestia autoarei a impus o clasificare postumă în care povestiri din volumul *Într-o pensiune de familie germană* (pe care ea le socotea „lucrări lipsite de maturitate") deși apărute încă în 1911, sînt introduse la sfîrșitul ediției.

MADELEINE SCARLAT

FERICIRE DEPLINĂ

La treizeci de ani împliniți, Bertha Young mai simțea uneori că-i vine să alerge, în loc să meargă în pas obișnuit pe stradă — mai mult, că-i vine să zburde, schițînd pași de dans pe trotuar, țintind cu ciocanul de crochet o bilă imaginară, azvîrlind în aer și prinzînd din nou ceva invizibil, sau, pur și simplu, să stea în loc și să rîdă, fără nici un motiv.

Ce te faci, dacă — la treizeci de ani — chiar în clipa cînd dai să treci de colțul străzii, te simți copleșită deodată de un simțămînt de fericire deplină — de fericire nemărginită ! — ca și cum însăși ceva din strălucirea învăpăiată a acestui ceas de după-amiază tîrzie ți-ar pătrunde întreaga ființă, te-ar încinge cu o dogoare ce amenință să-ți spargă pieptul, iradiind pînă-n vîrful fiecărui deget al mîinilor și picioarelor, în mici scăpărări de foc...

O ! nu e oare cu putință să exprimi ceea ce simți în asemenea clipe, fără să dai a crede altora că „ești amețită de băutură" sau puțin „scrîntită" ? Cît de stupidă e civilizația asta ! La ce bun ți-a fost oare dăruit trupul, dacă trebuie să-l păstrezi cu grijă zăvorît într-un sipet, ca o vioară rară, nepretuită ?

„Nu, asemuirea cu o vioară nu mi se pare potrivită, nu chiar asta vreau să spun", se gîndi în timp ce urca în goană scările, căutînd în geantă cheia — bineînțeles că uitase s-o ia, ca de obicei — și făcînd să zornăie, în treacăt, cutia de scrisori. „Nu, nu chiar așa am crezut-o, fiindcă..."

— Mulțumesc, Mary, rosti intrînd în hol. S-a întors dădaca?

— Da, *M'm.*

— Au trimis fructele?

— Da, *M'm.* S-a adus totul.

— Fii așa de bună, vrei să aduci fructele în sufragerie? Am să le aranjez înainte de-a mă duce sus.

Sufrageria era învăluită într-o penumbră răcoroasă, ce-ți dădea fiori. Totuși Bertha își scoase paltonul. Nu-i mai putea răbda nici o clipă încătușarea — și aerul rece îi înfioră brațele.

În pieptul ei mai simțea mocnind văpaia luminoasă ce-i iradia în tot trupul scăpărări de foc. Aproape că nu mai era de suportat. Abia se încumeta să mai răsufle, de teamă să n-o încingă mai tare dogoarea — totuși, în cele din urmă, trase aer adînc în piept. Și nu îndrăznea nici să se privească în oglinda rece — dar furișînd în treacăt o privire, întrezări chipul radios al unei femei zîmbitoare, cu buze fremătînde, cu ochi mari întunecați, și care părea că ascultă, că așteaptă să se întîmple ceva... anticipînd o divină revelație... ce-i va fi dat s-o cunoască... neîntîrziat.

Mary aduse pe o tavă fructele, o cupă mare de cristal și un taler albastru cu irizări opaline, de parcă ar fi fost muiat în lapte.

— Să aprind lumina, *M'm*?

— Nu, mulțumesc. Se mai vede destul de bine.

Printre mandarine și mere fardate cu zmeuriu, desluși cîteva pere gălbui cu luciri mătăsoase, cîțiva ciorchini de struguri palizi, brumați cu argint și un ciorchine mare cu boabe purpurii. Îl cumpărase, gîndindu-se cît de bine se va armoniza cu covorul nou din sufragerie. Da — un amănunt destul de căutat, aproape absurd, dar într-adevăr, de aceea îl cumpărase. Chiar la fructărie își spusese: „Am să iau neapărat din strugurii aceia purpurii, ca să iasă mai bine în evidență covorul". Și în clipa aceea nu i se păruse de loc nesăbuit.

După ce isprăvi de orînduit rotunjimile viu colorate, clădind două piramide, se depărtă puțin de masă ca să contemple efectul — într-adevăr mai mult decît ciudat. Masa neagră din sufragerie se mistuia aproape nevăzută în pîcla amurgului, încît și cupa de cristal și talerul albastru păreau că plutesc în aer. Și, firește, în vraja clipei ce-o trăia, găsea totul atît de necrezut de frumos... Izbucni în rîs.

„Nu, nu. Am ajuns de-a dreptul isterică." Se repezi să-și ia geanta și paltonul și o zbughi pe trepte, urcînd în goană — drept spre odaia copilului.

Dădaca ședea lîngă o măsuță scundă și îi dădea fetiței cina, după baie. Mititica era gătită cu o cămașă de noapte albă, de flanelă, peste care-i trăsese o jachețică albastră de lînă. Părul ei negru, mătăsos, era periat în sus, într-o creastă micuță, nostimă. Cînd dădu cu ochii de maică-sa, întinse gîtul și începu să salte pe scăunel.

— Hai, dragostea mea, papă frumos! Cuminte fetița, o îmbie dădaca.

Din felul cum își țuguia dădaca buzele, Bertha înțelese că și de astă dată se nimerise să intre în camera fetiței într-un moment nepotrivit.

— A fost cuminte, Nanny ?

— A fost dulce şi cuminte toată după-amiaza, susură dădaca. Ne-am dus în parc ; m-am aşezat pe scăunel şi am scos-o din cărucior şi atunci s-a apropiat de noi un cîine mare şi şi-a pus capul pe genunchii mei. Şi ea l-a prins de ureche, şi ce-a mai tras de ea — păcat că n-aţi văzut-o.

Bertha ar fi voit s-o întrebe, dacă nu i se părea puţin cam primejdios să lase mititica să tragă de urechi un cîine de pripas. Totuşi nu se încumetă. Rămase cu braţele atîrnînd de-a lungul trupului şi se mulţumi să se uite la ele — ca fetiţa sărmană din poveste ce nu-şi mai lua ochii de la fetiţa bogată, cu păpuşa în braţe.

Copiliţa ridică din nou capul şi, după ce o privi fix cîteva clipe, îi dărui un zîmbet atît de fermecător, încît Bertha nu se mai putu stăpîni.

— O, Nanny, lasă-mă te rog să-i dau eu de mîncare, pînă ce strîngi tot ce-a rămas pe afară, după baie, se rugă ea.

— Dar, *M'm*, nu prea-i bine pentru ea să-şi ia păpica ba de la unul, ba de la altul, susură iar Nanny. Îi stricăm rînduiala şi s-ar putea să nu-i facă bine de loc.

Ce absurditate ! Auzi, să ai un copilaş care să fie mereu ocrotit — nu într-o cutie, ca o vioară rară, nepreţuită — ci în braţele alteia ?

— O, dar aş dori atît de mult să-i dau eu păpica !

Profund jignită, Nanny îi înmînă linguriţa.

— Şi vă rog, n-o mai stîrniţi la joacă după masă. Ştiţi că de obicei aşa se întîmplă, *M'm*. Şi pe urmă eu am de furcă cu ea !

„Slavă Domnului ! Bine c-a ieşit Nanny din cameră, cu prosoapele."

— În fine, te am şi eu o dată pentru mine, scumpetea mea ! şopti Bertha micuţei care se cuibărea la pieptul ei.

Era o încîntare s-o priveşti cum mînca, ţuguind buzele în întîmpinarea linguriţei şi fîlfîindu-şi apoi mînuţele. Uneori se ferea însă de linguriţă ; sau, tocmai cînd mama izbutea s-o ridice spre ea încărcată, dădea din mînuţe şi împrăştia totul.

După ce izbuti s-o facă să mănînce toată supa, Bertha se întoarse — cu micuţa în braţe — spre focul din cămin.

— Gigea fetiţa — eşti aşa de gigea ! exclamă ea, acoperind cu sărutări trupuşorul cald. Cît de dragă-mi eşti ! Te iubesc.

Într-adevăr, o iubea atît de mult pe micuţa ei — gîtul acesta gingaş aplecat înainte şi picioruşele-i adorabile cu degeţelele străvezii în lumina focului — încît din nou o copleşi aceeaşi nemărginită fericire căreia nu ştia să-i dea glas, pe care nu mai era în stare s-o zăgăzuiască.

— Vă pofteşte cineva la telefon, rosti Nanny, sosind triumfătoare şi-o înhăţă pe micuţa *ei*.

Coborî treptele într-o fugă. Harry o chema la telefon.

— O, tu eşti Bertha ? Ascultă — sînt nevoit să mai întîrzii. Am să iau un taxi, caut eu să vin cît mai repede. Dar mai amînă şi tu masa cu zece minute — vrei ? S-a făcut ?

— Da, prea bine. O, Harry !

— Ce-i ?

Ce voia să-i spună ? N-avea nimic să-i spună. Ar fi dorit doar să comunice o clipă cu dînsul. Dar ce rost ar fi avut să-l surprindă cu exclamaţia absurdă: „Nu-i aşa c-a fost o zi divină ?"

— Ce-i ? se auzi din nou glasul pierdut în depărtare.

— Nimic. *Entendu*[1], strigă Bertha și puse la loc receptorul, gîndindu-se din nou cît de nespus de stupidă era civilizația.

Așteptau musafiri la masă. Norman Knight cu soția — o pereche cît se poate de normală — el se pregătea să deschidă un teatru, ea se pasiona îndeosebi pentru decorațiune interioară — apoi tînărul Eddie Warren, cunoscut pentru volumașul de poeme recent apărut și pe care fiecare îl poftea la masă, în sfîrșit o „descoperire" a Berthei, pe nume Pearl Fulton. Habar n-avea cu ce se îndeletnicea *Miss* Fulton. Se cunoscuseră la club și Bertha o îndrăgise, așa cum îndrăgea de obicei femeile frumoase și puțin stranii.

Ce o scotea din fire era însă faptul că, deși se mai întîlniseră de cîteva ori și avuseseră chiar prilejul să stea de vorbă, nu fusese în stare să-i deslușească firea. Pînă la un anumit punct *Miss* Fulton era sinceră, minunat de sinceră — dar dincolo de aceasta rămînea de nepătruns.

Dar mai rămînea oare de dezvăluit ceva, dincolo de aceasta ? Harry era de părere că nu era cazul. Decretase chiar că e plicticoasă și „rece — ca toate blondinele — prezentînd ușoare simptome de anemie cerebrală". Bertha nu accepta însă în nici un caz să fie de aceeași părere — cel puțin deocamdată.

— Nu ! Știi cum șade ea, cu capul ușor înclinat pe o parte, zîmbitoare — aici se ascunde ceva, Harry, și nu se poate să nu-i dau de urmă...

———

[1] Ne-am înțeles (fr.).

— Fără doar și poate că singura-i taină e doar un stomac sănătos, răspundea Harry.

Îi făcea o deosebită plăcere să-i stăvilească Berthei elanurile, cu replici ca... „un ficat care nu mai face nici două parale, dragă fetițo", sau „o simplă dispepsie", sau „rinichi bolnavi" — și așa mai departe. Pentru motive destul de ciudate, Berthei nu-i displăcea aceasta, ba părea chiar să-l admire foarte mult.

Intră în salon și aprinse focul ; apoi, înșfăcînd rînd pe rînd pernele pe care Mary le rînduise cu grijă, le azvîrli la loc, presărîndu-le la întîmplare pe fotolii și pe canapele. Atît a fost de ajuns : încăperea s-a însuflețit pe dată. Înainte de a-i face vînt ultimei perne, se pomeni dintr-o dată, plină de uimire, strîngînd-o în brațe cu un gest pasionat, atît de pasionat ! Dar cu asta nu și-a potolit focul din piept. O, nu — dimpotrivă !

Ferestrele salonului se deschideau pe un balcon de unde putea cuprinde cu privirea grădina. Și chiar în fața ei, lîngă zidul din fundul grădinii, se zărea trunchiul unui păr mlădiu cu crengile grele de petale, în plină floare. În desăvîrșita-i frumusețe, pomișorul se înălța, neclintit de cea mai mică adiere, pe fundalul unui cer de jad. Intuia chiar așa, de la distanță, că ramurile nu purtau încă nici un mugure veșted, nici o singură petală ofilită. Jos, pe răzoarele grădinii, potirele grele ale lalelelor galbene și roșii năluceau înfipte în penumbră. O pisică cenușie se furișă pe pajiște, cu burta la pămînt, urmată, ca de o umbră, de altă pisică, neagră. Se mișcau atît de repede, atît de agere, încît Bertha le privi cuprinsă de un fior ciudat.

„Ce jivine tîrîtoare sînt pisicile astea !" bolborosi ea, apoi, plecînd de la fereastră, începu să se plimbe încolo și încoace prin cameră...

Parfumul amețitor al narciselor galbene înmiresma odaia încălzită ! Prea puternic ? O, nu ! Totuși părea ușor amețită. Se trînti pe canapea și își apăsă mîinile pe pleoape.

„Sînt mai mult decît fericită — nespus de fericită !" murmură ea.

Și întrezări parcă în umbra pleoapelor lăsate pomișorul drăgălaș cu podoaba petalelor învoalte — ca un simbol al propriei ei vieți.

Într-adevăr — așa era — îi fusese dat și ei să cunoască aceeași învoaltă plenitudine. Era tînără. Harry și ea se iubeau și acum deopotrivă de mult, se împăcau de minune, erau într-adevăr camarazi buni. Aveau o copiliță adorabilă. Nu cunoșteau griji bănești. Casa și grădina erau întocmai cum și le doriseră. Și prietenii lor erau oameni ai timpurilor noi, oameni interesanți, scriitori, pictori, poeți sau oameni preocupați de probleme sociale — tocmai prietenii pe care și-i doreau. Apoi le mai plăceau cărțile și muzica, și descoperise o croitoreasă minunată și nu prea scumpă ; și peste vară aveau să plece în străinătate ; și bucătăreasa cea nouă făcea niște omlete neîntrecute...

„Sînt stupidă. Absurdă !"

Se ridică de pe canapea amețită — ca amețită de băutură. Primăvara o fi de vină ?!

Da — primăvara e de vină. Se simțea atît de obosită, încît abia se tîrî sus pe scări.

O rochie albă, un colier de jad, pantofi și ciorapi ce jucau în ape verzui. Fără nici o intenție deosebită, își combinase în gînd toaleta aceasta cu

mult înainte de a sta pierdută, în contemplare, la fereastra salonului.

Trecu prin hol cu un foșnet ușor de petale și o îmbrățișă pe *Mrs.* Norman Knight, care tocmai își dezbrăca mantoul portocaliu, atît de amuzant, împodobit cu o procesiune de maimuțe negre care se fugăreau pe poale, urcînd în față spre piept.

— ...De ce ? De ce ? De ce sînt oamenii noștri din clasa de mijloc atît de încuiați, fără pic de umor ! Scumpa mea, am avut o șansă deosebită, altfel n-aș mai fi ajuns aici — iar șansa ocrotitoare a fost Norman. De vină-s drăgălașele mele de maimuțe, care i-au zăpăcit pe toți în tren, în așa hal că se ridicau mereu în picioare — mă mîncau din ochi. Nu rîdeau, nici nu făceau haz — asta mi-ar fi plăcut chiar. Nu, se holbau doar la mine, mă străpungeau cu privirile.

— Și culmea a fost, interveni Norman, potrivindu-și monoclul mare cu ramă de baga, n-ai nimic împotrivă, sper, să le-o povestesc, Mutrișoară dragă ? (În intimitatea căminului și în cercul prietenilor, soții Knight își spuneau „Mutrișoară" și „Botișorule".) Culmea a fost că, nemaiputînd să rabde, s-a întors către femeia care ședea lîngă ea și a întrebat-o : „N-ați văzut încă niciodată o maimuță ?"

— Da, da ! *Mrs.* Knight rîse și ea cu ceilalți. Nu ți se pare c-am fost grozavă ?

Mai nostim era însă că acum, după ce-și scosese mantoul, vorbitoarea însăși părea o maimuțică foarte inteligentă — care avusese nespusa îndemînare să-și potrivească o rochie de mătase gălbuie din fîșiile lucioase ce căptușeau cojile de banane. Iar cerceii lungi de chihlimbar păreau niște alune micuțe ce se legănau neîncetat.

— O întîmplare nefericită ! spuse Botișor, oprindu-se în fața cărucioruluі fetiței. *„Cînd căruciorul apare... în hol..."* — făcu un gest semnificativ, renunțînd la restul frazei.

Se auzi soneria de la ușă. Sosise Eddie Warren, slab și palid (ca de obicei), cuprins de o panică subită.

— Aici sînt invitat, nu-i așa ? întrebă el, cu un ton ce-l voia convingător.

— O, așa cred — sper că aici, răspunse Bertha, bine dispusă.

— Am trăit o aventură îngrozitoare, din cauza unui șofer de taxi, un individ cu adevărat sinistru. Nu-l puteam convinge să oprească. Zadarnic ciocăneam tot mai tare în geam, zadarnic îl strigam — gonea tot mai nebunește. Și închipuiți-vă căpățîna lui bizară, turtită, aplecată peste volan...

Se cutremură, înfiorat, desfășurîndu-și fularul uriaș de mătase albă. Bertha observă că purta și șosete albe asortate — cu adevărat fermecător.

— Vai ce îngrozitor ! exclamă ea.

— Da, zău că așa a fost, continuă Eddie, intrînd în salon, în urma ei. Mă și vedeam călătorind în Eternitate, cu un taximetru care pierduse noțiunea timpului.

Pe soții Knight îi cunoștea. De fapt intenționa să scrie o piesă pentru Norman de cînd aflase de proiectul noului teatru.

— Ei, Warren, cum stăm cu piesa ? îl interpelă Norman Knight, lăsînd să-i cadă monoclul și îngăduind astfel ochiului său să se arate așa cum era, înainte de-a fixa iar geamul în orbită.

Fu secundat de *Mrs.* Norman Knight :

— O, *Mr.* Warren, ce fericită idee — șosetele astea.

— Sînt încîntat că vă plac, spuse Eddie, privindu-și picioarele. Și s-au făcut parcă și mai albe de cînd a răsărit luna. Apoi, întorcîndu-și spre Bertha fața prelungă, tînără, dar umbrită parcă de griji : Sînteți sigură că luna există — cu adevărat ?

Berthei îi venea să strige : „Sînt sigură că există, o simt adesea — de atîtea ori !"

Eddie era într-adevăr foarte atrăgător. Dar nu mai puțin atrăgătoare i se păru Mutrișoara, ghemuită în fața focului din cămin, în toaleta ei din coji de banane, sau Botișor, care fuma o țigaretă și o întrebă, scuturînd cenușa cu un bobîrnac :

— De ce-o fi întîrziind mirele ?

— Uite că vine acum !

Bang — pocni ușa de la intrare, apoi se auzi glasul lui Harry :

— Bună seara tuturor ! Cobor în cinci minute.

În clipa următoare suia scările în goană. Bertha se surprinse zîmbind, fără să vrea. Știa cît de mult îi plăcea lui să se agite. La urma urmei, ce contau cinci minute în plus ? Cel mult el avea să-și închipuie că și-a îngăduit să întîrzie neobișnuit de mult. Și apoi, firește, se va strădui cu tot dinadinsul să-și facă intrarea în salon cu aerul cel mai indiferent și stăpînit.

Harry știa să guste din plin fiecare clipă a vieții — calitate pe care ea o aprecia foarte mult. După cum avea toată înțelegerea pentru spiritul lui combativ, pentru felul în care căuta să-și încerce forța și curajul, ori de cîte ori împrejurările îi erau potrivnice. Chiar dacă, întîmplător, ar fi apărut puțin cam ridicol în ochii altora, care nu-l cunoșteau prea bine... Căci uneori se avînta în luptă, fără nici un motiv...

Bertha vorbea și rîdea și uită de-a binelea — pînă-n clipa cînd Harry își făcu intrarea, întocmai cum și-l închipuise — că Pearl Fulton nu se arătase încă.

— Mă întreb dacă *Miss* Fulton n-o fi uitat oare?

— E în stare de așa ceva, spuse Harry. O găsesc în cartea de telefon?

— Ah! Se aude o mașină.

Și Bertha zîmbi cu acel aer posesiv pe care-l arbora de obicei, atît timp cît nu pătrunsese încă tainele noilor ei prietene.

— Își face viața în taxiuri, adăugă ea.

— O să se-ngrașe, dacă o s-o ducă tot așa, spuse Harry impasibil, agitînd clopoțelul care chema la cină. Și primejdia asta le pîndește îndeosebi pe blondine...

— Harry, astîmpără-te! îl avertiză Bertha rîzînd.

Urmă o scurtă clipă de așteptare, în timp ce toți vorbeau și rîdeau — puțin prea nestingheriți parcă, prea bine dispuși.

În sfîrșit își făcu apariția și *Miss* Fulton, zîmbitoare, cu capul înclinat șăgalnic pe o parte, muiată toată în argint, din cap pînă-n picioare, și cu părul bălai prins într-o rețea de argint.

— Am întîrziat?

— Nu — nici gînd, o liniști Bertha. Poftiți...

Și luînd-o de braț se îndreptară amîndouă spre sufragerie.

De ce oare, doar adierea brațului răcoros al lui *Miss* Fulton ațîță mai cumplit, ba încinse chiar — într-o învîlvorare — mistuitoarea văpaie de fericire pe care Bertha nu mai știa cum să și-o exteriorizeze?

Miss Fulton nu o privea — dar nu prea obișnuia să privească pe cineva drept în ochi. Pleoapele-i grele îi ascundeau privirea, și un zîmbet straniu, aproape imperceptibil, flutura pe buzele ei, încît dădea impresia că trăia ascultînd doar zvonul vieții — trecea prin viață fără să vadă. Totuși, Bertha înțelese deodată — de parcă ar fi schimbat amîndouă o privire plină de tîlc, de tăinuită înțelegere, spunîndu-și: „Și tu?" — că și Pearl Fulton, care își tot învîrtea lingura în ademenitoarea supă roșie, servită în farfurii argintii, era copleșită de simțăminte asemănătoare.

Dar ceilalți? Mutrișoara și Botișor, Eddie și Harry? Duceau lingurile la gură în ritm egal, își tamponau buzele cu șervetul, fărîmițau pîinea pe masă, se jucau cu paharul sau cu furculița, vorbind într-una.

— Am întîlnit-o la expoziția grupului *Alpha* — e fascinantă mititica. Nu numai că s-a tuns, dar parcă și-a mai ajustat binișor picioarele și brațele și gîtul — ba chiar și năsucul.

— Parcă era în mare *tendresse* cu Michael Oat?

— Acela care a scris: *Amor cu dinți falși?*

— Are de gînd să scrie și o piesă pentru mine. O piesă într-un act — cu un singur personaj. Tipul se hotărăște să se sinucidă. Face o expunere de motive — de ce ar trebui și de ce n-ar trebui să se sinucidă. Și tocmai cînd a ajuns la concluzia dacă să-și pună sau nu planul în aplicare... cortina. Nu-i prea rea ideea.

— Și cum are să-i spună? *Dureri de stomac?*

— Cred că am mai dat de *aceeași* idee într-o fițuică franceză, *destul de puțin* cunoscută în Anglia.

Nu — ceilalți nu împărtășeau starea ei de spirit. Dar îi erau dragi — dragii de ei — și îi era drag

să-i vadă aci, instalați în jurul mesei, și să le ofere mîncăruri delicioase. De fapt, ardea de dorința de a le spune cît de încîntători i se păreau, ce grup decorativ alcătuiau și cît de bine reușeau să se pună în valoare unul pe altul — cît de mult îi aminteau de una din piesele lui Cehov!

Harry își savura cina. Era, într-o oarecare măsură, obiceiul lui — deși aceasta nu stătea chiar în firea lui, și nici nu s-ar fi putut spune că în unele împrejurări îi place să pozeze — era, așadar, obiceiul lui să laude mîncarea și să glorifice chiar „indecenta lui pasiune pentru carnea albă a homarului" sau „verdele înghețatei de fisticuri" — verde și rece ca „pleoapele dansatoarelor egiptene".

Intîlnind privirea lui, în timp ce-i spunea: „Bertha, sufleul ăsta e *admirabil!*" — mai că-i venea să plîngă de bucurie copilărească.

O, de ce o copleșeau în astă seară gînduri atît de duioase pentru toți cei din juru-i? Totul i se părea bun — i se părea potrivit. Toate cîte se întîmplau păreau să mai adauge la preaplinul potirului ce nu mai era în stare să-i cuprindă fericirea avîntată.

Și undeva, în străfundurile cugetului ei, mai sălășluia imaginea pomișorului înflorit din grădină. Desigur că la ceasul acela apărea poleit cu argint, în lumina lunii — de care vorbise și Eddie — argintiu ca *Miss* Fulton, care ședea la masă mîngîind o mandarină cu degetele-i mlădii, atît de pale încît iradiau parcă o lumină diafană.

Încă nu se putea dumiri bine — i se părea chiar miraculos — cum îi fusese cu putință să intuiască pe dată, și atît de precis, starea de spirit a lui *Miss* Fulton! Căci nu se gîndise nici o clipă că s-ar

putea înșela — ... și totuși pe ce se baza ea? Pe absolut nimic.

„Cred că asemenea înțelegere e posibilă doar arareori între femei — și niciodată între bărbați" — gîndi Bertha. „Dar poate cînd am să fac cafeaua, în salon, are să-mi dea un semn."

Nu știa nici ea ce voia să spună cu aceasta, după cum nu-și putea închipui ce ar fi urmat.

Și în timp ce gîndea astfel, se surprinse vorbind și rîzînd. Trebuia să vorbească, altminteri i-ar fi venit să rîdă.

„Am să mor — dacă nu rîd."

Dar cînd luă aminte că Mutrișoara își tot așeza ceva la corsajul rochiei — de parcă ar fi ascuns în sîn o mică provizie secretă de alune — Bertha își apăsă unghiile în podul palmelor, ca să nu rîdă prea tare.

În sfîrșit — se sculaseră de la masă.

— Vino să vezi filtrul meu cel nou de cafea, o pofti Bertha.

— Avem doar o mașină de cafea nouă la fiecare două săptămîni! spuse Harry.

De astă dată Mutrișoara o luă de braț. *Miss* Fulton le urmă cu capul plecat.

În salon, focul din cămin mocnea în ultimele-i pîlpîiri — „în irizări de pasăre măiastră" — cum se exprimă Mutrișoara.

— Nu aprinde încă lumina! se rugă ea. E atît de minunat...

Și se cuibări iar lîngă foc. Întotdeauna îi era frig... „Cînd nu poartă jachețica roșie de stofă!" își spuse Bertha.

În clipa aceea *Miss* Fulton „dădu un semn".

— Aveţi şi grădină? întrebă ea cu glasu-i somnoros, indiferent.

Întrebarea aceasta i se păru Berthei atît de încîntătoare, încît nu putu decît să dea ascultare chemării. Străbătu încăperea şi, dînd perdelele la o parte, deschise uşile înalte cu geamuri.

— Acolo! spuse într-o răsuflare.

Şi umăr la umăr, cele două femei stătură să privească pomişorul mlădiu, înflorit. Deşi nemişcat, părea — ca flacăra unei luminări — o pîlpîire vie, care creştea, se înălţa, ţintind tot mai sus, tot mai înaltă, în văzduhul luminos, înălţîndu-se tot mai sus, pe măsură ce-l priveau, încît aproape atingea marginile discului argintiu al lunii.

Aşa au rămas — cît timp oare? Amîndouă ca prinse în vraja haloului ireal de lumină, unite într-o desăvîrşită înţelegere, făpturi pogorîte parcă de pe un alt tărîm, minunîndu-se de ce aveau să înfăptuiască aici cu povara comorii de copleşitoare fericire care le învăpăia sînul şi se revărsa într-o ploaie de petale argintii, şiroind pe mîinile, pe părul lor.

Aveau oare să stea aşa pe veci — sau o clipă doar? Şi a murmurat cu adevărat *Miss* Fulton: „Da! Asta e!" Sau să fi fost numai o părere?

Apoi s-au aprins luminile în salon şi Mutrişoara a făcut cafeaua şi Harry a spus:

— Scumpă *Mrs.* Knight, nu-mi cereţi să vă povestesc despre micuţa mea. Nu o văd niciodată. Şi n-are să mă intereseze prea mult, decît la vîrsta cînd va ajunge să aibă un adorator.

Iar Botişor şi-a scos o clipă ochiul din vitrină, apoi l-a adăpostit iar sub ciobul de geam; şi Eddie Warren şi-a băut cafeaua, iar după aceea şi-a pus

ceaşca jos cu o mutră dezgustată, de parcă ar fi dat de vreun păianjen şi l-a sorbit fără să vrea.

— Aş voi doar să prezint tinerilor ceva spectaculos. Am impresia că Londra este invadată de o profuziune de piese abia schiţate, nefinisate. As dori să le pot spune: „Asta-i teatru! Daţi-i drumul!"

— Ştii, draga mea, am de decorat o încăpere pentru familia Jacob Nathan. O, şi grozav mă tentează să adopt stilul „peşte prăjit": spătarele scaunelor în chip de tigaie şi o bordură de cartofi *chips* pe perdele.

— Nenorocirea e că tinerii scriitori sînt încă prea romanţioşi. Doar nu poţi întreprinde o călătorie cu vaporul fără să ai rău de mare, fără să ai nevoie de un lighean. Ei bine, de ce n-au curajul să folosească ligheanul?

— Un poem *îngrozitor*, despre o *fată*, care a fost *violată* de un cerşetor fără nas, într-o pădurice...

Miss Fulton se prăbuşi în fotoliul cel mai scund, cel mai adînc, şi Harry oferi tuturor ţigarete.

După gestul cu care se opri în faţa lui *Miss* Fulton, scuturînd cutia de argint şi întrebînd, fără nici o formulă de introducere: „Egiptene? Turceşti? Virginia? Sînt amestecate..." — Bertha deduse că femeia aceasta nu numai că-l plictisea, dar îi era chiar nesuferită. Şi observînd felul în care *Miss* Fulton îi răspunse: „Mulţumesc. N-am chef să fumez" — bănui însă că şi ea îşi dăduse seama de aceasta şi se simţi ofensată.

„O, Harry, se poate să nu-ţi placă? Ţi-ai făcut o părere cît se poate de greşită. Femeia asta-i minunată, minunată. Şi apoi, cum poţi avea o părere atît de greşită despre cineva care înseamnă atît de mult pentru mine? Am să încerc eu să-ţi povestesc

la noapte, în pat, ce s-a întîmplat. Ce clipe am trăit noi împreună."

O dată cu ultimele cuvinte rostite în gînd doar, ceva straniu, aproape înspăimîntător, se furişă în cugetul Berthei. Şi fără să mai vadă nimic în juru-i, auzi doar o şoaptă, luminată de un zîmbet : „Încă puţin şi toţi au să plece. În casă o să fie tăcere — tăcere adîncă. O să se stingă toate luminile. Şi ai să fii singură cu el în întunericul camerei — în patul cald..."

Bertha se ridică din fotoliu şi într-o clipită fu lîngă pian.

— Ce păcat că nu cîntă nimeni ! strigă ea. Ce păcat că nu se găseşte cineva care să cînte.

Pentru prima oară în viaţa ei, Bertha îşi dorea soţul.

O, dar fusese îndrăgostită de el, fireşte că-l iubise şi pînă atunci — ce-i drept, atît cît fusese în stare să-l iubească, dar nu chiar în felul acesta. Înțelesese abia cu vremea adevărata lui fire. De cîte ori nu avuseseră discuţii în legătură cu aceasta ! Fusese grozav de mîhnită în primele luni ale căsniciei, constatînd că nu putea răspunde cu aceeaşi căldură îmbrăţişărilor lui, dar după cîtva timp amănuntul acesta nu păru să mai aibă vreo importanţă. Erau doar atît de sinceri unul faţă de celălalt — atît de buni camarazi ! Era, într-adevăr, atît de plăcut să fii cu adevărat „modern" !

Dar acum — îl iubea cu ardoare ! Cu pătimaşă ardoare ! Cuvîntul acesta îi pricinuia o senzaţie dureroasă în trupul mistuit de o lăuntrică văpaie ! Se datora oare senzaţia aceasta simţămîntului de avîntată fericire care îi pătrundea fiinţa ? Dar atunci, atunci ea...

— Draga mea, i se adresă *Mrs.* Norman Knight, ştii că ne este destul de neplăcut. Sîntem însă victime ale trenului şi ale orei tîrzii. Locuim tocmai în Hampstead. A fost o seară atît de plăcută !

— Vă conduc eu în hol, spuse Bertha. Mi-a părut atît de bine că aţi venit ! Dar, fireşte, nu trebuie să pierdeţi ultimul tren. Ar fi grozav de neplăcut — nu-i aşa ?

— Încă o duşcă de *whisky*, Knight, înainte de a pleca, strigă Harry.

— Nu, mulţumesc, bătrîne !

Bertha îi strînse mîna, în semn de mulţumire pentru tonul său prietenos.

— Noapte bună, la revedere ! le strigă ea din capul scărilor, simţind dintr-o dată că ceva din fiinţa ei îşi lua pentru totdeauna rămas bun de la ei.

Cînd se înapoie în salon, îi găsi şi pe ceilalţi pregătindu-se de plecare.

— ...Şi puteţi face o parte din drum în taxiul meu.

— V-aş fi atît de recunoscător, numai să nu fiu nevoit să mai fac o dată drumul acesta singur, după experienţa îngrozitoare pe care am trăit-o.

— La prima răscruce găseşti un taxi la capătul străzii. Doar la cîţiva paşi...

— E bine de ştiut. Mă duc să-mi pun mantoul.

Miss Fulton porni spre hol, urmată de Bertha. Deodată Harry se îmbulzi ca să ajungă înaintea lor.

— Daţi-mi voie să vă ajut.

Bertha pricepu că regreta purtarea lui destul de nedelicată şi îi făcu loc să treacă. Cît de tînăr era în unele privinţe — atît de impulsiv, de puţin complicat !

Eddie şi ea rămaseră singuri înaintea focului din cămin.

— Mă-ntreb dacă ați dat cumva de noul poem al lui Bilks, *Table d'hôte?* spuse Eddie cu duioșie în glas. E într-adevăr minunat. A apărut în ultima antologie. Aveți un exemplar ? Mi-ar place atît de mult să vi-l *arăt!* Începe cu o strofă aproape necrezut de frumoasă : „De ce trebuie neapărat, de fiecare dată, supă de tomate ?"

— Da, răspunse Bertha.

Se îndreptă cu pași neauziți către masa din partea cealaltă a camerei, și Eddie alunecă și el, fără zgomot, în urma ei. Bertha luă cartea de pe masă și i-o întinse.

Totul se petrecuse în tăcere. În timp ce el răsfoia cartea, ea întoarse capul privind în hol și văzu... Văzu pe Harry cu mantoul lui *Miss* Fulton în brațe și pe *Miss* Fulton cu capul plecat, stînd cu spatele la el. Deodată el azvîrli mantoul cît colo și, punînd mîinile pe umerii ei, o întoarse brusc spre el. Pe buzele lui se citea : „Te ador !" Și degetele lui *Miss* Fulton, palide ca razele de lună, îi atinseră ușor obrajii, în timp ce-i zîmbea — cu zîmbetul ei somnoros. Nările lui Harry fremătau, buzele lui se crispau într-un rictus, în timp ce șoptea : „Pe mîine ! ?" — iar pleoapele ei lăsate răspunseră : „Da !"

— Aici e ! exclamă Eddie. „De ce trebuie neapărat, de fiecare dată, supă de tomate ?" E plin de profund adevăr, nu vi se pare ? Supa de tomate e ceva atît de îngrozitor de *etern*...

— Dacă preferați, se auzi vocea lui Harry, din hol, aș putea telefona să vină un taxi.

Vorbea foarte tare.

— O, nu. Nu e nevoie, spuse *Miss* Fulton.

Veni spre Bertha și-i întinse degetele lungi și mlădii.

— La revedere. Vă mulțumesc foarte mult.

— La revedere.

Miss Fulton îi mai ținu o clipă mîna.

— Pomișorul dumitale încîntător ! murmură ea.

Apoi dădu să iasă, urmată de Eddie — pisoiul cel negru pe urmele pisicii cenușii.

— Acum închidem prăvălia ! rosti Harry, cît se poate de rece și stăpînit.

„Pomișorul dumitale încîntător — pomișorul — pomișorul !"

Bertha nu se putu stăpîni să nu dea fuga spre ușile mari, cu geamuri.

— O, și ce are să fie acum ? strigă ea.

Dar pomișorul stătea neclintit, la locul lui, la fel de încîntător, greu de povara petalelor albe ca neaua.

MICA GUVERNANTĂ

O, Doamne, ar fi preferat, desigur, să nu pornească la drum noaptea. I-ar fi părut mult mai bine să călătorească ziua — mai curînd ziua. Dar doamna aceea de la Biroul de plasare pentru guvernante o sfătuise :

— Ați face mai bine să vă îmbarcați seara și să vă instalați pe urmă în tren, într-un compartiment „Pentru doamne". O să vă simțiți mai în siguranță, decît să înnoptați într-un hotel străin. Aveți grijă să nu coborîți din vagon, nu vă plimbați pe coridoare și aveți grijă *să controlați* dacă ați închis bine ușa lavaboului — în caz că vă abateți pe acolo. Trenul sosește la München la opt seara și *Frau* Arnholdt ne-a comunicat că Hotelul Grünewald e doar la un minut de gară. Un hamal vă poate conduce pînă acolo. Doamna sosește în aceeași seară, la orele șase, astfel că vă puteți bucura în liniște de o zi liberă, încercînd să vă redeprindeți a vorbi germana. Și dacă veți avea poftă să mîncați ceva, n-aveți decît să intrați în prima franzelărie și să cereți o cafea și un cozonăcel. N-ați mai călătorit pînă acum în străinătate, pe cît se pare ?

— Nu.

— Prea bine. Știți, eu sfătuiesc întotdeauna pe clientele mele să fie mai curînd mai puțin încrezătoare la început, decît să aibă încredere în oricine ; e preferabil să bănuiești oamenii de unele intenții răuvoitoare, decît să crezi că-ți vor binele... Vă par poate prea aspră, dar trebuie să ne purtăm în primul rînd ca niște femei binecrescute — nu-i așa?

În cabina rezervată pe vapor doamnelor era foarte plăcut. Amabila *stewardess* se oferise să-i schimbe banii și îi învelise picioarele cu pledul. Se culcase pe una din cușetele tari, tapisate cu o stofă pe care se vedeau crenguțe risipite pe un fond roz și observase pe celelalte pasagere. Găsi comportarea lor cît se poate de prietenoasă și de firească : își prindeau pălăriile de perne, cu ace lungi, își scoteau fustele și botinele, deschideau valizele, mînuiau foșnind pachețele misterioase, își înfășurau capul în voaluri, înainte de culcare. Tac-tac-tac — se auzea păcănitul ritmic al elicei. Amabila *stewardess* trase o acoperitoare verde peste lampa din cabină, apoi se așeză lîngă sobă, cu fusta sumeasă peste genunchi și cu o împletitură nesfîrșită, de lînă, în poală. Pe poliță, deasupra capului ei, îndesase anevoie, într-o carafă cu apă, un buchet de flori.

„Tare mult îmi place să călătoresc !" se gîndi mica guvernantă.

Și, zîmbind, se lăsă legănată încetișor, în căldura îmbietoare a cabinei.

Dar cînd vaporul acostă, și ea se urcă pe punte, ducînd într-o mînă coșul de nuiele iar în cealaltă pledul și umbrela, un vînt rece, ciudat, i se furișă sub pălărie. După ce căută în sus, spre catargele și scările vasului care se profilau negre pe cerul

vînăt, umed și scînteietor, privirea ei coborî spre cheiul cufundat în întuneric, unde se preumblau, în așteptare, mogîldețe ciudate, înfășurate în șaluri. Porni și ea înainte cu turma de pasageri somnoroși, care — afară de ea — știau cu toții încotro se duc, și se simți cuprinsă de teamă. Nu se temea chiar atît de mult — de ajuns însă ca să tînjească după lumina zilei și să constate că ar fi dorit ca una din tovarășele ei de călătorie, care-i zîmbise în oglindă cînd se coafaseră în cabină, să fie acum undeva, în apropiere.

— Biletele, vă rog! Prezentați biletele dumneavoastră. Pregătiți biletele.

Coborî și porni pe coridor, căutînd să se sprijine, atentă, pe tocuri, ca să nu-și piardă echilibrul. Un bărbat cu șapcă neagră de piele veni înaintea ei și îi atinse brațul.

— *Where for, Miss?* [1]

Vorbea englezește — desigur, că, judecînd după șapcă, era vreun paznic, sau șeful stației. Abia apucă să-i răspundă, cînd văzu că arată cu mîna spre valiza ei de nuiele.

— Pe aici! strigă el cu glas tunător, ferm, făcîndu-și drum cu coatele, dînd lumea la o parte.

— Dar n-am nevoie de hamal. („Ce om îngrozitor!") Vreau să-mi duc coșul singură.

Trebui să alerge ca să țină pas cu el, totuși omul care o supăra atît de mult se dovedi mai puternic, i-o luă înainte alergînd și-i smulse coșul din mînă. Fără s-o ia măcar în seamă, se avîntă pe peronul lung, cufundat în întuneric și o zbughi peste un rînd de șine.

„E un hoț!" Era sigură că are de-a face cu un hoț, dar porni pe urmele lui, printre șinele argintii,

[1] Încotro, domnișoară? (engl.)

zdrobind zgura pe unde trecea. O, slavă Domnului! dincolo de șine zări un tren, pe vagoanele căruia apărea cuvîntul München. Omul se opri înaintea vagoanelor mari, luminate.

— Clasa a doua? se auzi vocea lui insolentă.

— Da — într-un compartiment pentru doamne, răspunse ea, gîfîind încă.

Deschise micul ei portmoneu, căutînd ceva mărunțiș — bănuți cît mai mărunți — pentru omul acesta îngrozitor, care căuta să salte cufărul ei de nuiele în plasa unui compartiment gol, pe fereastra căruia era lipit un bilet pe care se putea citi: *Dames seules.* [1] Se urcă și ea în tren și îi dădu douăzeci de centime.

— Ce-i asta? strigă el, uitîndu-se cînd la ea cînd la bănuțul ce-l ținea în mînă; îl duse la nas, adulmecînd, ca și cum nu mai văzuse nicicînd în viața lui și nici nu ținuse în mînă o monedă atît de neînsemnată. Mi se cuvine un franc. Cred că știți asta? Un franc. Atît e taxa.

Un franc! Ce-și închipuia ăsta, că are să-i dea un franc, pentru că se arătase atît de șmecher, profitînd de faptul că o tînără ca ea călătorea singură noaptea? Nu, asta niciodată — niciodată! Strînse mai tare în mînă portofelul și se făcu că nu-l vede — se uita la o vedere din St. Malo ce-o zărise pe perete, în fața ei și, pur și simplu, nici nu-l auzi.

— O, nu. Nu patru bănuți. Vă înșelați. Țineți-vă bănuții... Un franc mi se cuvine.

Și sărind pe scara vagonului, îi azvîrli moneda în poală. Tremurînd de spaimă, își luă o ținută cît se poate de demnă, întinse o mînă înghețată, luă bănuțul și-l strînse în palmă.

[1] Rezervat pentru doamne (fr.).

— Atîta vă dau şi nimic mai mult, spuse ea.

Vreme de cîteva clipe simţi cum o măsoară parcă din cap pînă-n picioare, împungînd-o cu privirea. Apoi dădu încetişor din cap şi, strîmbînd din buze dispreţuitor, spuse :

— Foa-a-rte bine ! *Très bien !* şi, dînd din umeri, dispăru în întuneric.

Uf, ce uşurare ! Fusese de-a dreptul îngrozitor ! Cînd se ridică în picioare ca să cerceteze dacă stătea bine coşul ei de nuiele, se văzu o clipă în oglinda vagonului, palidă la faţă, cu ochi mari, speriaţi. Îşi dezlegă „voalul de automobilistă" şi-şi descheie pelerina verde.

„Las' că totul a trecut cu bine acum" — vorbi ea chipului din oglindă, care i se păru mai speriat chiar decît fusese ea.

Pasagerii începură să se adune pe peron, în grupuri mici, discutînd unii cu alţii. Lumina stranie a felinarelor din gară aşternea pe chipurile lor o paloare verzuie. Un băieţaş în tunică roşie apăru împingînd, cu un clămpănit zgomotos, un cărucior mare pentru servit ceaiul. Se opri şi stătu rezemat de cărucior, fluierînd şi şfichiuindu-şi ghetele cu şervetul pe care-l ţinea în mînă. O femeie cu şorţ negru de alpaca împingea o roabă plină cu perinuţe — de închiriat. Avea o privire visătoare şi absentă — ca femeile care plimbă într-una, încoace şi încolo, căruciorul în care doarme un copilaş. Ghirlande albe de fum se înălţau plutind în aer, pînă sub acoperişul gării, unde atîrnau asemenea unor vreji întrupaţi din ceaţă.

„Ce ciudat arată totul, îşi spuse ea, aşa, în miez de noapte !" Privea afară din colţişorul în care se cuibărise şi unde se simţea în siguranţă. Spaima-i trecuse, şi era mîndră că nu-i dăduse moneda de

un franc, pe care o pretindea. „Sînt în stare să-mi port şi singură de grijă — bineînţeles că sînt în stare. Trebuie doar să ai tăria..."

Deodată auzi tropăit de paşi pe culoar şi glasuri sonore de bărbaţi, întrerupte de hohote de rîs zgomotoase. Se apropiau de compartimentul ei. Mica guvernantă se făcu parcă şi mai mică în colţişorul ei, cînd văzu patru tineri cu pălării tari, care trecură zgîindu-se la ea prin geamul uşii compartimentului. Se întoarse şi privi afară prin fereastra vagonului. Unul din ei, care abia se mai ţinea de rîs, arătă cu degetul spre inscripţia *Dames seules* şi cîteşipatru se aplecară ca s-o vadă mai bine pe fetiţa pierdută în colţişorul ei. O, Doamne, aveau locuri în compartimentul de alături. Îi auzi tropăind pe aproape, apoi desluşi un glas care-i îndemna să se potolească. În clipa următoare, însă, apăru un tînăr înalt, subţire, cu mustăcioară neagră şi deschise larg uşa compartimentului ei.

— Poate că *mademoiselle* ar prefera să treacă dincolo, la noi (i se adresase mai întîi în franţuzeşte).

Ceilalţi se îmbulzeau îndărătul lui, încercînd să furişeze o privire peste umărul, sau sub braţul lui — dar ea rămase pe locul ei, fără să scoată o vorbă, dreaptă ca o lumînare.

— Dacă *mademoiselle* ar vrea să ne facă onoarea, continuă tînărul cel înalt, pe un ton ironic.

Unul din ceilalţi tineri nu se mai putu stăpîni şi izbucni deodată într-un rîs tunător.

— *Mademoiselle* doreşte să fie serioasă ? insistă tînărul cu mustăcioară şi se înclină rînjind. Îşi scoase pălăria cu un gest elegant, apoi se retrase.

Era iar singură.

„*En voiture. En voiture !*"[1] Cineva alerga de-a lungul vagoanelor.

„O, de n-ar mai fi noapte ! Ce bine ar fi fost să mai vină o femeie în vagonul ăsta ! Mi-e teamă de bărbații aceia de alături."

Mica guvernantă scoase capul pe geam și văzu același hamal îndreptîndu-se din nou spre vagonul ei. Căra o groază de bagaje. Dar... ce avea de gînd să facă ? Strecurîndu-și unghia degetului mare sub fîșia de hîrtie pe care se putea citi *Dames seules*, o smulse într-o clipită. Stătu apoi în loc, trăgînd cu coada ochiului la pasagera din vagon, în timp ce un domn bătrîn, înfășurat într-un tartan cu carouri, se cățăra pe scara înaltă a vagonului.

— Dar... acesta e un compartiment pentru doamne.

— O, nu, *mademoiselle*, vă înșelați. Nu, nu, vă asigur. *Merci, monsieur.*

„*En voiture !*" Un șuierat strident. Hamalul plecă triumfător, în timp ce trenul se punea în mișcare. Prin ceața lacrimilor care-i împăienjeniră o clipă ochii, ea întrezări pe bătrînul care își desfăcea șalul de la gît și își dezlega clapele caschetei, prinse sub bărbie. Părea foarte bătrîn — să fi avut cel puțin nouăzeci de ani. Mustața-i era albă ca neaua și îndărătul ochelarilor mari, cu rame de aur, luceau ochișorii albaștri, deasupra obrajilor rumeni, dar zbîrciți. O față plăcută — și cît de delicat se aplecă spre ea, adresîndu-i-se într-o franceză nu prea curgătoare.

— Vă deranjez cumva, *mademoiselle ?* Ați prefera să-mi iau catrafusele din plasă și să-mi caut loc în alt vagon ?

[1] În vagoane (fr.).

Cum ? Bătrînul să se mute, să care toate bagajele astea grele, numai pentru că ea...

— Nu, nu face nimic. Nu mă deranjați cîtuși de puțin.

— Ah ! Mii de mulțumiri !

Se instală în fața ei, descheie nasturii vastei pelerine pe care o purta peste palton și se eliberă de povara ei.

Trenul părea bucuros că se urnise din stație. „Cu pași mari" se avînta acum în beznă. Mîna înmănușată a tinerei fete șterse un locșor pe geam, dar nu putu să deslușească nimic — doar cînd și cînd crengile unui copac ce se profila ca un evantai pe cer, cîteva lumini răzlețe licărind prin beznă, sau conturul unui deal, înalt și solemn. În vagonul alăturat, tinerii începură să cînte : „*Un, deux, trois*". Reluau de fiecare dată cîntecul, umflîndu-și glasurile.

„În orice caz, nu mi-aș fi îngăduit cu nici un preț să ațipesc măcar, dacă aș fi fost singură ! se gîndi ea. N-aș fi îndrăznit nici să-mi întind picioarele, nici să-mi scot pălăria." Cîntecele de alături îi provocau o ciudată vibrație în regiunea stomacului și, stînd cu brațele încrucișate sub pelerină, încercînd astfel să se liniștească, se simți de-a dreptul bucuroasă, știindu-se în același compartiment cu bătrînul. Îl privi pe furiș, la adăpostul genelor lungi, spre a se asigura că nu se uită la ea. Ședea foarte țeapăn, cu genunchii strîns lipiți, cu pieptul bine scos în afară și bărbia lăsată în piept, citind un ziar german. De aceea vorbea franțuzește cu un accent atît de caraghios ! Era german. Poate că era militar — colonel sau general — adică, bineînțeles, fost militar, acum nu mai era bun de așa ceva moșulică. Dar cît de dichisit și

curățel era pentru un bătrînel de vîrsta lui! În cravata neagră purta un ac cu o perlă, iar în degetul mic un inel cu piatră roșie. Din buzunarul de sus al vestonului la două rînduri mijeau capetele unei batiste albe, de mătase. Într-adevăr, în oarecare măsură îți făcea chiar plăcere să-l privești. Și cei mai mulți bărbați de vîrsta lui erau atît de respingători. O scoteau din fire cu gîngăveala lor — sau te supărau cu o tuse dezgustătoare sau altele asemănătoare. Apoi nu avea nici barbă — de aceea și arăta cu totul altfel, și obrajii săi erau atît de rumeni și mustața atît de albă! Deodată ziarul german căzu jos, și bătrînul se aplecă spre ea cu aceeași politețe fermecătoare:

— *Do you speak german, mademoiselle?*[1]

— *Ja, ein wenig mehr als französich*[2], spuse mica guvernantă, împurpurîndu-se atît de tare la față, încît ochii ei albaștri păreau aproape negri.

—*Ach, so!*[3] Bătrînul se înclină cu eleganță. Poate că atunci v-ar face plăcere să răsfoiți cîteva reviste ilustrate.

Și îi înmînă revistele făcute sul, după ce scoase gumilasticul care le strîngea.

— Vă mulțumesc foarte mult! Grozav îi plăcea să se uite la poze, dar voia să-și scoată mai întîi pălăria și mănușile. Se ridică, scoase acele și apoi pălăria de paie cafenie, o așeză frumos în plasă lîngă coșul de nuiele, scoase și mănușile de antilopă maro pe care le făcu sul, frumos așezate una peste alta, și le puse la loc sigur, în pălărie. În sfîrșit, se așeză la loc, de astă dată mult mai confortabil, cu revistele în poală și picioarele încrucișate. Cu cîtă bunătate privea bătrînul, din colțul lui, observînd atent cum mînuța mică, scăpată din strînsoarea mănușii, întorcea pagină după pagină, observînd mișcările buzelor ei care încercau să silabisească, pe tăcute, cuvintele nesfîrșit de lungi, stăruind apoi cu privirea, îndelung, pe părul ei bălai ce sclipea în lumina lămpii. Păcat! destul de tragic pentru o mică guvernantă să fie dăruită cu un păr care să te ducă cu gîndul la mandarine și tufănele aurii, la pisici cu blănița aurie — la caise pîrguite și la irizările șampaniei! Poate că la aceasta se gîndea bătrînul, care nu se mai sătura privind-o — și mai cugeta poate că nici veșmintele mohorîte, lipsite de frumusețe, nu puteau umbri gingașa prospețime a fetei. Poate că rumeneala care năpădi deodată obrajii și buzele lui se datora doar valului de mînie care-l copleși la gîndul că o copilă atît de tînără, atît de fragedă, era nevoită să călătorească singură, cu totul lipsită de ocrotire, o noapte întreagă. Cine știe dacă bătrînul nu murmura chiar — cu sentimentalismul specific germanilor: „*Ja, es ist eine Tragödie!*[1] De ce n-a voit Domnul să fiu eu bunicul ei?"

— Vă mulțumesc foarte mult. Sînt foarte interesante. Și fata zîmbi, înapoindu-i revistele. (Îi vorbise în limba germană.)

— Dar vorbiți foarte bine germana! îi spuse bătrînul. Desigur că ați mai fost în Germania?

— O, nu, e pentru prima oară... — aci făcu o pauză — e pentru prima oară că fac o călătorie în străinătate.

— Cu adevărat? Sînt de-a dreptul surprins. Mi-aș îngădui chiar să vă spun, mi-a făcut impresia că sînteți atît de obișnuită cu călătoriile!

---

[1] Vorbiți germana, *mademoiselle?* (engl.).
[2] Da, ceva mai bine decît franceza (germ.).
[3] Ah, așa! (germ.)

[1] Da, e o tragedie (germ.).

— Ştiţi — am colindat destul prin Anglia, am fost chiar o dată în Scoţia.

— Aşa! Şi eu am fost o dată în Anglia, dar n-am fost în stare să învăţ limba engleză. Ridică mîna şi dădu din cap, rîzînd. Nu, a fost prea greu pentru mine... *Au-du-iu-du? Pliz, vici is dze vei tu Laicester Scuer.*[1]

Se porni şi ea pe rîs.

— Străinii pretind întotdeauna că...

Cîtva timp continuară discuţia pe tema aceasta.

— München o să vă placă, spuse bătrînul. München este un oraş minunat. Muzee, tablouri, galerii, clădiri frumoase şi magazine, săli de concert, teatre, restaurante — la München găseşti de toate. Am călătorit de nenumărate ori în întreaga Europă, de multe ori în viaţa mea, dar de fiecare dată tot la München mă întorc. Vă veţi simţi foarte bine acolo.

— N-am să *rămîn* la München, spuse mica guvernantă. Şi adăugă, cu sfială: Am plecat ca să preiau un post de guvernantă, în familia unui medic din Augsburg.

— Ah, acolo plecaţi!

Cunoştea Augsburgul. În fine — Augsburg — nu era un oraş frumos. Un oraş industrial solid. Dar de vreme ce ea venea pentru prima oară în Germania, putea nădăjdui să descopere şi acolo ceva interesant.

— Sînt sigură de aceasta.

— Dar e păcat să nu vedeţi Münchenul înainte de a pleca acolo. Ar trebui să vă îngăduiţi un mic

[1] Pronunţare stîlcită. Corect: *How do you do? Please, which is the way to Leicester Square?* (Bună ziua. Vă rog, care e drumul spre *Leicester Square?*)

concediu, să întrerupeţi drumul — aci bătrînul zîmbi — şi să colecţionaţi cîteva amintiri plăcute.

— Mă tem că nu-mi voi putea îngădui asta, spuse mica guvernantă, plină de importanţă, dînd din cap şi redevenind dintr-o dată serioasă. Şi apoi, cînd eşti singură...

O înţelegea foarte bine. Dădu şi el din cap, cu un aer serios. După care rămaseră amîndoi tăcuţi. Trenul gonea mai departe uruind, înfruntînd cu pieptul său întunecat, dar încins de o flacără dogoritoare, munţii şi văile. În vagon era cald. Tînăra fată se sprijinea parcă de vuietul ce gonea spărgînd întunericul, lăsîndu-se purtată tot mai departe — mai departe. Se auziră sunete nelămurite: tîrşit de paşi pe culoar, uşi care se deschideau şi se închideau — murmur de voci — un fluierat... Apoi apărură pe geam stropi de ploaie, ca nişte ace prelungi... Dar ce importanţă avea — ploua doar de cealaltă parte a geamului — şi ea avea umbrelă... ţuguindu-şi buzele, oftă, îşi mai desfăcu o dată mîinile, apoi le împreună iar, şi numaidecît, în cîteva clipe, adormi.

„Pardon! Pardon!“ Zgomotul pe care-l făcu uşa glisantă a compartimentului o trezi brusc. Ce se întîmplase? Cineva intrase şi ieşise iar din compartiment. Bătrînul şedea în colţul lui, ţinîndu-se mai drept ca oricînd, grozav de încruntat, cu mîinile vîrîte în buzunare.

„Ha-ha-ha!“ se auziră rîsete din vagonul de alături.

Încă pe jumătate adormită, îşi duse mîinile la cap, ca să vadă de nu visează.

— Ruşinos! murmură bătrînul, mai mult pentru sine. Ce băieţi vulgari, simpli! Mă tem că v-au

trezit din somn, grațioasă *Fräulein*, dînd buzna aci în halul ăsta ?

Nu — într-adevăr nu. Și așa tocmai se trezea. Scoase ceasul ei de argint, să vadă cît dormise. Patru și jumătate. O lumină rece, albăstruie, mijea la ferestre. Ștergînd acum un colțișor de geam, putea desluși ogoare largi, un pîlc de căsuțe albe ce semănau leit cu niște ciupercuțe, o șosea „ca în tablouri", între două șiruri de plopi, firul de argint al unui rîu. Cît de frumos era ! Cît de frumos și deosebit ! Pînă și norișorii trandafirii ce pluteau pe cer îi păreau deosebiți. Era frig, dar — ca și cum ar fi fost mult mai frig, își frecă mîinile înfiorată și își ridică gulerul paltonului — se simțea atît de fericită.

Trenul își încetini mersul. Locomotiva scoase un șuierat ascuțit. Intrau într-un oraș. Prin fața lor alunecau case mai arătoase, gălbui și trandafirii, cufundate încă în somn, la adăpostul pleoapelor verzui ce obloneau ferestrele, străjuite de plopii care fremătau în zarea albastră, pîndind parcă, atenți, în vîrful picioarelor. La una din case, o femeie deschise obloanele, așternu o saltea cu dungi albe și roșii peste prichiciul ferestrei și rămase la geam, cu ochii ațintiți la tren. O femeie palidă, cu părul negru, cu umerii înfășurați într-un șal alb. Una cîte una, tot mai multe femei se arătau la ușile și ferestrele caselor adormite. Apoi zări o turmă de oi. Păstorul purta o cămașă albastră și saboți cu vîrfurile întoarse. Dar uite ! Uite ce de flori — pînă și în gară ! Trandafirași din cei mai obișnuiți, parc-ar fi buchete de mireasă și mușcate albe, ca de ceară, cum se văd doar în sere, acasă la noi. Trenul înaintează încet — tot mai încet. Un om cu o stropitoare uda peronul.

„A-a-a-a !" cineva venea în fugă, dînd din mîini. O femeie mare, corpolentă, ieși legănîndu-se prin ușile de sticlă ale peronului, ducînd o tavă cu căpșuni. O — și ce sete-i era ! Îi era tare sete ! „A-a-a-a !" Aceeași persoană trecea iar în fugă. Trenul se opri.

Bătrînul își potrivi paltonul pe el și se ridică. O privi zîmbind, murmurînd ceva nedeslușit, dar ea îi răspunse cu un zîmbet, cînd el coborî din vagon. În lipsa lui, mica guvernantă se privi din nou în oglindă, își scutură și își ajustă rochia cu gesturile precise, atente, ale unei fete care e destul de vîrstnică pentru a întreprinde singură o călătorie, dar nu se poate bizui pe nimeni ca să știe dacă și „la spate e totul în ordine". Și era atît de însetată ! Dar aerul avea parcă gust de apă. Coborî geamul și chiar în clipa aceea, dinadins parcă, trecu femeia cea corpolentă, ținînd sus, înaintea ei, tava cu căpșuni.

— *Nein, danke,*[1] spuse mica guvernantă, privind fructele mari, așezate pe un strat de frunze lucioase. *Wie viel ?*[2] întrebă pe femeia care trecea mai departe.

— Două mărci și cincizeci, *Fräulein*.

— Doamne, Dumnezeule !

Se duse de la fereastră și se așeză în colțul ei — cel puțin pentru o clipă îi pierise toată pofta. „Auzi, o jumătate de coroană...!"

„U-u-u-u-u !" făcu trenul, adunîndu-și parcă puterile înainte de a porni iar la drum. Nădăjduia că bătrînul n-o să rămînă în stație. O, se luminase de-a binelea — totul era atît de minunat, numai de nu i-ar fi atît de sete ! Unde *rămăsese* oare bătrînul?

[1] Nu, mulțumesc (germ.).
[2] Cît costă ? (germ.)

O, iată-l ! îi rîse cu gropițe în obraji, ca unui bătrîn prieten, definitiv acceptat, în timp ce el închidea ușa, scoțînd apoi la iveală, de sub pelerină, un coșuleț cu căpșuni.

— Dacă *Fräulein* mi-ar face onoarea să primească aceste...

— Cum ? Sînt pentru mine ?

Se trase totuși îndărăt, ridicînd mîinile ca și cum ar fi voit să-i pună în poală un pui de pisică sălbatică.

— Bineînțeles că pentru dumneavoastră, spuse bătrînul. Sînt douăzeci de ani de cînd m-am încumetat, pentru ultima oară, să mănînc căpșuni.

— O, vă mulțumesc foarte mult, *danke bestens*, bîigui ea. *Sie sind so sehr schön !* [1]

— Mîncați, să vedeți numai atunci, o îndemnă încîntat bătrînul, cu un aer prietenos.

— Dar nu luați măcar una ?

— Nu, nu, nu !

Fata întinse mîna cu un gest de încîntătoare sfială. Erau atît de mari și zemoase căpșunile, trebui să muște de două ori dintr-una. Zeama i se prelinse pe degete și, savurînd căpșunile, văzu pentru prima oară pe bătrîn în ipostază de bunic. Ce bunic desăvîrșit ar fi ! Aidoma ca-n basme !

Se arătă soarele și norișorii trandafirii de pe cer, norișorii de culoarea căpșunilor se topiră în necuprinsul zărilor albastre.

— Sînt bune ? întrebă bătrînul. Sînt oare așa de bune cum arată ?

După ce isprăvi căpșunile, tinerei fete i se păru că-l cunoștea de cînd se știe pe lume. Îi povesti despre *Frau* Arnholdt — și cum ajunsese să capete

[1] Sînt atît de frumoase ! (germ.)

postul acesta. Îl întrebă dacă nu cumva cunoștea hotelul Grünewald ? *Frau* Arnholdt avea să sosească la München abia seara.

Bătrînul ascultă, ascultă, pînă ce află tot ce știa și ea despre viitorul ei serviciu. În cele din urmă spuse — fără s-o privească — frecîndu-și una de alta palmele mănușilor de *peau de suède* maro :

— Mă-ntreb dacă mi-ați îngădui să vă arăt astăzi puțin Münchenul ? Nu prea mult — poate una din galeriile de tablouri și *Englischer Garten* [1]. Mi se pare că ar fi păcat să stați toată ziua la hotel — și chiar destul de neplăcut, într-un oraș străin. *Nicht wahr ?* [2] V-ați înapoia la hotel devreme după-amiază, sau, bineînțeles, cînd doriți, și pe deasupra ați face unui om bătrîn o deosebită plăcere.

Numai tîrziu, după ce spuse „da" — pentru că din clipa în care a acceptat, el a și început să-i povestească despre călătoriile lui în Turcia și despre uleiul de trandafiri — ea începu să se întrebe dacă acceptarea nu-i fusese prea pripită. La urma urmei nici nu-l cunoștea prea bine. Dar era așa de bătrîn și se purtase atît de frumos cu ea — fără a mai vorbi de căpșuni... Și nu ar fi avut cu ce să-și motiveze răspunsul, în caz că i-ar fi spus „nu". Apoi, într-un fel, era „ultima ei zi", ultima zi în care mai putea să se bucure cu adevărat de viață. „Am procedat oare greșit ? Așa să fie oare ?" Un strop de soare cald zăbovi o clipă, unduind, pe mîna ei.

— Dacă mi-ați permite, v-aș conduce la hotel, propuse bătrînelul, și aș veni apoi din nou după dumneavoastră, la zece.

[1] Parc în stil englezesc (germ.).
[2] Nu-i așa ? (germ.).

Scoase portvizitul din buzunar și-i întinse o carte de vizită pe care citi :

— *Herr Regierungsrat...*[1]

Așadar avea un titlu ! Foarte bine, *nu avea* de ce să nu primească !

Mica guvernantă se dărui, deci, din plin bucuriei de a călători cu adevărat în străinătate, de a privi pe fereastră, descifrînd pe panourile de reclamă cuvinte într-o limbă străină, de a-l lăsa să-i povestească despre localitățile prin care treceau — și bătrînul bunic se desfăta urmărind sîrguința și voioșia ei, pînă ce ajunseră la München, *Hauptbahnhof*[2].

— Hamal ! Hamal !

Tocmi un hamal, îi dădu cîteva indicații precise privind bagajele sale personale, apoi o călăuzi prin mulțimea covîrșitoare, ieșind din gară și coborînd treptele albe, curate, pornind pe drumul tot atît de alb pînă ajunseră la hotel. Bătrînul explică directorului cine era tînăra, ca și cum îndatorirea aceasta îi revenea în chipul cel mai firesc, apoi — timp de o clipă, mînuța ei rămase pitită în mîinile lui mari, înmănușate în *suède* maro.

— Vin după dumneata la zece, îi mai spuse și plecă.

— Pe aici, *Fräulein*, o pofti un chelner, care stătuse tot timpul la pîndă în spatele directorului, zgîindu-se la ciudata pereche.

Porni în urma lui și urcă la etajul al doilea, unde chelnerul o conduse într-o cameră întunecoasă. Trînti pe podea coșul ei de nuiele și trase sus ruloul prăfuit, care clămpăni zgomotos. Hm ! ce încăpere rece și urîtă — ce mobilă uriașă ! Își închipuia acum ce-ar fi însemnat o zi întreagă în camera asta !

[1] Domnul consilier... (germ.).
[2] Gara principală (germ.).

— Asta e camera care a fost reținută de *Frau* Arnholdt ? întrebă mica guvernantă.

Chelnerul o privea într-un fel ciudat, parcă ar fi descoperit la ea ceva *nostim*. Își țuguie buzele, gata parcă să fluiere, apoi se răzgîndi.

— *Gewiss*[1], răspunse el.

Ei bine, de ce nu pleca acum ? De ce se holba așa la dînsa ?

— *Gehen Sie*[2], rosti mica guvernantă, cu rece simplitate englezească.

Ochișorii chelnerului, ca niște stafide negre, se holbară și mai mult peste obrajii de cocă, buhăiți.

— *Gehen Sie sofort*[3], repetă ea pe un ton glacial.

El se trase către ușă.

— Și domnul ? întrebă înainte de a ieși din cameră. Cînd vine domnul, să-l conduc sus ?

Pe străzile albe se bolteau nori mari, albi, cu marginile grele de ciucuri argintii — și totul era scăldat în soare. Birjari grași, pîntecoși, pe capra trăsurilor pîntecoase ; femeiuști nostime, cu pălăriuțe rotunde, curățau liniile de tramvai ; îmbulzeală de oameni voioși, zîmbitori ; străzi mărginite de două șiruri de pomi, și pretutindeni, oriunde-ți întorceai privirea, fîntîni imense ; zvon de rîsete pe trotuare, în mijlocul străzii, sau răbufnind prin ferestrele deschise.

Alături de ea, mai dichisit ca oricînd, ținînd o umbrelă strîns înfășurată într-o mînă, și mănuși

[1] Desigur (germ.).
[2] Pleacă (germ.).
[3] Pleacă numaidecît (germ.).

galbene — în locul celor maro — în mîna cealaltă, bunicul care o convinsese să-și folosească ziua liberă. Simțea dorința să alerge, să-l ia de braț, se simțea ispitită să plîngă în fiecare clipă. „O, sînt înspăimîntător de fericită!" El o călăuzea pe străzi, se oprea liniștit în loc cînd ea avea chef „să privească", o învăluia cu priviri radioase și-i ceru să-i spună „orice dorește". La unsprezece, înainte de amiază, gustă o pereche de cîrnăciori trandafirii cu două cornuri proaspete și bău și o bere, într-un pahar ce semăna cu o vază pentru flori, iar bătrînul o asigură că berea aceasta nu era ca berea englezească, n-avea s-o amețească de loc. Apoi luară o trăsură — și, într-adevăr, i se păru apoi că văzuse cîteva mii de picturi minunate, clasice, într-un sferat de oră! „Am să mai cuget la fiecare în parte cînd am să fiu singură..." își spuse. Dar cînd plecară de la galeria de tablouri, ploua. Bunicul desfăcu umbrela și o ținu peste capul micii guvernante. Porniră așa spre restaurantul unde aveau să ia masa, ea mergînd cît mai aproape de dînsul, ca să se poată adăposti sub umbrelă.

— Ar fi mai ușor, observă el, pe un ton ce voia să pară indiferent, dacă m-ați lua de braț, *Fräulein!* De altfel, așa se obișnuiește în Germania.

Așadar îl luă de braț și merseră mai departe așa, iar el îi explica statuile celebre, atît de absorbit de asta, încît uită chiar să închidă umbrela, deși ploaia încetase de mult.

După masa de prînz se duseră la cafenea să asculte o orchestră de țigani, care nu-i plăcu însă de loc. Uf! i se păreau atît de urîți, cu chipurile lor prelungi brăzdate de cicatrice — își întoarse scaunul ca să nu-i mai vadă și, ascunzîndu-și în palme

obrajii aprinși, preferă să-l observe pe bătrînul ei prieten... Apoi porniră spre *Englischer Garten.*

— Mă întreb cît de tîrziu o fi? spuse mica guvernantă. Mi-a stat ceasul — am uitat să-l întorc noaptea trecută, în tren. Am văzut doar pînă acum atîtea, încît mi se pare că trebuie să fie foarte tîrziu.

— Tîrziu! Bătrînul se opri cu fața la ea, rîzînd și clătinînd din cap — un gest care începuse să-i devină familiar. Atunci se vede că nu te-ai distrat cu adevărat. Tîrziu? Cum — doar nici n-am ajuns măcar să mîncăm o înghețată!

— O, dar m-am distrat foarte bine, strigă ea cu deznădejde, mai mult chiar decît aș fi în stare s-o spun. A fost minunat! Numai că *Frau* Arnholdt trebuie să vină la hotel la șase, așa că eu ar trebui să fiu acolo la cinci.

— Ai să fii. După ce luăm o înghețată, te instalez într-o trăsură, ca să poți ajunge la hotel fără să te grăbești.

Se simți din nou fericită. Înghețata de ciocolată se topea — lua înghițituri mici, care alunecau pe gît încetul, pînă se topeau de-a binelea. Umbrele copacilor jucau pe fețele de masă, și ea ședea cu spatele la ceasul mare, decorativ, așa că — în deplină siguranță — nici nu văzu că minutarele arătau șapte fără douăzeci și cinci.

— Cu adevărat, așa este, spuse mica guvernantă, am trăit azi cea mai fericită zi a vieții mele. Nici nu mi-aș fi închipuit vreodată să trăiesc o asemenea zi.

Deși mîncase înghețată, inima ei de copil era cuprinsă de dragoste fierbinte și recunoștință pentru acest bunic pogorît din basme.

În cele din urmă părăsiră grădina, mergînd de-a lungul unei alei nesfîrşite, în ultimele pîlpîiri ale zilei.

— Vezi casele acelea înalte, acolo, peste drum? îi arătă bătrînul. La etajul al treilea — acolo locuiesc eu, împreună cu bătrîna menajeră care-mi poartă de grijă. — Fata privi peste drum foarte interesată. — Acum, înainte de a-ţi găsi o trăsură, vrei să urci o clipă să vezi micul meu *home* şi să-mi permiţi să-ţi ofer un flaconaş din esenţa de trandafiri despre care ţi-am povestit în tren? În semn de amintire?

Mica guvernantă mărturisi că n-avea nimic împotrivă.

— În viaţa mea n-am văzut locuinţa unui burlac, spuse ea rîzînd.

Culoarul era grozav de întunecos.

— Ah, se vede că bătrîna mea s-a dus să-mi cumpere un pui. O clipă, te rog!

Deschise o uşă, apoi se dădu la o parte aşteptînd ca ea să intre, cu oarecare sfială, dar curioasă, în încăperea străină. Nu prea ştia ce să spună. Nici camera nu era frumoasă, într-un fel era chiar urîtă — dar curată şi, pe cît i se păru, foarte confortabilă pentru un om atît de bătrîn.

— Ei, cum vi se pare aici? întrebă el.

Se lăsă în genunchi în faţa bufetului şi scoase la iveală o tavă rotundă, pe care se aflau două păhărele trandafirii şi o sticlă înaltă, trandafirie.

— Mai am dincolo două dormitoare, nu prea mari, spuse bătrînul voios, şi o bucătărie. Îmi ajunge, nu?

— O, desigur că da!

— Şi dacă s-ar întîmpla să fiţi vreodată la München, şi aţi avea de gînd să rămîneţi o zi sau două

aici — întotdeauna veţi găsi aci un cuibuşor, o aripă de pui cu o salată şi un bătrîn încîntat să vă mai găzduiască o dată — chiar de multe, multe ori, scumpă, micuţă *Fräulein!*

Destupă sticla şi turnă vin în cele două păhărele trandafirii. Mîna-i tremura şi vărsă vin pe tavă. În odaie se făcuse tăcere.

— Cred că acum va trebui să plec, spuse ea.

— Dar înainte de a pleca ai să bei cu mine un păhărel de vin — numai un păhărel! se rugă bătrînul.

— Nu, zău nu! Nu beau niciodată vin. Am — am făgăduit să nu gust niciodată vin sau ceva asemănător.

Şi cu toate că el insista, şi cu toate că ea îşi dădea seama că nu e prea frumos din partea ei — mai ales că el părea atît de mîhnit — era cît se poate de hotărîtă.

— Nu, *cu adevărat* nu beau, vă rog.

— Bine — atunci, dacă vrei, şezi numai cinci minute aici pe sofa şi îngăduie-mi să beau eu în sănătatea dumitale.

Mica guvernantă se aşeză la marginea divanului îmbrăcat cu catifea roşie, iar bătrînul se aşeză lîngă ea şi, în sănătatea ei, dădu băutura pe gît dintr-o duşcă.

— Ai fost cu adevărat fericită astăzi? întrebă el şi se întoarse spre ea, aşezîndu-se atît de aproape, încît simţi cum îi tremurau genunchii. Înainte de a-i fi dat vreun răspuns, îi cuprinse mîinile.

— Şi ai să-mi dai un pupic, un pupic doar, înainte de a pleca? o întrebă, trăgînd-o mai aproape.

Visa aievea! Cu neputinţă să fie adevărat! Nu mai era de loc acelaşi bătrîn. Ah, ce îngrozitor! Micuţa guvernantă îl privi cuprinsă de panică.

— Nu, nu, nu! bîigui ea, zvîrcolindu-se ca să scape din mîinile lui.

— Numai un pupic. O sărutare numai. Și ce mare lucru? Doar o sărutare, scumpă, micuță *Fräulein*. O sărutare...

Și fața lui — tot mai aproape, cu gura larg deschisă într-un zîmbet; și ochișorii lui albaștri luceau îndărătul ochelarilor!

— Niciodată — niciodată. Cum vă permiteți?

Se ridică dintr-un salt, dar el fu mai ager, o împinse lîngă perete și se dădu tot mai aproape, apăsîndu-și trupul uscat și bătrîn și genunchii cuprinși de tremurici peste trupul ei — și cu toate că ea își ferea mereu capul, ba într-o parte, ba în cealaltă, deznădăjduită, o sărută pe gură. Drept pe gură! Ceea ce nu îndrăznise pînă atunci nici un suflet, afară poate de vreo rudă apropiată...

Coborî alergînd și alergă mai departe pe stradă, pînă ce dădu de o cale largă, cu linii de tramvai, la întretăierea cărora stătea un polițist, înfipt în mijloc ca o păpușă mecanică.

— Aș dori să iau tramvaiul care merge la *Hauptbahnhof*, spuse printre suspine mica guvernantă.

— *Fräulein?*

Ridică mîinile împreunate spre el, implorîndu-l.

— La *Hauptbahnhof*. Iată — vine unul chiar acum.

Și în timp ce o mai privea foarte surprins, mititica înlăcrimată — nici nu avea măcar o batistă — cu pălăria așezată strîmb pe cap, sări în tramvai, neluînd în seamă nici pe vatmanul care încrunta din sprîncene, nici pe acea *hochwohlgebildete Dame*[1] care vorbea pe socoteala ei cu o prietenă

[1] Doamnă foarte cultă (germ.).

ce părea foarte scandalizată. Tramvaiul o legăna, încît se clătină, izbucni într-un hohot de plîns, și încă unul. — Ah! ah! apoi își duse mîinile la gură.

— Vine de la dentist! strigă cu glas ascuțit o bătrînă grasă, prea simplă ca să fie nemiloasă.

— *Na sagen Sie 'mal*[1], ce mai durere de dinți! Unul nu i-a mai lăsat copilei...

Și tramvaiul mergea clătinîndu-se și croindu-și drum într-o lume înțesată de bătrîni cu tremurici la genunchi.

Cînd ajunse, în sfîrșit, în holul hotelului *Grünewald*, același chelner care o condusese dimineața sus în cameră stătea la o masă și ștergea paharele înghesuite pe o tavă. Zărind mica guvernantă, pe chipul lui apăru o expresie inexplicabilă de mulțumire. Aștepta întrebarea ei, și răspunsul lui, rostit cu glas suav, lovi drept la țintă.

— Da, *Fräulein*, doamna a fost aici. I-am spus că ați sosit, dar ați plecat de îndată, însoțită de un domn. M-a întrebat cînd vă întoarceți — dar, firește, n-am știut ce să-i spun. Atunci s-a dus să-l întrebe pe director.

Luă un pahar de pe masă, îl ținu în lumină, îl cercetă închizînd un ochi, apoi începu să-l lustruiască, frecîndu-l cu un colț al șorțului.

— ...? Cum ați spus, *Fräulein*. Ah, nu, *Fräulein*. Directorul nu i-a putut spune nimic—nimic. Clătină din cap, zîmbind paharului lucios.

— Unde e doamna acum? întrebă mica guvernantă, cutremurată de un fior atît de puternic, încît trebui să-și ducă iar batista la gură.

[1] Ei, nu mai spune (germ.).

— De unde să ştiu eu? strigă chelnerul, şi în timp ce se repezi să treacă înaintea ei, spre a întîmpina un nou pasager, inima lui zvîcni atît de puternic, încît şi-o auzi parcă, zbătîndu-se sub coaste, şi îi veni să rîdă în gura mare.

„Asta-i! Asta-i! se gîndi el. Las' că asta o s-o învețe minte!"

Şi săltîndu-şi pe umăr valiza noului-venit — hoop! — asemenea unui uriaş ce ar mînui o pană, rumegă în gînd din nou cuvintele pe care i le strigase mica guvernantă, în acea dimineață: *„Gehen Sie. Gehen Sie sofort!* Să mă duc oare? să mă duc!" se apostrofă singur.

GARDEN-PARTY

La urma urmei vremea era ideală. Nu şi-ar fi putut dori vreme mai potrivită pentru un *garden-party* chiar de ar fi stat în puterea lor s-o poruncească. Cald, dar nici pic de vînt şi nici urmă de nori pe cer. Doar — ca uneori în pragul verii — un văl diafan, poleit cu sclipiri de lumini aurii, perdeluind albastrul senin al zărilor. Grădinarul trebăluia din revărsatul zorilor, cosind şi greblînd pajiştile, pînă ce iarba şi rotogoalele de frunze de un verde închis, ce încingeau pîlcurile de margarete, apărură lucioase, ca lustruite. Iar cînd priveai trandafirii, vedeai cît de colo cum se umflau în pene, dînd a înțelege că sînt singurele flori care fac impresie la un *garden-party* — singurele flori care i se par binecunoscute fiecăruia. Sute — pe drept cuvînt, sute de trandafiri înfloriseră peste noapte. Tufele verzi se plecau grele la pămînt, purtînd parcă urmele atingerii unor înaripați arhangheli.

Nici nu apucaseră fetele să-şi ia gustarea de dimineață, că şi sosiră oamenii care trebuiau să monteze umbrarul în grădină.

— Mamă, unde vrei să aşeze umbrarul?

— Fetița mea dragă, degeaba mă întrebi pe mine. Anul ăsta sînt hotărîtă să las totul pe seama voastră, copii. Vă rog, uitați astăzi că vă sînt mamă. Considerați-mă ca un musafir de onoare.

Dar Meg nu se putea duce, în nici un caz, să supravegheze oamenii. Își spălase părul încă înainte de micul dejun și acum, cu capul înfășurat într-un turban verde și obrajii împodobiți cu cîte un cîrlionț jilav încă, se instalase să-și bea cafeaua. Jose, fluturașul, cobora întotdeauna dimineața într-un chimono, înfășurat peste juponul de mătase.

— Du-te tu, Laura, tu ai gust artistic.

Laura zbură în grădină, ținînd încă în mînă pîinea cu unt. I se părea minunat că i se oferea un pretext ca să-și ia gustarea în aer liber, și în afară de aceasta, grozav îi mai plăcea să rostuiască ea lucrurile; i se părea dintotdeauna că se pricepea la așa ceva mai bine decît oricare altul.

Patru bărbați în cămăși, cu mînecile suflecate, așteptau pe aleea grădinii. Aduseseră cu ei un fel de stinghii înfășurate în valuri de pînză groasă și purtau, azvîrlite pe spinare, traistele mari cu unelte. Un grup impunător. Laura ar fi preferat acum să nu apară în fața lor ținînd în mînă pîinea cu unt, dar n-avea unde s-o pună și nici nu s-ar fi cuvenit s-o arunce. Se îmbujoră la față și încercă să pară severă, chiar puțin mioapă, în timp ce înainta spre ei.

— Bună dimineața! îi salută ea, străduindu-se să imite tonul maică-si. Dar izbuti doar să pronunțe cuvintele atît de afectat, încît se simți de-a dreptul rușinată și începu să bîlbîie, ca o copiliță. O — e... dumneavoastră ați venit — e pentru umbrar?

— Așa e, dom'șoară, răspunse cel mai înalt dintre lucrători, un flăcău zvelt, cu fața pistruiată. Săltîndu-și sacul cu unelte, își dădu pe ceafă pălăria de paie și-i zîmbi, privind-o de sus. Pentru asta am venit.

Zîmbetul lui era atît de spontan, atît de prietenos, încît Laura se simți iar stăpînă pe sine. Ce ochi frumoși avea flăcăul, nu prea mari, dar de-un albastru atît de închis! Privirea ei îi măsură și pe ceilalți trei, care-i zîmbeau și ei. „Hai, fii iar veselă, că n-o să-ți facem nici un rău!" spunea zîmbetul lor. Ce lucrători simpatici! Și ce dimineață minunată! Dar nu făcea să le vorbească despre vreme, trebuia să discute despre treaba pentru care fuseseră trimiși. Veniseră doar să monteze umbrarul.

— Ei — ce-ați zice de pajiștea aceea, unde cresc crinii? Ar fi bine acolo?

Și le indică pajiștea cu crini, nu cu mîna care ținea pîinea cu unt, firește. Oamenii se întoarseră și priviră într-acolo. Cel mai bondoc dintre ei strîmbă din buze, iar flăcăul cel înalt se încruntă.

— Nu prea cred, spuse el. Nu s-ar vedea prea bine. Vedeți, cînd e vorba de așezat un umbrar de ăsta, se întoarse spre Laura, adresîndu-i-se în chipul cel mai firesc, dorești să-l așezi așa încît să bată la ochi, să le scoată ochii numaidecît. Pricepeți ce vreau să spun?

Ca o fată binecrescută ce era, Laura se întrebă, o clipă doar, dacă era destul de respectuos din partea unui lucrător să-i spună că umbrarul era menit să le scoată ochii musafirilor. Dar pricepu foarte bine cum vedea el lucrurile.

— În colțul terenului de tenis, sugeră ea. Dar un colț e rezervat orchestrei.

— Hm, o să aveți și orchestră? se miră unul dintre ei, un om palid la față.

Măsură terenul de tenis cu o privire vagă, pierdută. La ce se gîndea oare?

— Numai o foarte mică orchestră, spuse Laura cu gingășie.

Poate că omul n-ar mai avea nimic împotrivă, știind că era vorba doar de o orchestră atît de mică? Dar lunganul interveni:

— Uitați-vă, dom'șoară, acolo-i locul potrivit. Lîngă pomii aceia. În partea aceea. Are să arate minunat.

În fața pomilor de *karaka*? Avea să-i ascundă cu totul vederii. Păcat! Erau atît de frumoși, cu frunzele lor late, lucioase și ciorchinii de fructe galbene! Aidoma arborilor pe care îi vedeai în închipuire, pe o insulă pustie, înălțîndu-se mîndri, solitari, îndreptîndu-și frunzele și ciorchinii fructelor spre soare, într-o tăcută splendoare. Trebuia oare ca umbrarul să-i ascundă vederii?

Nu se putea altminteri. Oamenii își și săltaseră vălătucii de pînză pe umeri și se îndreptau într-acolo. Numai flăcăul cel înalt rămase în urmă. Se aplecă, smulse un fir de levănțică, îl strînse între degetul mare și arătător, apoi duse mîna la nas și aspiră parfumul. Văzînd gestul acesta, Laura uită pe dată tot ce gîndise despre arborii de *karaka*, minunîndu-se că omul acesta putea să aprecieze așa ceva — că-i făcea plăcere să aspire mireasma de levănțică. Oare cîți dintre bărbații pe care îi cunoștea ea ar fi făcut un asemenea gest? Își spuse că lucrătorii erau, într-adevăr, oameni nemaipomenit de simpatici. De ce nu i-ar fi oare îngăduit să se împrietenească și ea cu muncitori, mai curînd decît cu băieții aceia plicticoși cu care se întîlnea la dans și care veneau duminica la cină? S-ar înțelege, desigur, mult mai bine cu oameni ca aceștia.

„Toate acestea se întîmplă — hotărî ea, în timp ce lunganul schița un desen pe spatele unui plic, niște linii care se înălțau, sau dimpotrivă se lăsau în jos — numai din cauza deosebirilor absurde de clasă." Ei bine, în ce-o privește, ea nu se sinchisește de așa ceva. Nici un pic, nici atîtica măcar... Dar iată că se și aud bocănind — poc, poc! — ciocanele de lemn. Unul fluiera, altul începu să cînte „Merge bine, bădie?" — „Bădie!" Cît de prietenos suna acest cuvînt, cît de — cît de... Și doar spre a-și dovedi cît de fericită este, doar spre a-i dovedi lunganului că nu se simțea cîtuși de puțin stînjenită, ca să știe și cît de mult disprețuia convenționalismele stupide, Laura mușcă o bucată zdravănă din pîinea cu unt, privind mai departe desenul pe care-l schița lucrătorul. I se părea că se și simte aidoma unei muncitoare.

— Laura, Laura, unde ești? La telefon, Laura! strigă cineva din casă.

— Vin!

O și zbughi, trecînd în goană peluza, străbătu aleea și tot în goană urcă scările, de-a curmezișul verandei, de-a dreptul spre ușa de la intrare. În hol, tatăl ei și Laurie își periau pălăriile, gata să plece la birou.

— Ce-ar fi, Laura, îi spuse în treacăt fratele ei, Laurie, dacă ai arunca o privire să vezi ce-i cu hainele mele? Dar încă înainte de amiază! Vezi dacă n-ar trebui călcate.

— Am să mă uit, făgădui ea.

Deodată nu se mai putu stăpîni. Alergă spre el și îl cuprinse ușor cu brațele.

— O, cît de mult îmi plac petrecerile. Ție nu? spuse ea într-o răsuflare.

— Mai curînd aș zice da, se auzi glasul plăcut, tineresc, al lui Laurie. O strînse și el pe surioara lui în brațe, apoi îi dădu un brînci — nu prea tare! Hai, du-te odată la telefon, fetițo!

La telefon:

— Da, da; o, da! Tu ești, Kitty? Bună dimineața, dragă. Să vii la prînz la masă? Vino, scumpo! Bineînțeles, sînt încîntată, deși o să fie o masă cam slabă, încropită la repezeală — pîinițe de sandvișuri rămase și bezele sparte și alte rămășițe. Da — nu-i așa că-i o vreme minunată în dimineața asta? Rochia cea albă? O, desigur că aș putea. O clipă, te rog — rămîi la aparat, mă cheamă mama. Și Laura se lăsă îndărăt pe speteaza scaunului. Ce-i, mamă? Nu aud ce spui.

Se auzi glasul doamnei Sheridan, din capul scărilor:

— Spune-i să îmbrace rochia aceea dulce pe care a purtat-o duminica trecută.

— Mama spune să pui rochița aceea *dulce* pe care ai purtat-o duminica trecută. Bine. La unu. Pa! pa!

Laura puse la loc receptorul, întinse brațele și le ridică deasupra capului, răsuflă adînc, întinse brațele înainte, apoi le lăsă să atîrne de-a lungul trupului.

— Oof! oftă ea — dar în clipa următoare se ridică, grăbită.

Păru că ascultă. Toate ușile din casă păreau a fi deschise, în toate încăperile se auzea murmur de voci și zgomot surd de pași grăbiți. Ușa vopsită în verde, care dădea spre domeniile rezervate activității culinare, se deschise larg, apoi se închise cu o bufnitură înăbușită. Deodată se auzi un fel de clămpănit absurd. Era pianul — greutatea masivă a pianului, care fusese urnit din loc și aluneca pe rotilele înțepenite. Dar aerul din casă! Dacă stăteai să iei aminte — era oare întotdeauna așa? Adieri ușoare de vînt se jucau, fugărindu-se deasupra ușilor și ferestrelor. Iar pe călimară și pe rama de argint a unei fotografii se fugăreau două jucăușe sclipiri de soare. Drăgălașe sclipiri — mai cu seamă cea de pe călimară. Părea atît de caldă! O steluță caldă, argintie. Îi venea s-o sărute.

Se auzi clinchetul clopoțelului de la intrare, urmat de foșnetul fustei de stambă a lui Sadie, care cobora scările. O voce bărbătească mormăi ceva, iar Sadie răspunse nepăsătoare:

— Nu sînt sigură, nu știu. Așteaptă. Am s-o întreb pe doamna Sheridan.

— Ce-i, Sadie? Laura veni în hol.

— Omul de la florărie, *Miss* Laura.

Așa era. Și înăuntru, chiar lîngă ușă, se vedea o tavă de tinichea nu prea adîncă, plină cu ghivece de crini roz — unul ca și altul. Numai crini — flori mari de *canna*, trandafirii, strălucitoare, învoalte, aproape înspăimîntător de vii, pe lujerele de un roșu aprins.

— O-oh, Sadie! exclamă Laura, scoțînd parcă un fel de geamăt.

Se cinchi pe jos, vrînd parcă să se încălzească la strălucirea luminoasă a florilor ce-i învăpăiau degetele, buzele, sînul.

— Trebuie să fie o greşeală, spuse ea cu glas stins. Nimeni n-o fi comandat atîtea. Sadie, du-te şi caut-o pe mama.

Dar chiar în clipa aceea apăru doamna Sheridan.

— Nu s-a făcut nici o greşeală, spuse ea calmă. Da, eu le-am comandat. Nu sînt delicioase ? întrebă, strîngînd braţul Laurei. Le-am văzut ieri în vitrină, cînd treceam prin faţa prăvăliei. Şi m-am gîndit ca o dată în viaţă să-mi comand crini de *canna* după placul inimii. *Garden-party*-ul va fi cel mai bun pretext — cea mai bună scuză.

— Dar mi se pare că ai spus că n-ai de gînd să te amesteci în pregătirea serbării ? spuse Laura.

Sadie plecase, dar omul de la florărie mai aştepta încă afară, lîngă căruţa cu care venise. Laura cuprinse cu braţul gîtul rotunjor al maică-si, şi uşor de tot, cu multă gingăşie, o muşcă de ureche.

— Fetiţa mea dragă, doar n-ai prefera să ai o mamă prea chibzuită, nu-i aşa ? Astîmpără-te. Nu vezi că aşteaptă omul ăsta ?

Omul mai căra înăuntru crini — încă o tavă plină.

— Îngrămădeşte-i, te rog, numai înăuntru, după uşă, de o parte şi de alta a intrării, te rog, i se adresă doamna Sheridan. Nu crezi că aşa e bine, Laura ?

— O, *aşa* e bine, mamă.

În salon, Meg, Jose şi micul Hans, atît de amabil, izbutiră în cele din urmă să urnească din loc pianul.

— Aşa — acum, dacă aşezăm mobila asta la perete şi scoatem totul din salon, afară de scaune, ce-ai zice ?

— Perfect.

— Hans, împinge mesuţele astea în fumoar şi adu o mătură ca să ştergem urmele astea de pe covor şi — o clipă, Hans...

Tinerei Jose îi plăcea să poruncească servitorilor şi lor le plăcea s-o asculte. Îi făcea să-şi închipuie întotdeauna că jucau fiecare un rol, ca într-o piesă de teatru.

— ...Spune-i mamei şi domnişoarei Laura să vină numaidecît încoace.

— Prea bine, *Miss* Jose.

Ea se întoarse acum către Meg.

— Aş vrea să aud cum sună pianul acum, numai pentru cazul c-ar trebui să cînt azi după-masă. Hai să încercăm un cîntec : *This Life is weary.* [1]

Un chin e viaţa,
Suspin amar.
Iubirea moare,
Un chin e viaţa,
Suspin amar.
Iubirea moare,
Şi-apoi, adio !

Dar la ultimele cuvinte — deşi pianul scotea un vaier mai deznădăjduit ca oricînd, pe chipul lui Jose apăru un zîmbet larg, dar lipsit de căldură.

— Nu-i aşa că sînt în voce, mămico ? întrebă ea radioasă.

Un chin e viaţa,
Speranţa moare.
Un vis ce piere.

— Ce-i, Sadie ?

— Vă rog, doamnă, bucătăreasa vrea să ştie dacă aţi pregătit cartonaşele pentru sandvişuri ?

[1] Un chin e viaţa.

— Cartonaşele pentru sandvişuri, Sadie? repetă doamna Sheridan ca în vis. Fetele citiră pe chipul ei că nu le pregătise. Ia să vedem! Se adresă lui Sadie, cu glas ferm: Spune bucătăresei că i le trimit peste zece minute.

Sadie plecă.

— Acum, Laura, spuse apoi repede doamna Sheridan, vino cu mine în fumoar. Mi-am însemnat denumirile pe dosul unui plic. Ai să le copiezi tu pentru mine. Şi tu, Meg, du-te imediat sus şi scoate cîrpa asta udă de pe cap. Jose, hai fugi şi termină odată cu îmbrăcatul. Aţi auzit, copii? Altminteri voi fi nevoită să-i spun tatei, cînd se întoarce diseară acasă. Şi — şi tu, Jose, linişteşte-o pe bucătăreasă, dacă te duci pe acolo — vrei? Mă terorizează azi.

Găsiră în cele din urmă plicul, îndărătul pendulei din sufragerie, deşi doamna Sheridan nu-şi putea închipui cum de ajunsese acolo.

— Numai una din voi, fetelor, trebuie să-l fi scos pe furiş din poşeta mea, fiindcă îmi amintesc perfect... — brînză de vaci, şi brînză cu lămîie. Ai scris asta?

— Da.

— Ouă şi... Doamna Sheridan ţinea plicul departe de ochi. Parcă ar scrie buline. Imposibil să fie buline, nu-i aşa?

— Măsline, scumpo, citi Laura peste umărul ei.

— Da, desigur: măsline. Ce oribilă combinaţie pare, totuşi. Ouă cu măsline!

În sfîrşit cartonaşele fură gata, şi Laura le duse în bucătărie, unde o găsi şi pe Jose, care încerca s-o îmbuneze pe bucătăreasă, deşi aceasta nu părea de loc înfricoşătoare.

— N-am mai văzut nicicînd sandvişuri atît de minunate, o vrăjea Jose. Cîte feluri spui că sînt, maestro?

— Cincisprezece, *Miss* Jose.

— Ei, dă-mi voie să te felicit.

Bucătăreasa adună cu un cuţit lung cojile de pîine rămase, în timp ce un zîmbet larg îi lumina faţa.

— A venit Godber! anunţă Sadie, ieşind din cămară. Îl văzuse trecînd pe la geam.

Aceasta însemna că sosiseră faimoasele *choux-à-la-crème*, de la Godber. Nimeni nu se mai ostenea să le facă acasă.

— Adu-le şi pune-le pe masă, fata mea, porunci bucătăreasa.

Sadie aduse prăjiturile şi se duse iar la uşă. Bineînţeles că Laura şi Jose erau acum prea mari ca să se mai sinchisească cu adevărat de aşa ceva. Totuşi nu putură decît să fie de aceeaşi părere: şi anume, că prăjiturile păreau foarte apetisante. Foarte, foarte... Bucătăreasa începu să le aranjeze, scuturînd de pe ele zahărul de prisos.

— Nu crezi că le cară pe rînd la toate petrecerile? întrebă Laura.

— Cred că da, spuse practica Jose, deşi ei nu-i plăcea să fie cărată undeva. Trebuie să spun că arată minunat *choux*-urile — uşoare ca fulgul...

— Luaţi cîte unul, dragele mele, le îmbie bucătăreasa cu vocea ei atît de plăcută. Maica voastră n-are să ştie nimic.

— O — nu se poate. *Choux-à-la-crème* imediat după micul dejun? Numai la gîndul acesta te cutremurai.

În ciuda acestui fapt, două minute mai tîrziu, Jose şi Laura îşi lingeau degetele cu acel aer de

perfectă interiorizare în care te transpune doar frişca bătută.

— Hai să mergem în grădină, propuse Laura. Să ieşim pe uşa din spate. Aş vrea să văd cum se descurcă oamenii aceia care pun umbrarul. Sînt atît de simpatici!

Dar uşa din spatele casei era blocată de un grup compact: bucătăreasa, Sadie, omul de la Godber şi Hans.

Se întîmplase ceva.

— Ce — ce — ce? cotcodăcea bucătăreasa ca o găină agitată.

Sadie îşi proptise obrazul în palmă, ca şi cum ar fi durut-o dinţii. Hans îşi strîmba faţa, făcînd eforturi vizibile să înţeleagă ce se vorbea. Numai omul de la Godber părea la largul lui — el povestea.

— Ce este? Ce s-a întîmplat?

— S-a întîmplat un accident groaznic, spuse bucătăreasa. Un om a fost ucis.

— Un om ucis? Unde? Cum? Cînd?

Dar trimisul lui Godber nici nu se gîndea să lase pe un altul să-i fure prilejul de a-şi depăna povestea pînă la capăt.

— Ştiţi, căscioarele acelea, colo mai jos, *Miss?* Le ştiţi? Bineînţeles că le ştia. Ei, acolo locuieşte un tînăr pe nume Scott, un caretaş. I s-a speriat calul de un camion, azi dimineaţă, la întretăierea cu Hawke Street, şi l-a zvîrlit cît colo, de-a căzut cu capul de caldarîm. Ucis pe loc.

— Mort! Laura privea cu ochi mari pe omul de la Godber.

— Era mort cînd l-au ridicat de acolo, spuse omul, cu vădită satisfacţie că fusese ascultat. Tocmai duceau mortul acasă, cînd veneam eu încoace. Apoi, adresîndu-se bucătăresei: A rămas nevasta văduvă, cu cinci copilaşi.

— Jose, vino-ncoace.

Laura o prinse pe soră-sa de mînecă şi o trase afară din bucătărie, de partea cealaltă a uşii vopsite în verde. Acolo se opri, rezemîndu-se de uşă.

— Jose, spuse ea îngrozită, cum o să facem să amînăm totul?

— Să amînăm totul, Laura? strigă Jose uimită. Ce vrei să spui?

— Bineînţeles, să amînăm acest *garden-party.*

De ce se prefăcea oare Jose că nu înţelege?

Dar Jose păru şi mai uimită.

— Să amînăm petrecerea? Dragă Laura, nu fi atît de absurdă. Fireşte că aşa ceva nu e cu putinţă. Nimeni nu se aşteaptă la aşa ceva din partea noastră. Nu fi aşa de exagerată.

— Dar nu e cu putinţă să dăm un *garden-party,* cu un mort la poarta grădinii!

Aceasta era într-adevăr exagerat, deoarece căscioarele se îngrămădeau la vale, pe un petic de cîmpie — chiar la poalele cărăruii care urca spre locuinţa lor. O şosea largă îi despărţea de pîlcul de căsuţe. Într-adevăr, erau mult prea aproape. Le erau tuturor ca un spin în ochi — şi de fapt nici n-ar fi avut dreptul să se lăfăiască în vecinătatea aceasta arătoasă. Nişte biete şandramale nenorocite, spoite într-un cafeniu şters. Avea fiecare un petic de grădină, unde se zăreau doar cotoare de varză, găini sfrijite şi cutii de bulion goale. Pînă şi fumul ce ieşea pe coşuri era firav, sărăcăcios: zdrenţe de fum şi mici răbufniri răzleţe, spre deosebire de penajele mari, argintii, ce ţîşneau, învolburîndu-se, din hornurile casei Sheridan. În căsuţele din cîmpie locuiau spălătorese şi hornari şi

un cîrpaci și un om care își întesase „fațada" cu colivii micuțe pentru păsări. Copii mișunau pretutindeni. Odinioară, cînd odraslele Sheridanilor erau mai mici, le era interzis să calce prin acele locuri, unde ar fi putut deprinde să vorbească fel de fel de necuviințe. Dar de cînd crescuseră mari, Laura și fratele ei Laurie, în hoinărelile lor, se abăteau cîteodată și pe acolo. Într-adevăr era o mizerie dezgustătoare. Plecau de acolo cutremurați de un fior. Totuși e bine ca omul să umble pretutindeni, să vadă de toate. Așa că le-a fost dat să cunoască și așa ceva.

— Și gîndiți-vă numai, continuă Laura, cît de neplăcut o să-i sune în urechi bietei femei orchestra noastră.

— O, Laura! Jose începu să fie plictisită de-a binelea. Dacă ai interzice muzicii să cînte de fiecare dată cînd s-ar întîmpla cuiva un accident, viața ar ajunge din cale-afară de extenuantă. Și mie îmi pare tot atît de rău de cele întîmplate cît și ție. Îi compătimesc tot atît de mult. Aci privirea ei deveni dură și căută la sora ei întocmai ca pe vremea cînd se luau la harță, în copilărie. Cu sentimentalisme de astea tot n-ai să poți reînvia un lucrător beat, adăugă ea cu tonul cel mai amabil.

— Beat? Cine a zis că era beat? Laura se întoarse furioasă către sora ei și îi strigă, așa cum obișnuiau ele ori de cîte ori se certau: Mă duc să te spun mamei!

— N-ai decît, draga mea, gînguri Jose.

— Pot să intru, mamă? întrebă Laura, cu mîna pe butonul mare de sticlă ce ținea loc de clanță.

— Desigur, fetița mea. Dar ce s-a întîmplat? De ce ești așa de roșie la față?

Și doamna Sheridan, care — așezată în fața mesuței de la toaletă — tocmai încerca o pălărie nouă, se întoarse cu fața la ea.

— Mamă, a fost ucis un om, începu Laura.

— *Nu cumva* în grădină? îi tăie vorba maică-sa.

— Nu, nu!

— Vai, ce m-am speriat! oftă ușurată doamna Sheridan. Își scoase pălăria uriașă și o așeză pe genunchi.

— Dar ascultă, auzi, mamă, începu iar Laura. Și cu răsuflarea tăiată, aproape suspinînd, îi povesti groaznica întîmplare. Firește că nu mai putem face petrecerea asta — nu-i așa? insistă ea. Cu orchestră și atîția invitați. S-ar auzi pînă acolo, mamă, sîntem aproape vecini.

Spre uimirea Laurei, maică-sa se purtă întocmai ca Jose. Și de astă dată fetița era pusă la mai grea încercare, pentru că mama părea a face haz de cele întîmplate, nu se gîndea s-o ia în serios.

— Dar fii rezonabilă, copilă dragă. Noi am aflat de asta cu totul întîmplător, altminteri chiar de ar fi murit cineva — și așa nu înțeleg cum își mai duc zilele în găurile acelea mizere! — n-am fi renunțat la petrecere, nu-i așa?

Laura trebui să admită asta, dar simți că ceva era greșit. Se așeză pe canapeaua maică-si și începu să mototolească volanul pernei.

— Mamă, dar nu-i o îngrozitoare lipsă de omenie din partea noastră?

— Drăguța mea! Doamna Sheridan se ridică și veni către ea, cu pălăria în mînă. Înainte ca să se fi putut împotrivi, Laura se pomeni cu pălăria în cap: Fetița mea, pălăria asta e pentru tine, spuse ea. E făcută parcă anume pentru tine. E mult prea tinerească pentru mine. Și să știi că așa cum arăți

acum — ca un tablou — nu te-am văzut încă. Uită-te numai la tine! Și-i ținu în față oglinda ei de mînă.

— Dar, mamă... începu iar Laura. Nu-i venea să se privească în oglindă. Întoarse capul.

De astă dată — ca și Jose, de altminteri — doamna Sheridan își pierdu răbdarea.

— Ești de-a dreptul absurdă, Laura! spuse ea, și vocea-i deveni foarte neplăcută. Oameni de teapa ăstora nu așteaptă să ne sacrificăm pentru ei. Și nu prea șade bine să strici plăcerea fiecăruia — așa cum faci tu acum.

— Nu înțeleg, răspunse Laura și, ieșind grăbită, dădu buzna în camera ei.

Aci, cu totul întîmplător, primul lucru pe care-l zări în oglindă fu chipul unei fete încîntătoare, purtînd o pălărie neagră împodobită cu margarete galbene și cu o panglică lungă de catifea neagră. Nu și-ar fi închipuit niciodată că ar putea să arate așa. A avut oare dreptate mama? se întrebă. Acum dorea chiar să fi avut dreptate. „Am ajuns eu oare să fac din țînțar armăsar?" Poate că era chiar exagerat din partea ei?! O clipă numai năluci din nou în închipuirea ei imaginea acelei sărmane femei și a copilașilor nevîrstnici, din căsuța în care se adusese trupul neînsuflețit. Dar totul îi apărea acum ca prin ceață, ireal, asemenea pozelor care apar în ziare. „Am să caut să nu uit de ei, după petrecere", hotărî Laura. Într-un fel, ideea aceasta i se păru cea mai bună...

Pînă se ridicară de la masa de prînz, se făcuse ora unu și jumătate. La două și jumătate erau toți gata să dea piept cu musafirii. Sosiseră și muzicanții din orchestră, îmbrăcați toți în sacouri verzi, și se instalaseră într-un colț, pe terenul de tenis.

— Scumpa mea! ciripi Kitty Maikland, nu ți se pare că seamănă mai curînd cu niște broaște? Ce alta ai putea spune despre ei? Ai fi trebuit să-i așezi în jurul eleșteului, cu dirijorul în mijloc — pe o frunză!

Sosi și Laurie și le dădu binețe în treacăt — se ducea să se îmbrace. Văzîndu-l, Laura își reaminti accidentul. Ținea neapărat să i-l povestească și lui. Dacă și el avea să fie de părerea celorlalți, atunci pesemne aveau dreptate. Se duse după el, în hol.

— Laurie!

— *Hello!* Tocmai urca scara și cînd întoarse capul și o văzu pe Laura, își holbă ochii și căută la ea gîfîind de uimire: Pe legea mea, Laura, m-ai dat gata! exclamă el. Asta e cu adevărat pălărie între pălării!

Laura spuse cu glas abia auzit:

— Zău așa?

Ridică ochii spre el zîmbind și renunță să-i mai spună altceva.

Puțin timp după aceea, oaspeții începură să sosească unul după altul, în șuvoi neîntrerupt. Muzica debută zgomotos; chelnerii tocmiți special cu acest prilej alergau necontenit între casă și umbrarul din grădină. Încotro te uitai, vedeai perechi-perechi plimbîndu-se pe alei, aplecîndu-se să miroasă florile, salutînd în dreapta și în stînga, străbătînd pajiștea. Părea că un stol de păsări cu penajul strălucitor poposise pentru o după-amiază în grădina Sheridanilor, în drumul lui către... oare către ce ținuturi? Ah, ce fericire să fii laolaltă numai cu oameni fericiți, să le strîngi mîinile, să-i bați ușurel pe obraji, să privești în ochi zîmbitori.

— Laura, iubito, ce bine arăți!

— Ce bine-ți stă pălăria, fetițo!

— Laura, parc-ai fi o spaniolă. De cînd te știu n-ai fost atît de uimitor de frumoasă!

Radioasă și îmbujorată, Laura răspundea cu gingășie:

— V-ați băut ceaiul? Nu doriți o înghețată? Înghețata de rodii e cu totul deosebită.

Fugi la tatăl ei și îl întrebă, rugătoare:

— Tăticule dragă, să nu le dea ceva de băut muzicanților?

Și această după-amiază desăvîrșită înflori, ajunse la apogeul ei, apoi începu să se ofilească încetul cu încetul, pînă cînd, pe nesimțite, își închise petalele una cîte una.

— „Minunat *garden-party* — cum n-am mai cunoscut altul..." „Cel mai reușit..." „Mai mult decît reușit..."

Laura îi ajuta mamei să salute oaspeții, la plecare. Rămaseră amîndouă în capul scărilor, pînă ce se isprăvi totul.

— A trecut, slavă Domnului, bine că s-a terminat, exclamă doamna Sheridan. Vezi de-i adună pe toți, Laura. Să mergem să bem cîte o cafea proaspătă. Sînt extenuată... Da, a fost într-adevăr reușit. Dar... of! petrecerile astea, petrecerile astea! De ce stăruiți voi oare într-una, copii, să dăm petreceri?

Se așezară apoi cu toții sub umbrarul pustiu.

— Ia un sandviș, tăticule. Eu am scris cartonașul.

— Mulțumesc! Domnul Sheridan, dintr-o singură înghițitură, îl și dădu gata! Mai luă unul. Presupun că n-ați aflat încă de accidentul fioros întîmplat astăzi? întrebă el.

— Ba am aflat, dragul meu, spuse doamna Sheridan, ridicînd mîna ca pentru a înlătura gîndul

acesta. Mai-mai să ne strice petrecerea. Laura stăruia mereu s-o amînăm...

— O, mamă! Laura nu dorea s-o mai ia în rîs.

— Rămîne totuși o întîmplare cu adevărat îngrozitoare, spuse domnul Sheridan. Și bietul om era căsătorit. Locuia chiar colo jos, în cîmpie, și spun oamenii că a lăsat nevasta văduvă cu cinci copilași.

Se lăsă o tăcere penibilă. Doamna Sheridan își tot răsucea în mînă ceașca. Într-adevăr, asemenea lipsă de tact din partea lui...

Deodată privi în juru-i. Acolo, pe mese, zăceau toate sandvișurile, prăjiturile, acele *choux-à-la-crème* rămase și care aveau să se strice. Se gîndi — și avu una din ideile ei strălucite:

— Am găsit, exclamă ea. Să le facem un coșuleț. Să trimitem bietei femei ceva din bunătățile astea. În orice caz, are să fie un adevărat ospăț pentru copii. Nu vi se pare și vouă? Mai ales că și așa o să-i vină pe cap o grămadă de vecini — ce bine că va avea totul gata pregătit. Laura! strigă ea și se ridică grăbită. Adu-mi coșul acela mai mărișor din bufetul de lîngă scară.

— Dar, mamă, crezi că e într-adevăr o idee bună? spuse Laura.

Cît de ciudat, s-o vezi din nou atît de diferită de ceilalți! Laura se întreba însă dacă se cuvenea să-i ducă rămășițe de la petrecerea lor! Avea, sărmana femeie, să fie cu adevărat bucuroasă?

— Dar firește că da! Ce-i cu tine astăzi? Acum vreo două ceasuri stăruiai să luăm și noi parte la durerea ei...

O, asta e! Laura fugi și aduse coșul, pe care maică-sa îl umplu cu vîrf.

— Du-l chiar tu, drăguță. Dă o fugă pînă acolo, așa cum ești. Nu — așteaptă, ia și crinii ăștia. Unor oameni de teapa ăstora au să le facă impresie crinii de *arum*.

— Lujerele astea au să-i rupă rochia de dantelă, interveni, cu simț practic, Jose.

Avea dreptate. Observația ei venise la timp.

— Atunci ia numai coșul ! Și ascultă, Laura — maică-sa ieși de sub tentă și se duse după ea — în nici un caz să nu...

— Ce să nu fac, mamă ?

Nu — mai bine să nu-i dea idei de astea.

— Nimic ! Hai, fugi !

Pînă ce porțile grădinii se închiseră în urma Laurei, se făcuse aproape întuneric. Un cîine mare trecu în goană, ca o umbră. În fața ei strălucea șoseaua alburie și colo jos, în copaia cîmpiei, căsuțele se întrezăreau cufundate în penumbră. Ce tăcut era totul, acum cînd după-amiaza zgomotoasă trecuse. Coborînd, aproape nu putu să creadă acum că în casa din vale un om zăcea mort. De ce nu putea oare ? O clipă, rămase pe loc. I se părea că, undeva în adîncul ființei ei, mai auzea zvon de glasuri, de îmbrățișări, clinchet de lingurițe, rîsete — amintirea mirosului reavăn al ierbii strivite sub pași. I se părea că toate acestea o îndestulaseră deocamdată — nu mai încăpea nimic. Cît de ciudat ! Ridicînd privirea spre cerul palid, avu un singur gînd : „Da, a fost petrecerea cea mai reușită !"

Trecuse acum de șoseaua largă. Înaintea ei se întindea cîmpia, cufundată în înserarea fumurie. Femei înfășurate în șaluri și bărbați cu șepci de stofă grăbeau spre case. Unii stăteau pe la garduri, în pragul căsuțelor se jucau copiii. Un zumzet firav

se înălța din căsuțele sărăcăcioase ! În unele apărea o licărire slabă de lumină și cîte o umbră încovoiată — parcă avea și gheare — nălucea la fereastre. Cu capul plecat, Laura grăbi pasul. Acum îi părea rău că nu-și pusese pardesiul. Cum strălucea rochia ei ! Ah ! și pălăria uriașă cu panglicile de catifea — de-ar fi purtat măcar altă pălărie ! Oare nu se zgîiau oamenii la dînsa ! ? Nici nu se putea altfel. Nu s-ar fi cuvenit să vină aci. Știuse dintru început că nu se cuvine. N-ar fi oare mai bine — acum chiar să se întoarcă ?

Nu — era prea tîrziu. Iată și căsuța. Aici trebuie să fie. Un pîlc sumbru de oameni adunați în stradă. Lîngă gard, o bătrînă ședea într-un jilț, sprijinită într-o cîrjă, cu picioarele pe un ziar, privind în juru-i cu ochi iscoditori. Cînd se apropie Laura, tăcură cu toții și grupul se sparse. I se păru că o așteptau — ca și cum bănuiseră că acolo venea.

Laura își dădu seama că era foarte nervoasă. Azvîrlindu-și panglica de catifea peste umăr, se adresă unei femei care se afla în imediată apropiere :

— Aici locuiește doamna Scott ? întrebă ea.

Cu un zîmbet ciudat, femeia răspunse :

— Aici stă, fata mea.

O, de s-ar fi văzut odată scăpată de aici ! Se pomeni spunîndu-și în gînd : „Doamne, ajută-mă !" în timp ce trecea pe cărarea îngustă, înainte de a bate în ușă. Să fie departe de ochii aceștia ațintiți asupra ei. De s-ar putea ascunde — măcar sub șalul vreuneia din femeile astea. „Am să las doar coșul și am să plec !" hotărî ea. „Nici n-am să mai aștept să-l golească."

Apoi ușa se deschise. O femeie măruntică, îmbrăcată în negru, apăru în lumina cenușie a amurgului.

Laura întrebă :

— Dumneavoastră sînteți doamna Scott ?

Dar spre spaima ei, femeia răspunse :

— Poftiți înăuntru, domnișoară. Și se pomeni în sălița strîmtă, fără putință de scăpare.

— Nu, se scuză Laura, nu aș vrea să intru. Aș vrea numai să vă las coșul acesta. Mama m-a trimis...

Dar femeia aceea măruntică, în sălița în care pătrundea doar o lumină mohorîtă, părea că nu auzise.

— Pe aici, vă rog, domnișoară, o îmbie cu glas mieros — și Laura o urmă.

Se aflau într-o bucătărioară ca vai de lume, cu tavanul scund și luminată de o gazorniță fumegîndă. În fața focului din vatră ședea o femeie.

— Em ! se adresă femeii făptura măruntică pe urmele căreia intrase. Em ! A venit o tînără *lady.*

Se întoarse către Laura și-i spuse foarte semnificativ :

— Sînt sora ei, *Miss.* O s-o scuzați, nu-i așa ?

— O, dar bineînțeles ! spuse Laura. Vă rog, vă rog, n-o deranjați. Voiam numai să las aici...

Dar în clipa aceea femeia de lîngă vatră se întoarse către ea. Fața roșie, buhăită, cu ochii umflați și buzele umflate era impresionantă. Părea că nu înțelege ce căuta Laura la ei. Ce însemna asta ? Ce căuta străina asta, cu coșul în mînă, la ei în bucătărie ? Despre ce era vorba ? Și fața bietei femei păru din nou grozav de umflată.

— Prea bine, draga mea, răspunse cealaltă. Las' că-i mulțumesc eu tinerei *lady.*

Și adresîndu-se iar Laurei :

— Sînt sigură că n-o să i-o luați în nume de rău, *Miss.* Și fața ei — deopotrivă de umflată — se strădula din nou să-i zîmbească mieros.

Laura dorea un singur lucru : să iasă odată de acolo, să plece. Se strecură înapoi în săliță. Ușa se deschise înaintea ei, și păși de-a dreptul în camera de culcare unde se afla mortul.

— Ați vrea, desigur, să-l vedeți, nu-i așa ? întrebă sora lui Em, trecînd înaintea Laurei și oprindu-se la căpătîiul patului. Nu te speria, fata mea, glasul ei suna misterios și blînd și cu un gest drăgăstos dădu cearșaful la o parte, ai să vezi că arată ca o cadră. Nu se bagă de seamă nimic. Vino-ncoace, draga mea !

Laura se apropie.

În fața ei odihnea un tînăr, cufundat în somn adînc — un somn atît de adînc, atît de neclintit, încît îl dusese departe, departe de ele două. Odihnea acum atît de pașnic, dus pe alte tărîmuri. Părea că visează. Nu-l va mai trezi nimeni. Capul i se lăsase pe pernă, ochii îi erau închiși, lipsiți de vedere sub pleoapele ferecate. Hălăduia acum pe tărîmul visului. Ce-i mai păsa lui de acel *garden-party,* de coșulețe sau de rochii de dantelă ? Era atît de departe de toate acestea ! Arăta minunat, cît de frumos îi era chipul ! În timp ce ei rîdeau și muzicanții cîntau, doar căsuțele din vale fuseseră dăruite cu harul acestei frumuseți. Fericit... fericit. „Totul e bine !" se citea pe chipul celui cufundat în somn. „Nu poate fi altminteri. Sînt mulțumit."

O înecă însă plînsul, și, oricum, nu putea ieși din cameră fără să-i spună o vorbă măcar. Laura suspină prelung, ca un copil.

— Iartă-mă că am venit cu pălăria asta, se tîngui ea.

Şi de astă dată n-o mai aşteptă pe sora lui Em. Găsi şi singură uşa şi trecu pe cărare, prin faţa tuturor chipurilor acelea întunecate. La marginea cîmpiei îi ieşi înainte brusc, din penumbră, Laurei.

— Tu eşti, Laura ?

— Da.

— Mama începuse să fie îngrijorată. A mers totul bine ?

— Da, cît se poate de bine. O, Laurie ! şi luîndu-l de braţ, se strînse lîngă el.

— Ia spune, nu cumva plîngi ? o întrebă fratele.

Laura încuviinţă, dînd din cap. Plîngea.

Braţul lui Laurie îi cuprinse umerii.

— Nu plînge ! o linişti glasul lui cald, afectuos. A fost oare atît de înfricoşător ?

— Nu, suspină Laura. A fost de-a dreptul minunat. Dar, Laurie... Se opri şi căută la fratele ei. Nu e oare viaţa — bîigui ea — nu e viaţa...

Dar nu-i putea explica ce e viaţa. Nu face nimic. O înţelegea el prea bine.

— Crezi că aşa e, drăguţo ? întrebă Laurie.

FIICELE RĂPOSATULUI COLONEL

I

Săptămîna ce-a urmat a fost una din cele mai agitate săptămîni din viaţa lor. Şi cînd se duceau la culcare, numai trupurile lor îşi găseau, în sfîrşit, odihnă ; minţile lor cugetau însă fără de răgaz, punînd lucrurile la cale, discutîndu-le cu de-amănuntul, cîntărind totul în fel şi chip, luînd hotărîri, încercînd să-şi reamintească unde...

Constantia odihnea neclintită ca o statuie, cu braţele întinse de-a lungul trupului, cu un picior uşor adus peste altul, sub învelitoarea trasă pînă la bărbie, cu privirile pironite în tavan.

— Crezi că tata ar avea ceva împotrivă, dacă am dărui jobenul său portarului ?

— Portarului ? sări ca arsă Josephine. De ce tocmai portarului ? Ce idee năstruşnică !

— Pentru că, spuse Constantia, de loc pripită, o fi nevoit să meargă la destule înmormîntări. Şi la cimitir am văzut că n-are decît o pălărie tare. După o clipă, adăugă : M-am gîndit chiar atunci cît de mulţumit ar fi să aibă un joben. Ar trebui să-i dăruim şi lui ceva. S-a purtat întotdeauna atît de frumos cu tata !

— Dar, strigă Josephine, foindu-se pe pernă şi

căutînd să străpungă întunericul cu privirile, doar-doar o zări-o pe soră-sa, știi, tocmai capul tatei !...

Și deodată — o clipă doar, plină de spaimă, aproape că-i veni să chicotească. Nu, firește că nu avea de loc chef de rîs. Dar trebuie să fi fost obișnuința. Cu ani în urmă, cînd sporovăiau nopți întregi, de nu-și mai găseau somn, se zgîlțîiau și paturile lor de atîta rîs. Și acum, vedea în închipuire capul portarului dispărînd sub jobenul imens al tătălui lor, ca mucul unei lumînări prins sub stingătoare.. Abia se putea stăpîni să nu chicotească, rîsul îi sta în gîtlej. Își încleștă mîinile, se sili să-și înfrîneze rîsul, se încruntă fioroasă în întuneric, în timp ce cugeta, cu evlavioasă seriozitate : „Adu-ți aminte !"

— Avem timp să hotărîm mîine, rosti în cele din urmă.

Constantia nu băgase de seamă nimic. Scoase un oftat.

— Crezi c-ar trebui să ne dăm și capoatele la vopsit ?

— Negre ? aproape țipă Josephine.

— Păi, cum altfel ? întrebă Constantia. Mă gîndeam tocmai — într-un fel, nu pare prea sincer să ne îmbrăcăm în negru numai cînd ieșim din casă, numai cînd ne punem în ținută, și după aceea, acasă...

— Dar nu ne vede nimeni, obiectă Josephine. Se zbătu atît de tare, încît își dezveli picioarele și trebui să se dea mai sus pe perne, ca să se poată înfășura iar cît mai bine.

— Ba ne vede Kate, spuse Constantia. Și s-ar putea să ne vadă și poștașul.

Josephine văzu în gînd papucii roșii care se potriveau atît de bine la halatul ei de casă — și papucii de un verde nedefinit, asortați la halatul Constantiei. Negru ! Amîndouă în halate negre și papuci negri, pufoși, furișîndu-se din camera de baie ca două pisici tăciunii.

— Nu cred că e neapărată nevoie, se împotrivi ea.

Tăcere. Apoi Constantia spuse :

— Trebuie să expediem cu poșta de mîine ziarele în care apare anunțul, ca să mai prindă cursa pentru Ceylon... Cîte scrisori am primit pînă acum ?

— Douăzeci și trei.

Josephine le răspunsese tuturor, și de douăzeci și trei de ori, de cîte ori scria „Scumpul nostru părinte ne lipsește foarte mult", se prăbușise și fusese nevoită să scoată la iveală batista — ba chiar să usuce pe hîrtie, cu un capăt de sugativă, cîte o lacrimă de un albastru spălăcit. Ciudat ! N-ar fi putut să spună de ce — dar de douăzeci și trei de ori !... Chiar acum, cînd rostea în gînd, plină de mîhnire, „Scumpul nostru părinte ne lipsește foarte mult" — numai să fi vrut și ar fi izbucnit de îndată în plîns.

— Ai cumpărat mărci destule ? se auzi glasul Constantiei.

— O, de unde să știu ? spuse Josephine supărată. Ce ți-a venit — să mă întrebi asta, tocmai acum ?

— Mă-ntrebam doar dacă avem destule, încercă sora ei s-o îmbuneze.

Din nou tăcere. Apoi se auzi un foșnet, un rîcîit, un dupăit.

— Un șoricel, spuse Constantia.

— Nu se poate — aici nu sînt firimituri, o contrazise Josephine.

— Dar el n-are de unde să știe asta, stărui Constantia.

Un fior de milă îi dădu o strîngere de inimă. Sărmana, micuța făptură ! Își dorea să fi lăsat măcar un colțișor de biscuit pe măsuța de toaletă. Ce îngrozitor, cînd te gîndești că șoricelul nu va găsi nimic. Ce va face oare ?

— Nu știu zău cu ce-și duc zilele ? rosti ea încet.

— Cine ? voi să știe Josephine.

La care Constantia strigă — mai tare decît intenționa :

— Șoriceii.

Josephine era furioasă.

— Of, ce prostii, dragă ! Ce au a face șoriceii cu cele ce-am vorbit ? Cred că ai adormit.

— Eu nu prea cred. Constantia închise ochii ca să-și dea seama dacă așa era... Așa era.

Josephine își arcui spinarea, își trase spre mijloc genunchii îndoiți, își ridică brațele cu mîinile strînse pumn la ureche și își înfundă obrazul în pernă.

II

Lucrurile se mai complicaseră prin aceea că sora Andrews mai rămăsese toată săptămîna la ele. Era vina lor, ele o invitaseră. De fapt ideea fusese a Josephinei. În dimineața aceea — știți, în ultima dimineață, după plecarea medicului, ea îi spusese Constantiei :

— Ce zici, n-ar fi drăguț din partea noastră s-o rugăm pe sora Andrews să mai stea o săptămînă la noi — să fie oaspetele nostru ?

— Foarte drăguț, spuse Constantia.

— Mă gîndeam, se repezi Josephine, că i-aș putea spune, de pildă, azi după-amiază, cînd am să-i dau banii : După toate cîte le-ați făcut pentru noi, soră

Andrews, sora mea și cu mine am fi încîntate dacă ați mai rămîne o săptămînă la noi, ca oaspetele nostru. Trebuie să pomenesc neapărat asta cu „oaspetele nostru" pentru cazul că...

— O, doar nu și-o închipui că avem de gînd s-o plătim ! strigă Constantia.

— Nu se știe niciodată, rosti înțeleapta Josephine.

Bineînțeles că sora Andrews nu refuzase invitația lor. Dar asta însemna totuși bătaie de cap. Trebuiau neapărat să se așeze la masă, cum se cuvine, la anumite ore. De-ar fi fost singure n-ar fi avut decît s-o roage pe Kate să le aducă ceva pe o tavă — unde și cînd se nimerea. Și orele fixe de masă, acum după atîta oboseală, le puneau la grea încercare.

Sora Andrews făcea un adevărat prăpăd în ce privește untul. Într-adevăr, nu se putea opri să constate că, cel puțin în ceea ce privește untul, ea profita de amabilitatea lor. Și mai avea obiceiul înnebunitor de a mai cere „numai o bucățică de pîine", pentru ca să sfîrșească mîncarea din farfurie, și apoi, după ultima îmbucătură, cu un aer distrat, să-și umple iar farfuria — bine înțeles, nu era de loc distrată. Josephine se făcea roșie ca focul ori de cîte ori se întîmpla așa ceva, după care își ațintea ochișorii ei negri, rotunzi ca mărgelele, pe fața de masă, ca și cum ar fi descoperit vreo gînganie ciudată în urzeala ei. Fața prelungită și pală a Constantiei se făcea însă parcă și mai lungă, și mai serioasă, și privirea ei se pierdea în depărtare — departe, dincolo de deșertul în zarea căruia un șir de cămile înaintau, desfășurîndu-și pasul ca firul de pe un scul de lînă...

— Cînd eram la *Lady* Tukes — îmi amintesc acum — avea, știți, așa un fel de vas mic, drăgălaș, pe care-l folosea drept untieră : un amoraș de argint care se legăna pe marginea unei cupe de sticlă și ținea în mînă o furchiță, micuță. Și dacă voiai puțin unt, apăsai pe piciorul amorașului și el se apleca, își înfigea furchița și te servea cu o bucățică de unt. Un fel de joacă...

Josephine abia se mai putea stăpîni. Se mulțumi să spună :

— Asemenea lucruri mi se par cam extravagante !

— Dar de ce ? voi să știe sora Andrews, privind-o radioasă prin sticlele ochelarilor. Și așa, desigur că nimeni nu s-ar servi cu mai mult unt decît dorește să mănînce — credeți că ar lua vreunul mai mult ?

— Sună, dragă, se adresă Josephine soră-si. Nu se mai încumeta să răspundă musafirei.

Și tînăra și mîndra Kate, ca o prințesă vrăjită, veni pe dată să vadă ce voiau mîțele astea bătrîne. Înșfăcă grăbită farfuriile pe care le servise o imitație oarecare a unui pretins fel de mîncare și trînti pe masă un fel de gelatină speriată.

— *Jam*-ul, te rog, Kate, spuse Josephine, amabilă.

Kate se lăsă pe genunchi în fața bufetului, îl deschise cu un gest violent, ridică grăbită căpăcelul vasului cu *jam*, văzu că era gol, îl puse totuși pe masă și se retrase.

— Mă tem, spuse sora Andrews după cîteva clipe de așteptare, că nu mai este...

— O, ce neplăcut ! spuse Josephine. Își mușcă buzele. Ce am putea face ?

Constantia păstra o tăcere suspectă.

— Nu prea ar fi nimerit s-o mai deranjăm o dată pe Kate, se auzi în cele din urmă vocea ei blîndă.

Sora Andrews aștepta, privindu-le zîmbitoare. Ochișorii ei se plimbau de la una la alta, stăteau la pîndă îndărătul ochelarilor, iscodind fiecare mișcare. Deznădăjduită, Constantia se întoarse cu gîndul la cămilele ei. Josephine stătea încruntată — cu un aer foarte preocupat. De n-ar fi fost femeia asta stupidă, bineînțeles că ele două și-ar fi mîncat desertul și așa. Deodată îi veni o idee :

— Știu ! exclamă ea. Marmelada ! Este și niște marmeladă în bufet. Adu tu marmelada !

— Vreau să sper, chicoti sora Andrews — și rîsul ei aducea cu zăngănitul linguriței în paharul cu doctorie — vreau să sper că marmelada nu-i amar-r-ă.

III

Dar, la urma urmei, mult a fost puțin a rămas — și tot au să scape de ea. Și nu puteau nicidecum trece cu vederea că se purtase atît de frumos cu tatăl lor. Îl îngrijise zi și noapte, în ultimele-i zile. Într-adevăr, atît Constantia cît și Josephine își spuneau că se arătase chiar prea zeloasă, nelăsîndu-l singur nici în ultima clipă. Pînă și atunci cînd intraseră ele spre a-și lua cel din urmă bun rămas, sora Andrews nu se clintise de la căpătîiul lui, ținîndu-l de încheietura mîinii și prefăcîndu-se că se uită la ceas. Asta fusese de prisos — și pe deasupra și lipsit de tact, presupunînd că tata ar fi dorit poate să le spună ceva, ceva care nu le privea decît pe ele două. Ce-i drept, tot n-ar fi putut vorbi. O, nici gînd de așa ceva! Zăcea tot timpul congestionat, fața-i de un roșu vînăt nu prevestea nimic bun, și nu se îndurase să le arunce măcar o privire cînd intraseră în cameră. Apoi, în timp ce stăteau așa, întrebîndu-se ce să facă, deschisese o clipă doar un

ochi. O, cu totul altceva ar fi fost, cu totul altfel l-ar fi păstrat în amintire și le-ar fi fost mult mai ușor — ar fi avut barem ce povesti celorlalți — dacă ar fi deschis amîndoi ochii! Dar zadarnic — nu deschisese decît unul. A ațintit o clipă asupra lor privirea-i sticloasă... apoi s-a stins.

IV

De aceea s-au și simțit destul de stingherite, cînd le-a vizitat — în după-amiaza aceleiași zile — preotul Farolles, din parohia St. John's.

— Nădăjduiesc că a avut parte de un sfîrșit pașnic? au fost primele cuvinte cu care le-a întîmpinat, plutind spre ele în salonul întunecos.

— Cît se poate de pașnic, încuviințase Josephine cu glas stins.

Amîndouă rămăseseră însă cu certitudinea că ultima căutătură a părintelui lor nu fusese nicidecum pașnică.

— Nu doriți să luați loc? îl poftise Josephine.

— Mulțumesc, *Miss* Pinner, spuse preotul, recunoscător.

Își și ridică poalele redingotei și aproape se lăsase în jilțul răposatului, dar cînd să se așeze, aproape că sări în sus, apoi alunecă aproape pe nesimțite în jilțul alăturat.

Tuși. Josephine ședea cu mîinile împreunate, Constantia cu o privire absentă.

— Aș vrea să fiți convinsă, *Miss* Pinner, și dumneavoastră, *Miss* Constantia, că încerc să vă fiu de folos. Dacă-mi veți îngădui, aș vrea să vă stau într-ajutor. În asemenea împrejurări, rosti preotul Farolles serios, cu multă simplitate, e voia Celui-de-sus să ne ajutăm unii pe alții.

— Vă mulțumesc foarte mult, *Mr.* Farolles! spuseră amîndouă într-un glas.

— Nu aveți pentru ce, răspunse preotul, amabil. Se aplecă apoi către ele și, în timp ce-și netezea degetele înmănușate, spuse: Și dacă vreuna dintre dumneavoastră simte nevoia să facem o mică slujbă de împărtășanie — sau poate dumneavoastră amîndouă? — aci, pe loc, n-aveți decît să mi-o spuneți. O mică slujbă de împărtășanie este adesea de mare ajutor — o mare ușurare, adăugă el, cu duioșie în glas.

Dar gîndul acesta le înspăimînta. Cum?! Ele singure, în salon — fără — fără altar și cele cuvenite! Pianul era mult prea înalt pentru așa ceva — își spuse Constantia — și nici nu se cuvenea ca preotul să le întindă artoforul peste pian. Și fără doar și poate, Kate avea să dea buzna în cameră și avea să strice totul, se gîndi Josephine. Și ce te faci dacă suna deodată clopoțelul de la ușă? Putea fi ceva important, în legătură cu formalitățile de doliu. S-ar fi cuvenit oare să se ridice respectuos din genunchi și să iasă din cameră, sau ar fi trebuit să aștepte... o adevărată tortură!

— Mi-ați putea trimite un bilet, prin buna dumneavoastră Kate, în cazul că ați prefera să amînăm slujba, sugeră preotul.

— O, da, vă mulțumim foarte mult! rostiră iar amîndouă într-un glas.

Preotul Farolles se ridică și își luă de pe măsuța rotundă pălăria neagră de paie.

— Iar în ce privește înmormîntarea, adăugă el cu glas blînd, aș putea aranja totul — în calitate de vechi prieten al scumpului dumneavoastră părinte, *Miss* Pinner și *Miss* Constantia.

Se ridicară amîndouă.

— Aş dori o înmormîntare cît mai simplă, rosti Josephine pe un ton hotărît, şi nu prea costisitoare. Totodată, aş dori...

„Ceva bun şi durabil" îşi spuse, visătoare, Constantia. Ca şi cum Josephine şi-ar cumpăra o cămaşă de noapte. Dar fireşte că sora ei nu spuse aşa ceva.

— ...să fie adecvată situaţiei părintelui nostru, termină Josephine, foarte nervoasă.

— Am să intru în treacăt la bunul nostru prieten, Mr. Knight, spuse preotul Farolles, împăciuitor. Am să-l rog să vină pe la dumneavoastră. Sînt sigur că vă va fi de mare ajutor.

V

Ei — oricum, trecuseră peste toate acestea, deşi nici uneia din ele nu-i venea să creadă că tata nu se va întoarce niciodată. La cimitir, în clipa cînd sicriul fu coborît în groapă, Josephine încercă o spaimă cumplită la gîndul că ea şi Constantia hotărîseră una ca asta, fără a-i cere lui voie mai înainte. Ce avea să spună tata cînd le va da de urmă? Mai curînd sau mai tîrziu tot trebuia să afle. Întotdeauna dibuia orice. *„Îngropat? Nişte fete ca voi au pus să mă îngroape?"* Auzea bocănitul bastonului său. O — şi ce-o să-i spună ele? Ce scuză ar putea invoca? Părea, într-adevăr, aşa fără de inimă să faci asemenea lucru. Să profiţi în chip atît de răuvoitor de o făptură omenească, pentru că, întîmplător, era în asemenea clipe cu totul lipsită de apărare! Restul asistenţei părea să considere aceasta ca ceva cu totul obişnuit. Dar ei erau străini — nu le puteai cere să înţeleagă de ce tata era ultimul cu care s-ar fi cuvenit să procedeze astfel. Nu, nu — toată vina avea să cadă pe ea şi pe Constantia.

„Unde mai pui cheltuiala!" se gîndi, urcîndu-se în cupeaua ermetic închisă. Ce va spune cînd îi va arăta notele de plată?

Îl şi auzeau urlînd: „Şi vă închipuiţi că eu am să azvîrl parale pe excursia asta care vi s-a năzărit aşa, în glumă?"

— Of — se văită biata Josephine, în gura mare — n-ar fi trebuit să facem una ca asta, Constantia!

La care Constantia, galbenă la faţă ca lămîia, înconjurată de atîta risipă de negru funerar, şopti speriată:

— Ce să fi făcut noi, Jug?

— Să-i lăsăm să-l în... să-l îngroape aşa pe tata! suspină Josephine, pierzîndu-şi orice stăpînire de sine şi udînd cu lacrimile ei batista de doliu, care avea un miros ciudat de pînză nouă.

— Dar ce alta ai fi voit să facem? se minună Constantia. De altminteri, tot n-am fi putut să-l păstrăm, Jug — nu l-am fi putut lăsa neîngropat. În nici un caz într-un apartament atît de mic.

Josephine îşi suflă nasul. În cupea aerul era grozav de înăbuşitor.

— Nu ştiu, spuse ea pierdută. Totul e atît de groaznic! Dar mi se pare că am fi trebuit să încercăm — măcar pentru o bucată de vreme. Ca să fim absolut sigure. Un lucru însă să ştii — şi din nou ochii i se umplură de lacrimi — tata n-o să ne ierte asta niciodată, niciodată!

VI

Tata n-avea să le-o ierte niciodată. Sentimentul acesta îl încercară şi mai deplin, după două zile de la moartea sa, cînd intrară, dis-de-dimineaţă, în camera defunctului, pentru a prelua lucrurile rămase

de la el. Luaseră hotărîrea aceasta cît se poate de liniştite. Ba Josephine o şi înscrisese pe lista cu tot ce mai aveau de făcut: *De revizuit lucrurile tatei şi de hotărît ce facem cu ele*. Dar una era să scrii asta şi alta să te auzi rostind, după dejun:

— Ei, eşti gata Constantia?

— Da, Jug — oricînd vrei.

— Aş zice să terminăm cît mai curînd.

În hol era întuneric. Fusese o regulă stabilită timp de ani de zile, ca tata să nu fie deranjat dimineaţa, orice s-ar întîmpla. Şi acum ele să intre în odaie fără să fi bătut măcar la uşă... Constantia — numai la gîndul acesta — privea cu ochi măriţi de spaimă. Josephine îşi simţea genunchii moi.

— Tu — intră tu întîi, gîfîi ea, împingînd-o înainte pe soră-sa.

Dar Constantia — cum îi era obiceiul în asemenea împrejurări — spuse:

— Nu, Jug, n-ar fi frumos din partea mea. Tu eşti cea mai mare.

Josephine era cît pe aci să rostească — ceea ce altminteri n-ar fi admis pentru nimic în lume, păstrînd aceasta în rezervă, ca o ultimă armă: „Dar tu eşti mai înaltă!" cînd observară că uşa care dădea în bucătărie era deschisă. Şi în bucătărie se afla Kate...

— S-a înţepenit, spuse Josephine, încercînd clanţa şi căznindu-se să deschidă uşa.

Şi aşa Kate nu se prea sinchisea de nimic!

N-aveau încotro. Asta era Kate... Uşa se închise în urma lor — dar parcă nici nu intraseră în odaia tatei. Tot atît de bine ar fi putut trece amîndouă, din greşeală, prin perete, intrînd într-un apartament străin. Stăteau oare încă în faţa aceleiaşi uşi? Înspăimîntate cum erau, nici nu se încumetau să

se mai uite îndărătul lor. Josephine ştia prea bine că, în orice caz, dacă uşa exista, era bine închisă, iar Constantiei i se părea că — aidoma celor din basme — uşa nu avea clanţă. Şi, din cauza frigului, încăperea părea atît de îngrozitoare. Sau poate din cauza albului ce acoperea totul — care din două? Rulourile erau lăsate în jos, o pînză acoperea oglinda, un cearşaf ascundea vederii patul; o coală mare de hîrtie albă acoperea vatra căminului. Constantia întinse mîna cu sfială, ca şi cum ar fi aşteptat să cadă un fulg de zăpadă. Josephine simţea c-o furnică nasul în chip ciudat — îi îngheţa oare nasul? Apoi se auzi clămpănitul unei trăsuri pe pietrele caldarîmului şi liniştea se frînse în cioburi.

— Ar fi bine să trag sus unul din rulouri, se oferi Josephine, vitează.

— Da, cred că ar fi o idee bună, şopti Constantia.

Abia atinseră ruloul şi acesta ţîşni în sus cu şnurul după el, înfăşurîndu-se în jurul sulului de lemn; doar micul ciucure de la capăt se zbătea, încercînd parcă să se elibereze. Era prea mult pentru Constantia.

— Nu crezi — nu crezi că am putea amîna totul pentru altă zi? spuse tot în şoaptă.

— De ce? se răţoi la ea Josephine, care — ca de obicei — se simţea mult mai bine acum, ştiind că sora ei era atît de înfricoşată. Ce-i de făcut trebuie făcut. Dar aş prefera să nu mai vorbeşti în şoaptă, Constantia!

— Nici nu mi-am dat seama că vorbesc în şoaptă, rosti aceasta tot în şoaptă.

— Şi ce te zgîieşti aşa la patul lui? continuă Josephine, de astă dată ridicînd glasul, aproape sfidătoare. Nu e nimic pe pat.

Josephine își dădu seama că mersese prea departe. Se duse drept la scrin, întinse mîna dar și-o trase repede înapoi.

— Connie, gîfîi ea și, răsucindu-se, se rezemă cu spatele de scrin.

— Ce e, Jug?

Josephine rămase cu privirea fixă — încerca sentimentul cu totul neobișnuit că abia izbutise să scape de ceva de-a dreptul îngrozitor. Dar cum să-i explice ea Constantiei că tata era în scrinul cu sertare? Era în primul sertar de sus, cu batistele și cravatele, sau în cel următor, între cămăși și pijamale — sau jos, în ultimul, unde-și ținea hainele. Stătea la pîndă, ascuns acolo — chiar în apropiere de clanța ușii, gata să le sară înainte.

Privi la sora ei, strîmbîndu-se într-un chip ciudat — ceea ce-i dădea o înfățișare bătrînească — așa cum se strîmba pe vremuri, cînd îi venea să plîngă.

— Nu pot să deschid. Aproape se văieta.

— Nu, nici nu deschide, Jug, șopti Constantia serioasă. Mai bine să nu deschidem acum. Să nu scotocim acum nimic — cel puțin o bună bucată de vreme.

— Dar — ne pierdem și noi așa cu firea, exclamă Josephine, la capătul puterilor.

— Și de ce nu ne-am îngădui-o de astă dată, Jug? încercă să argumenteze Constantia, șoptind cu un aer cutezător. Încă nu ne simțim destul de tari. Și privirea ei rătăci o clipă de la masa de scris cu sertarele încuiate — atît de bine ferecată — spre șifonierul uriaș, din lemn lucios, și gîfîind aproape, într-un chip ciudat, adăugă: De ce nu ne-am îngădui și noi, o dată în viață, o clipă de slăbiciune, Jug? Ar fi cît se poate de scuzabil. Să

fim slabe — fii slabă, Jug! E mult mai plăcut să-ți îngădui o clipă de slăbiciune, decît să te ții tare într-una.

Apoi trecu la una din acele fapte cutezătoare, la care se hotărîse cam de două ori pînă atunci în viața lor: se duse la șifonier, răsuci cheia și o scoase din broască. O trase afară și o ridică, arătînd-o Josephinei, în timp ce pe fața ei apăru un zîmbet neobișnuit, dar atît de grăitor, care adeverea că știa prea bine ce făcuse: încuiase dulapul în mod intenționat, cu riscul de a zăvori pe tatăl lor, pitit între paltoane.

Josephine nu s-ar fi mirat să vadă imensul șifonier urnindu-se din loc, șontîc-șontîc, și prăbușindu-se peste Constantia. Dimpotrivă, în clipa aceea i s-ar fi părut chiar lucrul cel mai îndreptățit. Dar așa ceva nu se întîmplă. Doar camera păru mai tăcută ca oricînd, și își simți umerii și genunchii înfiorați de adieri mai puternice de aer rece. Începu să tremure toată.

— Haide, Josephine! o chemă Constantia, cu același zîmbet îngrozitor, împietrit.

Și Josephine o urmă ascultătoare, întocmai cum îi dăduse ascultare și odinioară, cînd Constantia îl îmbrîncise pe Benny în eleșteul cel rotund.

VII

Dar încordarea prin care trecuseră deveni vizibilă abia cînd se întoarseră în sufragerie. Se așezară amîndouă, cu genunchii moi, privindu-se una pe alta.

— Nu mai sînt bună de nimic, se tîngui Josephine. Ar trebui să iau ceva, să mai prind inimă.

Crezi că am putea-o ruga pe Kate să ne aducă două ceşti de apă fierbinte?

— Nu văd de ce nu i-am putea cere? vorbi Constantia, prudentă. Îşi regăsise cumpătul. Dar n-am să sun. Mă duc pînă la uşa bucătăriei şi îi spun eu.

— Da, aşa să faci, o aprobă Josephine, cufundîndu-se în fotoliu. Spune-i să ne aducă două ceşti, pe o tavă — şi atîta tot.

— Să nu mai aşeze pe tavă şi cana cu apă fierbinte, nu-i aşa? spuse Constantia, ca şi cum Kate ar fi avut de ce să se plîngă dacă-i cereau şi cana.

— O, nu, fireşte că nu! Nici n-am nevoie de cană. N-are decît să umple ea ceştile, să toarne ea de-a dreptul din ceainic, strigă Josephine, închipuindu-şi că astfel i-ar cruţa cu adevărat osteneala.

Buzele lor îngheţate atinseră, fremătînd uşor, marginea ceştilor verzui. Josephine cuprinse ceaşca rotundă cu mîinile-i mici şi roşii. Constantia şedea foarte dreaptă şi sufla în aburii văluriţi, gonindu-i de la o margine a ceştii la alta.

— Ştii, cu privire la Benny, începu Josephine.

Şi cu toate că nici nu pomeniseră pînă atunci numele lui Benny, Constantia prinse numaidecît firul vorbirii, ca şi cum tocmai despre el ar fi discutat pînă atunci.

— Desigur, s-o fi aşteptînd să-i trimitem ceva din lucrurile tatei. Dar e aşa de greu să ştii ce-ar fi mai bine să-i trimitem — la Ceylon?

— Mai ales că lucrurile i-ar sosi alandala, după un drum aşa de lung, murmură Constantia.

— Nu — dar s-ar putea pierde, spuse Josephine tăios. Ştii că nu există serviciu poştal regulat, ci numai curieri.

Amîndouă rămaseră tăcute, urmărind în închipuirea lor un negru, îmbrăcat doar cu o pereche de nădragi albi de pînză, alergînd cu sufletul la gură peste ogoarele pălite de soare şi ducînd în mînă un pachet mare, înfăşurat în hîrtie de ambalaj. În închipuirea Josephinei negrul era mărunţel şi se tîra pe drum, lucios ca o furnică. Constantia, dimpotrivă, îl vedea înalt, subţire, fugind orbeşte şi neobosit, de aceea nu i se părea nici prea simpatic... Pe verandă, îmbrăcat în alb din cap pînă-n picioare şi purtînd o cască colonială de plută, îl aştepta Benny. Cu un gest de nerăbdare — întocmai cum făcea şi taică-său cînd era nervos — îşi agita într-una mîna dreaptă. Şi îndărătul lui, cît se poate de indiferentă, se legăna într-un balansoar de trestie Hilda, cumnata pe care nici n-o cunoşteau, frunzărind un număr din revista *Tatler*.

— Cred că ceasul tatei ar fi darul cel mai nimerit, îşi dădu cu părerea Josephine.

Constantia o privi surprinsă.

— O! ai îndrăzni să încredinţezi unui indigen un ceas de aur?

— Dar bineînţeles că l-aş camufla în aşa fel, încît nimeni n-ar bănui măcar că e un ceas în pachet, spuse Josephine.

Se gîndea chiar cu deosebită plăcere că s-ar strădui să dea ambalajului o formă atît de ciudată, încît nimeni n-ar fi în stare să ghicească ce era în pachet. Îşi propuse chiar, în treacăt, să ascundă ceasul într-o cutie de carton lungă şi îngustă, din acelea în care se ambalau corsete, şi pe care o păstra de multă vreme, în intenţia de a o folosi cîndva. O cutie frumoasă, trainică, de carton. Dar nu, de data aceasta n-ar fi fost tocmai nimerită, mai ales că pe ea se putea citi: *Femei — talie mij-*

locie — 28 — balene extra solide. Unde mai pui cît de surprins ar fi fost Benny, deschizînd o asemenea cutie și aflînd în ea ceasul lui taică-său!

— Deși, firește, nu prea cred că ceasul are să meargă, nu, nu i se mai aude tic-tacul, spuse Constantia, tot cu gîndul la predilecția vădită a băștinașilor pentru giuvaeruri. La urma urmei, adăugă ea, ar fi ciudat să meargă, după atîta vreme.

VIII

Josephine nu-i răspunse. Gîndurile ei hoinăreau iar fără preget. Își amintise deodată de Cyril. N-ar fi fost mai îndreptățit ca, în calitate de unic nepot, să primească el ceasul? Mai ales că Cyril, dragul de el, ar fi știut să aprecieze gestul acesta; și apoi, un ceas de aur însemna atît de mult pentru un tînăr! Benny, mai mult ca sigur, se și dezvățase să poarte ceas. În țări cu clima atît de caldă, bărbații rareori îmbrăcau vestă; în schimb Cyril, la Londra, purta vestă zi de zi, tot anul. Și ce plăcere le-ar face, și ei și Constantiei, să știe că ceasul e la el, ori de cîte ori ar fi venit să ia ceaiul la ele! Într-un fel, ar fi fost o deosebită satisfacție pentru ele să-i poată spune: „Văd că porți ceasul bunicului, Cyril?"

Dragul de el! Ce lovitură fusese pentru ele biletelul lui politicos, plin de compătimire! Firește, îl înțelegeau, dar lipsa lui fusese destul de dezagreabilă.

— Ce mult ar fi însemnat pentru noi, de-ar fi fost acum aici, exclamă Josephine.

— I-ar fi făcut plăcere și lui, îi ținu isonul Constantia, fără să se gîndească ce spune. Dar desigur

că, imediat după întoarcere, are să vină să ia ceaiul cu mătușile lui.

Una din rarele lor desfătări erau vizitele lui Cyril, cînd venea să ia ceaiul la ele.

— Ascultă, Cyril, nu privi cu neîncredere prăjiturile noastre. Mătușica Constantia și cu mine le-am cumpărat chiar azi-dimineață, la Buszard. Știm noi ce-i în stare să înfulece un bărbat. Așa că nu te jena să mănînci la ceai pe săturate.

Și Josephine înfigea cutezătoare cuțitul în cozonacul oacheș, scump plătit, care înghițise prețul mănușilor ei de iarnă sau pingelitul singurelor botine mai bune ale Constantiei. Dar apetitul lui Cyril nu se dovedea a fi pe măsura unui bărbat.

— Crede-mă, tușă Josephine, pur și simplu nu mai pot. Știi, abia am luat prînzul.

— O, Cyril, nu te cred! Doar e trecut de patru, strigă Josephine.

Constantia aștepta, ținînd cuțitul în cumpănă deasupra ruladei cu ciocolată.

— Totuși, orice ai zice, așa e, protesta Cyril. Am avut o întîlnire cu un domn la gara Victoria și m-a ținut atîta de vorbă pînă ce... pînă ce abia am mai avut timp să mă duc să mănînc ceva și să vin încoace. Și m-am ales doar — uf! și Cyril duse mîna la frunte — cu o durere de cap îngrozitoare.

Era de-a dreptul deprimant — tocmai astăzi. Dar el n-avea de unde să știe.

— Totuși ai să iei un *meringue*, nu-i așa, Cyril? spuse Josephine. Le-am cumpărat anume pentru tine. Tatălui tău, dragul de el, grozav îi mai plăceau *meringues*-urile. Și eram sigure, amîndouă, că-ți plac și ție tot atît de mult.

— Îmi plac, tuşă Josephine, o asigură Cyril cu înflăcărare. Te superi dacă am să iau deocamdată numai o jumătate ?

— Cîtuşi de puţin, băiete dragă ! Dar să nu-ţi închipui că ai să scapi cu atîta.

— Tot îi mai plac tatălui tău, dragul de el, *meringues*-urile ? întrebă amabilă şi tuşica Constantia. Scîncind uşor, sparse *meringue*-ul ei cu linguriţa.

— Drept să-ţi spun, habar n-am, tuşico, spuse Cyril, cu o voioşie nepăsătoare.

Două perechi de ochi îl pironiră cu privirile.

— Habar n-ai ? aproape se răsti la el Josephine. Să nu ştii nici atîtica măcar despre tatăl tău, Cyril ?

— Chiar aşa ! întregi tuşa Constantia, cu glas potolit.

Cyril încercă un rîs evaziv.

— De, să vezi, începu el, de atîta amar de vreme...

Şovăi. Apoi tăcu. Nu mai putea răbda mutrele astea.

— Chiar de-ar fi *aşa,* se făcu din nou auzită Josephine.

Cît despre tuşa Constantia — nu-l mai slăbea din ochi.

Cyril puse pe masă ceaşca lui cu ceai, strigînd :

— Stai niţel, o clipă numai, tuşico, se adresă Josephinei. Despre ce era vorba ?

Îşi privi mătuşile. Chipurile lor începeau să se însenineze. Se plesni cu mîna pe genunchi şi exclamă :

— A da ! spuse el — *meringues*-urile ! Cum de-am putut uita ? Desigur, tuşico, ai perfectă dreptate. Tatei îi plac la nebunie *meringues*-urile.

Nu numai că-l priveau acum radioase, dar Josephine se îmbujorase toată, plină de încîntare. Din pieptul Constanţiei ieşi un lung suspin de uşurare.

— Şi acum, Cyril, vino să-l vezi pe tata, îl poftise Josephine. Ştie că te aşteptam astăzi.

— Ai dreptate, spuse Cyril cu voce fermă, plin de voie bună, ridicîndu-se de pe scaun. Deodată se uită la ceas.

— Spune, tuşico, i se adresă Constantiei, nu cumva ceasul dumneavoastră rămîne în urmă ? Am o întîlnire cu un domn la — la gara Paddington ; puţin după ora cinci. Mă tem că n-am să pot rămîne mult timp la bunicul.

— O, nici nu se aşteaptă să stai *mult* la dînsul ! spuse Josephine.

Constantia rămăsese cu privirile pironite la ceas. Nu se putea dumiri dacă rămînea în urmă sau, dimpotrivă, o luase razna. Trebuia să fie sau una sau alta, era aproape sigură de asta. În orice caz ceva tot trebuie să fi fost la mijloc.

Cyril tot o mai aştepta, stînd în picioare.

— Nu vii şi dumneata, mătuşico ?

— Desigur, interveni Josephine, mergem cu toţii. Haide, Constantia !

IX

Bătură la uşă, apoi Cyril intră în urma mătuşilor sale în camera bunicului, supraîncălzită şi îmbîcsită de un miros dulceag.

— Ei, veniţi odată ! spuse bunicul. Nu vă mai foiţi atîta de pomană. Ce este ? Ce vi s-a năzărit ?

Bătrînul şedea în faţa focului ce duduia în cămin, ţinînd bastonul strîns în mînă, şi acoperit cu un pled gros. O basma frumoasă, de mătase gălbuie, odihnea în poală.

— E Cyril, tată ! spuse Josephine cu sfială.

Şi luîndu-l pe Cyril de mînă, îl conduse către jilţul bătrînului.

— Bună ziua, bunicule, i se adresă Cyril, încercînd să-şi tragă mîna din mîna mătuşii.

Bunicul îl măsură cu faimoasa lui privire. Unde era mătuşa Constantia ? O văzu stînd alături de tuşa Josephine, cu braţele-i lungi atîrnînd cuminţi, cu mîinile încleştate, privind neclintită la bunicul.

— Ei, începu să tune glasul bunicului Pinner, aveţi ceva să-mi spuneţi ?

Ce voia — da, ce avea oare să-i spună ? Cyril se surprinse deodată zîmbind ca un adevărat imbecil. Ce-i drept, şi camera asta te paraliza.

Dar tuşa Josephine se avîntă în ajutorul lui. Cu glas voios, strigă cît o ţinea gura :

— Cyril spune, tată dragă, că taică-său tot se mai prăpădeşte după *meringues*-uri.

— Ce-ai zis ? şi bunicul îşi duse mîna, rotunjită ca o jumătate de *meringue*, la ureche.

Josephine repetă :

— Cyril spune că taică-său tot se mai prăpădeşte după *meringues*-uri.

— N-aud nimic, tună bătrînul colonel Pinner. Făcu un gest cu bastonul, dînd-o la o parte pe Josephine şi, arătînd tot cu bastonul către Cyril, i se adresă : Ia zi tu, ce încearcă ea să-mi spună ?

(Doamne Dumnezeule !) Cyril se făcu roşu la faţă şi o privi pe Josephine :

— Trebuie neapărat să-i spun ?

— Spune-i, dragă ! şi ea îi zîmbi. Are să-i facă mare plăcere.

— Hai, dă-i drumul odată ! strigă colonelul iritat, cu acelaşi glas tunător.

Cyril se aplecă înainte şi zbieră :

— Tata tot se mai prăpădeşte după *meringues*-uri.

La care bunicul zvîcni atît de tare în jilţul său, de parcă ar fi tras cineva asupra lui cu puşca.

— Nu zbiera aşa ! ţipă el. Ce-i cu băiatul ăsta ? *Meringues !* Ei, şi ce-i cu asta ?

— O, tuşă Josephine, are să mai ţină mult treaba asta ? mormăi Cyril, deznădăjduit.

— Las' că totul e în perfectă ordine, băiete dragă, îl domoli mătuşa. Parcă erau la dentist. Las' că o să te înţeleagă numaidecît. Şi îi şopti lui Cyril : Ştii, e puţin cam tare de ureche acum. Aplecîndu-se apoi iar înainte, urlă de-a dreptul în urechea bătrînului : Cyril voia numai să-ţi spună, tată dragă, că taică-său tot se mai prăpădeşte după *meringues*-uri.

De astă dată colonelul Pinner auzi ce i se spunea — urechea lui desluşi cuvintele, dar rămase pe gînduri, măsurîndu-l pe Cyril din cap pînă-n picioare.

— Nemaipomenit lucru ! exclamă bătrînul Pinner. Nemaipomenit lucru — auzi, să vii pîn-aici ca să-mi spui aşa ceva !

Cyril se gîndi şi el că *aşa era.*

— Da, am să-i trimit lui Cyril ceasul, spuse Josephine.

— Asta ar fi tare drăguţ, spuse Constantia. Mai ales că, după cît îmi amintesc, ultima oară cînd a fost la noi, nu prea a respectat ora exactă.

X

Aci fură întrerupte de irupţia intempestivă a lui Kate, care dădu buzna ca de obicei — ca şi cum ar fi descoperit vreo trecere secretă prin perete.

— Fiert sau prăjit? le înfruntă ea mîndră.
Fiert sau prăjit? În primele clipe Josephine și Constantia fură atît de uluite, încît nu se puteau dumiri de loc.
— Ce să fie, Kate, fiert sau prăjit? întrebă Josephine, străduindu-se să se concentreze.
Kate pufni pe nas, zgomotos.
— Peștele!
— Ei, de ce n-ai spus asta de la început? o mustră cu blîndețe Josephine. Cum să ghicim noi ce vrei? Cîte nu se pot găti fierte sau prăjite — nu-i așa? Și, după ce se arătase atît de cutezătoare, se adresă Constantiei, bine dispusă: Tu, cum îl preferi?
— Cred că mai curînd mi-ar plăcea prăjit, răspunse aceasta. Pe de altă parte, și peștele rasol e foarte gustos. De fapt, cred că-mi place tot atît de mult și unul și altul... Afară doar, dacă tu... Atunci...
— Atunci să fie prăjit, spuse Kate și o zbughi îndărăt, lăsînd ușa camerei lor deschisă și trîntind în urma ei ușa bucătăriei.
Josephine se uită la Constantia uimită, ridicînd sprîncenele-i decolorate, încît aproape nu se mai deosebeau de părul blond, șters. Se ridică și spuse cu un ton degajat, dar impunător:
— Ce-ar fi să mergem în salon, Constantia? Am ceva foarte important de discutat cu tine.
În salon obișnuiau ele să se retragă, ori de cîte ori aveau de vorbit despre Kate.
Josephine închise ușa — gest foarte semnificativ — apoi spuse soră-si, cu un aer demn, de parcă ar fi primit-o în vizită pentru întîia oară:
— Ia loc, Constantia!

Și Constantia privi în juru-i cu un aer absent, căutînd un scaun, ca și cum s-ar fi simțit cu adevărat străină.
— Acum se pune întrebarea, spuse Josephine, aplecîndu-se înainte, dacă o mai ținem la noi sau nu.
— Da, de astă dată se pune întrebarea, încuviință Constantia.
— Și de astă dată, spuse Josephine cu glas ferm, trebuie să luăm o hotărîre definitivă.
O clipă doar păru că, într-adevăr, Constantia ar avea de gînd să enumere de cîte ori mai luaseră pînă atunci această hotărîre, dar se stăpîni la timp și spuse:
— Da, Jug!
— Vezi tu, Constantia, îi explică Josephine, acum totul s-a schimbat. Constantia își ridică numaidecît privirea spre ea. Vreau să spun, continuă Josephine, că nu mai depindem chiar așa de Kate ca pînă acum. Și, roșind ușor, adăugă: Și așa nu mai avem nevoie de ea ca să gătească pentru tata.
— Asta-i perfect adevărat, aprobă Constantia. Acum, desigur, tata nu mai are nevoie nici de mîncare și nici de nimic altceva...
Josephine o întrerupse cu voce tăioasă:
— Nu cumva ești somnoroasă, Constantia?
— Somnoroasă, Josephine?
Constantia o privi cu ochi mari.
— Ei, atunci caută să fii un pic atentă, o mustră Josephine, cu același glas tăios. Apoi, revenind la subiect: Se pune doar întrebarea dacă, în cazul că (furișă o privire spre ușă, cu răsuflarea oprită) i-am da drumul lui Kate (aci ridică iar glasul), am putea să ne facem de mîncare singure.

— De ce nu? strigă Constantia. Nu se putu opri să zîmbească. Înviorîndu-se la gîndul acesta, bătu din palme. Și adică, ce am mînca, Josephine?

— O, ne vom prepara ouă, sub formele cele mai diferite! spuse Josephine, afectînd din nou un ton degajat. Și afară de asta, se găsesc doar și atîtea mîncăruri gata preparate.

— Da, dar am auzit spunîndu-se întotdeauna că ar fi foarte scumpe, întîmpină Constantia.

— Nu-i așa — dacă, bineînțeles, nu cumperi mai mult decît îți trebuie, răspunse Josephine. Dar renunță să dezvolte acest subiect de conversație, de altfel destul de atrăgător, și încercă s-o readucă și pe Constantia pe făgașul discuției începute: Ceea ce trebuie să decidem acum este dacă putem avea cu adevărat încredere în Kate sau nu.

Constantia se lăsă pe speteaza scaunului și surîsul ei puțin atrăgător îi pieri de pe buze.

— Nu ți se pare ciudat, Jug, exclamă ea, că tocmai cu privire la Kate n-am fost niciodată în stare să iau o hotărîre?

XI

Nu se putuse hotărî niciodată. Era foarte greu să dovedești ceva. Cum ar fi trebuit să procedeze — cum putea dovedi ceva? Se întreba ce s-ar întîmpla, de pildă, dacă ar sta Kate în fața ei și s-ar strîmba la ea. N-ar fi oare într-o situație extrem de penibilă? Și, oricum, n-ar fi putut s-o întrebe pe Kate dacă se strîmbă la ea. Ce s-ar întîmpla dacă aceasta i-ar răspunde că nu e adevărat — și nu mai încape îndoială că ar tăgădui — în ce situație s-ar afla? Ce nedemn! Apoi, din nou, de fiecare dată, Constantia o bănuia — ba era chiar aproape

sigură! — pe Kate că-i cotrobăia prin scrinul ei, ori de cîte ori ea și Josephine ieșeau în oraș. Nu ca să-i șterpelească ceva, dar ca s-o spioneze. De cîte ori nu găsise, cînd se întorceau acasă, cruciulița ei de ametist, acolo unde nici nu i-ar fi dat în gînd s-o pună: sub jabourile de dantelă, sau peste mantila ei de seară. În mai multe rînduri o pusese chiar ea la încercare pe Kate. Își orînduise lucrușoarele într-un anumit fel și, la înapoiere, o chemase pe Josephine, arătîndu-i dovezile.

— Vezi, Jug?

— Văd, Constantia.

— Acum o să putem să i-o spunem de la obraz.

Of, dragă — dar, cînd stătea să chibzuiască mai bine, își spunea că era încă departe de a-i putea dovedi ceva! Și dacă vreun lucru părea să fi fost urnit din locul lui, asta s-ar fi putut întîmpla tot atît de bine cînd închisese ea sertarul. O smucitură era de ajuns.

— Tu să hotărăști, Jug! Crede-mă, eu nu-s în stare. Mă depășește.

Dar după ce o privi cîtva timp, în tăcere, Josephine oftă:

— Acum, după ce m-ai băgat iar la îndoială, Constantia, îmi dau seama că n-aș fi în stare nici eu.

— Ei bine, dar nu putem amîna iar, de astă dată, spuse Josephine. Dacă amînăm și de astă dată...

XII

Dar în aceeași clipă se auzi, din stradă, o flașnetă. Josephine și Constantia se ridicară amîndouă deodată în picioare.

— Fugi, Constantia! Fugi degrabă. Uite şase pence, acolo pe...

Apoi îşi amintiră dintr-o dată. Nu mai avea nici o importanţă. Nu vor mai fi nevoite să-l roage vreodată pe flaşnetar să înceteze. Nu avea să le mai poruncească nimeni, niciodată, să spună maimuţoiului aceluia să se care — să înceteze cu larma. Şi nu aveau să mai audă nicicînd mîrîitul ciudat al tatei, cînd i se părea că nu se grăbeau îndeajuns să dea fuga jos. Acum n-avea decît să cînte flaşnetarul toată ziulica — nu vor mai auzi bocănitul bastonului.

Bastonul nu va mai bocăni,
Bastonul nu va mai bocăni,

cînta parcă flaşneta.

La ce se gîndea oare Constantia? Zîmbea atît de ciudat, cu o expresie atît de ciudată pe faţă! Doar n-o fi avînd de gînd să plîngă.

— Josephine, Josephine, spuse Constantia, cu fereală parcă, împreunînd mîinile. Ştii în ce zi sîntem azi? Azi e sîmbătă. A trecut o săptămînă, o săptămînă încheiată.

O săptămînă de cînd tata a murit,
O săptămînă de cînd tata a murit,

se tînguia flaşneta. Şi Josephine uită şi ea că trebuie să fie practică şi înţelegătoare; zîmbi şi ea într-un chip ciudat, vag. Pe covorul indian se desluşea un pătrat de un roşu mai deschis, jucînd în bătaia soarelui, care ba apărea, ba dispărea — apoi pătratul rămase neclintit, apăru mai puţin aprins, căpătînd încetul cu încetul luciri de aur vechi.

— S-a dus soarele, rosti Josephine, ca şi cum aceasta ar fi cu adevărat important.

Din flaşnetă ţîşni dintr-o dată o adevărată revărsare de sunete care jucau vesele, frumos împlinite, împrăştiindu-se apoi la întîmplare.

Mîinile mari, reci, ale Constantiei se ridicară, încercînd parcă să prindă sunetele în zbor — apoi se lăsară din nou în poală. Se ridică, îndreptîndu-se spre statueta ei favorită, un Buddha aşezat deasupra căminului. Şi chipul de piatră aurit, a cărui zîmbet îi dăruia, ori de cîte ori îl privea, un sentiment neobişnuit — de durere aproape, totuşi o durere plăcută — îi apăru în această zi mai zîmbitor ca oricînd. Ştia el ceva — avea o taină a lui. „Eu ştiu ceva care ţi-e necunoscut ţie", spunea parcă Buddha. O, ce-o fi oare? Ce putea să fie? Simţise totuşi, dintotdeauna, că-i ascundea... ceva.

Razele soarelui mai zăboviră la ferestre, ba se furişară chiar în încăpere, alunecînd în sclipiri luminoase peste mobile şi fotografii. Josephine le urmărea atentă. Cînd ajunseră la portretul mamei — o reproducere mărită, atîrnată deasupra pianului — adăstară mai mult pe chipul ei, uimite parcă să vadă cît de puţin se mai desluşea în poză — doar cerceii lungi, minuscule pagode, şi un boa de pene negre. Josephine se întrebă de ce păleau astfel întotdeauna fotografiile celor săvîrşiţi din viaţă? O dată cu persoana ce-o înfăţişa, murea parcă şi fotografia. Ce-i drept, portretul acesta era, fireşte, foarte vechi — făcut cu treizeci şi cinci de ani în urmă. Josephine îşi aminti de vremea cînd, cocoţată pe un scaun, îi arăta Constantiei acel *boa* de pene, povestindu-i că e şarpele care o ucisese pe mama în Ceylon... Ar fi fost oare cu totul altfel rostul lucrurilor, de n-ar fi murit mama? Nu-şi putea în-

chipui de ce? Mătuşa Florence locuise la ei pînă ce terminaseră amîndouă şcoala, şi între timp se mutaseră de trei ori, şi în fiecare an aveau vacanţă, şi... şi schimbaseră, bineînţeles, mai multe servitoare.

Cîteva vrăbiuţe ciripeau afară pe pragul ferestrei — după ciripitul lor păreau foarte tinere. *Cip-cip-cirip!* Dar Josephinei i se părea că în realitate nu erau vrăbiuţe, nu se aşezară pe pragul ferestrei. Ţipetele acestea uşoare, ciudate răsunau undeva înăuntrul ei. *Cip-cip-cirip!* Ah! cine striga oare, atît de slab şi pierdut?

Dac-ar fi trăit mama, poate că nu rămîneau nemăritate! Dar nici n-ar fi avut cu cine să se mărite! Avea tata cîţiva prieteni englezi pe care-i cunoscuse în India, dar se certase cu ei. Iar mai tîrziu, nici ea şi nici Constantia nu avuseseră prilejul să mai cunoască un singur bărbat — doar cîţiva preoţi. Cum ajungeai oare să faci cunoştinţă cu bărbaţii? Sau — admiţînd că ar fi avut prilejul să cunoască vreunul — cum ar fi putut ajunge să-i cunoască atît de bine, încît să nu rămînă doar nişte străini pentru ele? Aveai prilejul să citeşti despre aventuri trăite, despre cîte un bărbat care se lua după tine — şi cîte altele. Dar nici unul nu se luase vreodată după ea sau după Constantia. O, ba da, pe vremuri locuise la Eastbourne, în aceeaşi pensiune cu ele, un bărbat necunoscut care depusese o scrisorică pe cana cu apă fierbinte ce aştepta la uşa camerei lor! Dar cînd dăduse Connie de scrisorică, aburul ştersese scrisul şi n-au putut-o citi! Nici nu putuseră descifra măcar căreia dintre ele îi era adresată. A doua zi el a plecat — şi aceasta a fost totul. Restul vieţii şi l-au petrecut îngrijindu-l pe tata şi în acelaşi timp ferindu-se din calea

lui. Dar acum? Acum ce va fi? Razele de soare ce se furişaseră pe geam mîngîiară în treacăt, uşurel, obrazul Josephinei. Ridică ochii spre ele şi, atrasă de lumina lor blîndă, se duse la fereastră...

Pînă ce se stinseră ultimele acorduri ale flaşnetei, Constantia rămase în picioare în faţa statuetei lui Buddha, cu o privire uimită, nu pierdută în gol, ca de obicei. De astă dată uimirea ei se îmbina cu un fel de alean. Îşi reaminti de cîte ori se furişase din pat şi venise în cămaşă de noapte în salon, în nopţile cu lună plină, şi zăbovise acolo culcată pe podele, cu braţele larg desfăcute şi întinse — ca crucificată. De ce oare? Atrasă de luna imensă, palidă. Chipurile hidoase care dănţuiau pe paravanul de lemn sculptat se schimonoseau rînjind la ea, dar nici nu se sinchisise de ele. Îşi mai reaminti cum cîndva, la mare, plecase singură la plimbare şi se dusese la ţărm, aproape de valuri, cît mai aproape cu putinţă, şi, cuprinzînd cu privirea neobosita tălăzuire a valurilor, începuse să îngîne un cîntecel, născocit de ea. Mai era şi viaţa cea de toate zilele, drumuri în oraş de unde se întorcea cu sacoşe încărcate, aducînd cumpărături luate condiţionat, sub rezerva aprobării lor, discutînd acestea cu Josephine, apoi cărîndu-le îndărăt spre a mai aduce altele, tot sub rezerva aprobării. Apoi grija de a pregăti tăvile cu mîncare pentru tata, străduindu-se să nu-l necăjească pe tata. Dar toate aceste întîmplări se pierdeau în urmă — ca într-un tunel. Nu păreau să fi fost aievea. Numai cînd ieşea din tunel, sub clar de lună, la malul mării, sau în toiul furtunii, se simţea cu adevărat ea însăşi. Dar ce însemna oare aceasta? După ce tînjise întotdeauna? Unde aveau s-o ducă toate acestea? Acum? Acum?

Se întoarse cu fața de la statueta așezată pe cămin — cu unul din gesturile ei vagi — și se duse în partea cealaltă a încăperii, lîngă Josephine. Ar fi dorit să-i spună ceva, ceva grozav de important, să-i spună cum — cum își închipuia că vor trăi ele de acum înainte și ce...

— Nu crezi cumva că... începu ea.

Dar Josephine o întrerupse.

— Mă întrebam dacă acum... murmură ea.

Dar tăcură amîndouă — așteptînd fiecare să vorbească cealaltă.

— Zi mai departe, Connie, spuse Josephine.

— Nu, nu, Jug, după tine, spuse Constantia.

— Nu, să auzim ce aveai tu de gînd să spui. Tu ai început, ripostă Josephine.

— Eu... eu aș prefera să te ascult mai întîi pe tine, se împotrivi Constantia.

— Nu fi absurdă, Connie !

— Zău, Jug !

— Connie !

— O, Jug !

O pauză. Apoi Constantia spuse cu glas abia auzit :

— N-aș putea spune ce aveam de gînd să spun, Jug, pentru că am uitat... am uitat ce voiam să-ți spun.

O clipă Josephine tăcu, privind norul mare care perdeluise între timp soarele. Apoi răspunse doar :

— Am uitat și eu.

VIAȚA BĂTRÎNEI MA PARKER

Cînd tînărul literat, în apartamentul căruia Ma Parker făcea curățenie în fiecare marți, îi deschise ușa în dimineața aceea, o întrebă cum îi merge nepoțelului. Ma Parker se opri pe preșul din sălița mică și întunecoasă și întinse mîna, vrînd să-i ajute „conașului ei" să închidă ușa, înainte de a-i răspunde cu glas potolit :

— L-am îngropat ieri, domnule !

— O, Doamne ! Ce rău îmi pare ! spuse tînărul literat, neplăcut surprins.

Își lua tocmai gustarea de dimineață. Era îmbrăcat cu un halat de casă uzat și ținea în mînă un ziar mototolit. O privi destul de stingherit. Își spunea că nu se cuvine să se retragă în salonaș, la căldură, fără a-i mai spune ceva — o vorbă măcar. Și fiindcă știa că oamenii ca ea țin atît de mult să aibă parte de o înmormîntare după datină, o întrebă binevoitor :

— Sper că a fost o înmormîntare cum se cuvine ?

— Cum adică, mă rog ? întrebă cu glas răgușit bătrîna.

Sărmana bătrînică ! Părea uluită.

— Sper că a fost o înmormîntare re-u-şi-tă, bîigui tînărul.

Ma Parker nu-i răspunse. Cu capul plecat, porni şontăcăind spre bucătărie, strîngînd în mîini taşca în care-şi ţinea uneltele, şorţul şi papucii de pîslă. Tînărul literat ridică sprîncenele cu aerul unui om nedumerit şi se întoarse la masă ca să-şi termine gustarea.

— Se vede că i-a trecut prima durere! exclamă el în gura mare, în timp ce se servea cu marmeladă.

Ma Parker scoase acele lungi cu capete negre de sticlă cu care îşi prinsese pe cap toca şi o atîrnă în cui, îndărătul uşii. Îşi descheie apoi jacheta veche şi uzată şi o atîrnă, de asemeni, în cui. Apoi îşi puse şorţul, se aşeză şi începu să se descalţe. De ani de zile era o corvoadă pentru ea să-şi pună sau să-şi scoată ghetele. De fapt era atît de deprinsă cu durerile, încît obrazul ei se contracta şi se încorda într-o grimasă, în aşteptarea suferinţei chinuitoare, încă înainte de a-şi fi dezlegat şireturile. După ce trecu încercarea cu bine, se îndreptă din şale oftînd şi îşi fricţionă uşor genunchii...

— Bunicuţo! Bunicuţo!

Nepoţelul i se cuibărise în poală. Purta ghetuţele lui cu nasturi — tocmai venise de la joacă, din stradă.

— Ia te uită în ce hal e fusta bunicuţei — nu eşti băiat cuminte!

Dar micuţul îşi şi încolăcise braţele după gîtul ei şi îşi freca obrăjorul de faţa ei.

— Bunicuţo, dă-ne un bănuţ! se alintă el.

— Ia du-te şi lasă-mă! N-are bani bunicuţa.

— Ba are.

— Nu, n-are.

— Ba are. Dă-ne şi nouă un bănuţ!

Mîna ei şi bîjbîia căutînd punga veche, turtită, de piele neagră.

— Ei, dar bunicuţei ce-i dai?

Micuţul rîse sfios şi îşi lipi obrăjorul şi mai tare de al ei. Simţea pleoapa copilaşului zbătîndu-se uşor.

— Păi, eu n-am nimic, murmura el...

Bătrîna se ridică brusc de pe scaun, prinse cu mîinile toartele căzănelului de fontă de pe plita cu gaz şi îl duse la chiuvetă, sub robinet. Gîlgîitul zgomotos al apei părea să-i mai aline durerea. Umplu apoi găleata şi ligheanul de spălat vase.

O carte întreagă n-ar fi de ajuns, dacă am încerca să descriem în ce hal era bucătăria. O săptămînă întreagă tînărul literat „gospodărea" de unul singur. Adică golea din cînd în cînd frunzele de ceai folosite într-o tinichea goală de marmeladă, păstrată anume în acest scop, şi cînd nu mai găsea nici o furculiţă curată, ştergea vreo două de-a dreptul de prosopul fixat pe un rulou în perete. Altminteri, „sistemul" său — după cum explica el prietenilor — era cît se poate de simplu, şi afirma că nu poate pricepe de ce oamenii fac atîta caz de treburile gospodăriei.

— N-ai decît să foloseşti toate vasele la rînd, să chemi o cotoroanţă o dată pe săptămînă să-ţi facă curat — şi cu asta basta.

Reţeta lui avea drept urmare că toată casa arăta ca o uriaşă ladă de gunoi. Pînă şi duşumelele erau presărate cu coji de pîine, plicuri, mucuri de ţigară. Dar pentru asta Ma Parker nu-i purta pică. Îl compătimea pe tînărul de care nu se sinchisea nimeni, nici atîtica. Prin ferestruica mîzgălită cu funingine

putea îmbrățișa cu privirea o bună bucată de cer mohorît, iar uneori se zăreau nori ce păreau vlăguiți de vreme, împovărați de ani, cu marginile ferfenițite și găurite, sau umbriți de pete arămii.

Așteptînd să se încălzească apa, Ma Parker începu să măture.

„Da — se gîndea ea, mînuind mătura destul de zgomotos — dacă aș sta să adun laolaltă toate cîte au fost, s-ar putea zice că viața nu m-a cruțat — am trecut prin destule încercări."

Așa spuneau și vecinii ei. De multe ori, tropăind spre casă cu o pungă cu pește, îi auzea șoptindu-și, adunați pe la colțuri sau aplecați peste balustrade: „A avut o viață grea, Ma Parker". Și era adevărul-adevărat, cu toate că nu era de loc mîndră de aceasta. Dimpotrivă, i se părea tot atît de obișnuit ca și cum ar fi spus de ea că locuia în subsolul casei de la numărul 72. O viață grea!...

Șaisprezece ani avea cînd a plecat din Stratford și a venit la Londra, unde s-a tocmit ca ajutoare de bucătăreasă. Da, era născută la Stratford-on-Avon. Shakespeare, conașule? Nu — și pe vremea aceea oamenii o întrebau mereu de el. Dar nu auzise niciodată de numele lui pînă nu l-a văzut pe afișele teatrelor.

Nu-și mai amintea mare lucru din vremea cît trăise la Stratford — povestea doar că uneori „seara, șezînd pe lîngă vatră, întrezărea stelele licărind prin hogeag"; sau că „mama avea întotdeauna în casă o halcă de slănină afumată, ce atîrna din bagdadie". Și își mai amintea ceva: o tufă frumos mirositoare, în fața casei. Dar și tufa aceasta nălucea destul de nelămurit în amintirea ei. O revă-

zuse în gînd o dată sau de două ori, la spital, cînd fusese bolnavă.

Amarnică ucenicie a fost prima ei slujbă! Nu avea niciodată o zi liberă. Și ieșea din subsolul ei doar cînd o chemau la rugăciunea de seară sau de dimineață. De fapt, subsolul era mai curînd un fel de pivniță. Iar bucătăreasa o adevărată zgripțoroaică. Își făcuse un obicei din a-i smulge din mînă scrisorile pe care le primea de acasă și le arunca în focul din plită — pentru că văzuse că, după ce le citea, fata rămînea dusă pe gînduri... Și gîndacii! Nu v-ar veni să credeți? Dar pînă a veni la Londra nu văzuse gîndaci negri. Ma Parker rîdea întotdeauna cînd își amintea de asta, ca și cum și-ar fi zis: „Auzi, să nu fi văzut gîndaci negri! Păi bine — ca și cum ai spune că nu ți-ai văzut niciodată picioarele!"

Și cînd familia la care lucra a sărăcit de tot, a intrat ca „ajutoare" la familia unui doctor, și după doi ani de hărțuială cumplită, de dimineața pînă seara, robotind întruna, s-a măritat cu un brutar.

— Un brutar, *Mrs.* Parker! se minuna tînărul literat.

Se întîmpla din cînd în cînd să-și lase la o parte tomurile și să tragă barem un pic cu urechea, ca să afle cîte ceva despre ceea ce se cheamă viață.

— Cred că trebuie să fie tare frumos să fii nevasta unui brutar!

Ma Parker îl privea destul de neîncrezătoare.

— O meserie așa de curată! mai spunea conașul.

Ma Parker nu părea de loc convinsă.

— Cum, nu vă plăcea să distribuiți clienților pîinile proaspete?

— Să vedeți, domnule, spunea Ma Parker, eu nu prea aveam vreme să stau sus, în prăvălie. Am

avut treisprezece copilași — și șapte din ei am dus la groapă ! Ai fi zis că — de nu era chiar spital — la noi arăta ca la infirmerie !

— Într-adevăr, ai fi putut spune asta ! se cutremura conașul, apoi se întorcea iar la uneltele lui de scris.

Da — îi muriseră șapte copilași, și după toate, într-o vreme cînd ceilalți șase erau încă micuți, soțul ei se îmbolnăvise de piept. Prea mult trăsese făina în piept, îi spusese pe atunci doctorul... Ședea în pat soțul ei, cu cămașa trasă peste cap, și degetul doctorului desena un rotogol pe spinarea lui.

— Vezi, dacă l-am tăia și am deschide aici, *Mrs.* Parker, spunea doctorul, ați găsi plămînii lui cu totul îmbîcsiți de pulbere albă. Răsuflă, băiete dragă !

Ma Parker nu mai știa bine dacă văzuse cu adevărat — sau numai în închipuire — un val alb de pulbere țîșnind dintre buzele soțului ei...

Și cît s-a zbătut să-și crească cei șase copilași, să nu se lase doborîtă cu nici un preț ! A fost îngrozitor ! Apoi, tocmai cînd se făcuseră măricei și începuseră să umble la școală, sora răposatului a venit să stea la ei, ca să-i fie de ajutor. Dar într-o bună zi — nici două luni nu se împliniseră de cînd venise la ei — a căzut de-a berbeleacul pe scări și s-a lovit rău la șira spinării. Și vreme de cinci ani Ma Parker a mai avut un copil de îngrijit — și ce copil plîngăreț ! Apoi mica Maudie a apucat pe căi greșite, și surioara ei, Alice, i-a urmat pilda ; cei doi băieți mai mari s-au dus cu emigrația, micul Jim a plecat la armată și l-au trimis în India. Ethel, mezina, s-a măritat cu un pricăjit de chelneraș care a murit de ulcer, chiar în anul cînd s-a născut micuțul Lennie. Și acum și micuțul Lennie — nepoțelul...

În timp ce se gîndea la toate acestea a spălat și a șters vasele și ceștile murdare stivuite pe masă. A curățat cu un cartof cuțitele pline de negreală și le-a lustruit cu un dop de plută. A frecat masa și bufetul și chiuveta în care pluteau cozi de sardele...

A fost un copilaș firav, micuțul — de cum s-a născut. Un bebeluș blond pe care fiecare-l lua drept o fetiță. Avea păr buclat, bălai-argintiu, ochi albaștri și un pistrui — ca un strop de diamant — de o parte a năsucului. Cît s-au trudit, și Ethel și ea, ca să scoată din nevoi copilul ăsta ! Toate cîte le-au aflat de prin ziare le-au încercat pe el ! În fiecare duminică dimineața, în timp ce Ma Parker spăla rufele, Ethel îi citea cu glas tare :

> „Stimate domnule, numai două rînduri vă scriu, ca să știți că micuța mea Myrtil era ca și moartă... Numai după patru sticle de... în nouă săptămîni a sporit în greutate cu patru kilograme — *și se întremează văzînd cu ochii.*"

Și atunci scoteau din bufet păhărutul de ou care le slujea de călimară și se apucau să ticluiască o scrisoare, și a doua zi de dimineață, cînd se ducea la lucru, Ma Parker cumpăra un mandat poștal. Dar totul fusese zadarnic. Nu-l puteau întrema cu nimic pe micuțul Lennie. Degeaba-l scoteau la plimbare, cînd se duceau la cimitir ; zadarnic așteptau să-l vadă cu bujori în obraji. Și nici plimbarea cu autobusul, care-i hurduca atît de rău, nu-i sporea pofta de mîncare.

Dar de cînd a deschis ochii în lume a fost băiatul bunicuței...

„A cui băiat ești ?" vorbi pentru ea Ma Parker, și cum stătea aplecată peste plită, se îndreptă din

șale și se duse la fereastra mîzgălită cu funingine. Și un glăscior sfios, atît de cald, atît de aproape de ea încît părea că răsună în pieptul ei, aproape de inima ei — și o clipă mai că încremeni pe loc! — rîse ușurel, șoptind apoi: „Sînt băiatul bunicuței!"

În clipa aceea se auzi zgomot de pași. În ușă apăru tînărul literat, gata îmbrăcat să iasă în oraș.

— O... *Mrs.* Parker, mă duc în oraș.

— Prea bine, domnule.

— Ai să-ți găsești banii pe tăvița de sub călimară.

— Mulțumesc, domnule.

— Și fiindcă veni vorba, *Mrs.* Parker — adăugă tînărul, dintr-o dată foarte grăbit — nu cumva ai aruncat niște cacao ultima oară cînd ai fost aici? Ce zici?

— Nu, domnule.

— *Foarte* ciudat. Aș fi putut să jur că mai rămăsese ca la o linguriță de cacao în cutie! Se opri brusc, apoi continuă cu glas binevoitor, dar ferm: Să-mi spui neapărat dacă se întîmplă să arunci ceva — nu-i așa, *Mrs.* Parker?

Și plecă încîntat de el, convins că, de fapt, îi arătase lui *Mrs.* Parker că, în ciuda aparenței sale neglijențe, era tot atît de vigilent ca o femeie.

Trînti ușa în urma lui. Ma Parker își mută măturile și cîrpele de șters în dormitor. Dar cînd începu să facă patul, netezindu-l, potrivind așternutul pe la colțuri, îndreptînd pernele cu mîna, amintirea micului Lennie începu să-i apese greu pe suflet. De ce i-a fost dat să sufere atît? Asta nu putea înțelege, nici în ruptul capului! De ce să lupte așa un înger de copilaș ca să-și tragă răsuflarea? Ce rost avea ca un copilaș să îndure atîta suferință?

...În pieptul mic, îngust, al lui Lennie se auzea

un sunet înăbușit — parcă fierbea ceva într-una. Un nod mare se zbătea colcăind în pieptul său și nu-l lăsa să-și tragă răsuflarea. Broboane de sudoare îi ieșeau pe frunte cînd îl podidea tusea; ochii i se holbau, mînuțele-i tremurau și nodul acela mare îi sălta zgomotos în piept, ca un cartof în tigaie. Dar mai îngrozitor i se părea cînd nu mai tușea, și îl vedea rezemat de perne, tăcut, fără să scoată o vorbă, fără să-i dea vreun răspuns — ba părea că nici n-o aude. O privea doar, supărat.

— Nu-i de vină bătrînica ta, sărmana, dragul bunicii, îi spunea atunci bătrîna Ma Parker, dînd la o parte șuvițele de păr, ude de nădușeală, care-i acopereau urechiușele stacojii.

Dar Lennie își ferea capul și se trăgea la o parte. Părea grozav de supărat pe ea și atît de solemn! Lăsîndu-și căpșorul pe pernă, fără vlagă, o privea din cînd în cînd cu coada ochiului, ca și cum nu s-ar fi așteptat ca bunicuța să îngăduie una ca asta.

Dar în cele din urmă... Ma Parker întinse cuvertura pe pat. Nu — într-adevăr, îi era peste putință să se mai gîndească la asta. Prea multe se adunaseră — prea multe îi fusese dat să îndure în viața ei. Purtase totul în sufletul ei pînă acum, căutase să nu-și piardă cumpătul și nimeni n-o văzuse vreodată plîngînd. Nici un suflet pe lumea asta. Nici măcar copiii ei n-o văzuseră pe Ma deznădăjduită. Se ținuse tare întotdeauna. Dar acum, cînd Lennie se prăpădise — ce-i mai rămăsese oare? Nimic. El era tot ce-i dăruise viața — și acum îi fusese răpit și el. „De ce a trebuit să mi se întîmple mie toate astea? se întreba mirată. Ce am făcut oare? spunea bătrîna Ma Parker. Ce vină am?"

Rostind aceste cuvinte, lăsă deodată mătura din mînă. Se pomeni în bucătărie. Se simțea atît de

nenorocită, încît își prinse toca pe cap, își îmbrăcă jacheta și ieși din casă ca într-un vis, fără să-și dea măcar seama ce face. Era atît de copleșită de grozăvia celor întîmplate, încît simțea nevoia să plece — oriunde, închipuindu-și că astfel ar mai putea găsi scăpare...

Pe stradă o cuprinse frigul și un vînt înghețat. Trecătorii năluceau prin fața ei grăbiți : bărbații cu pași mari de foarfeci uriași, femeile cu pași mărunți, ca pisicile. Și nimeni nu știa — nimeni nu se sinchisea de ea. Chiar de s-ar fi prăbușit, în cele din urmă, sub povara ultimilor ani, sau de ar fi izbucnit în plîns, s-ar fi pomenit tot singură, încătușată în durerea ei.

Cît pe ce s-o podidească lacrimile — dar parcă micuțul Lennie se cățără deodată în brațele bunicuței. O, da, asta ar vrea ea, să plîngă, porumbelul meu. Ar vrea să plîngă bunicuța. De-ar putea plînge acum după pofta inimii, ar plînge pentru toate cîte au fost, începînd cu primii ei ani la stăpîn, hărțuită de zgripțoroaica aceea de bucătăreasă, apoi pentru vremea cît a slujit la doctor și pentru cîteșișapte micuții care s-au prăpădit ; să plîngă moartea soțului ei și pe copiii care au părăsit-o — și pentru toată mizeria îndurată în anii aceia, pînă a venit Lennie. Dar i-ar trebui prea mult timp ca să plîngă după pofta inimii. Îi era însă totuna, venise vremea s-o facă și nu-și mai putea îngădui amînare. Nu mai avea răbdare să aștepte... Dar unde să se ducă ?

„Ai avut o viață grea, zău așa, Ma Parker !" Da, avusese o viață grea ! Începu să-i tremure bărbia ; nu mai era timp de pierdut. Dar unde ? Încotro ?

Acasă nu se putea duce. Ethel era acasă și s-ar fi speriat peste măsură. Nici nu se putea așeza undeva pe o bancă. Oamenii ar fi încercat s-o descoasă. Nici la locuința domnișorului nu se putea întoarce — nu-și putea lua ea dreptul să meargă să plîngă în case străine. Și dacă s-ar așeza undeva pe trepte, polițistul are s-o întrebe ce-i cu ea.

O, nu se găsea oare un locșor unde să se poată ascunde, unde să stea cît poftește, pînă își recapătă stăpînirea de sine, unde să stea netulburată și să nu tulbure nici ea pe nimeni ? Nu se găsea oare pe lume un colțișor unde să poată plînge, în sfîrșit, pînă s-o ușura ?

Ma Parker stătu locului privind în juru-i. Vîntul înghețat îi umfla șorțul ca un balon. Și, după toate, începu iar să plouă. Nu era cu putință să-și găsească un locșor — nicăieri.

MISS BRILL

Cu toate că vremea era atît de minunată — seninul albastru irizînd în sclipiri de pulbere aurie și grădinile publice luminate la tot pasul de pete de lumină străvezii ca vinul auriu — *Miss* Brill era bucuroasă că se hotărîse să-și ia blana. Nici o adiere nu înfiora văzduhul, dar cînd deschideai gura te izbea o boare răcoroasă, nu mai mult decît răcoarea brumată ce te întîmpină la prima înghițitură din paharul de apă de la gheață, și în răstimpuri plutea, rostogolindu-se, o frunză picată — nu știai de unde, de-a dreptul din cer. *Miss* Brill ridică mîna și pipăi blana de la gît. Scumpa de ea! Cît de dragă îi era iar atingerea ei. O scosese din cutie în acea după-amiază, o scuturase de praful contra moliilor, o periase bine și frecase ochișorii mohorîți pînă ce sticliră iar ca vii. „Ce se întîmplă oare cu mine?" întrebau ochișorii. O, cît de dragi îi erau privirile ce i le aruncau din nou de pe pilota de puf cu învelitoare roșie!... Numai năsucul, imitat dintr-o masă negricioasă, nu se mai ținea bine de loc. Trebuie să fi primit vreo lovitură. Nu face nimic — la nevoie o să fie de ajuns un strop de ceară de scrisori neagră — dacă va fi neapărat nevoie... Hoțomanule! Da — chiar așa îi venea să-l alinte. Hoțomanul ăsta care căuta să-și prindă acum vîrful cozii, încolăcit după urechea ei stîngă. Mai că-i venea să scoată blănița, s-o culce în poală și s-o mîngîie. Mîinile și brațele îi tremurau ușor — de la atîta umblet pe jos, își spunea ea. Și la fiecare răsuflare, un simțămînt de ușoară tristețe — nu, nu chiar tristețe — un simțămînt de blîndă duioșie îi umfla parcă pieptul.

Ieșise lume multă la plimbare în după-amiaza aceasta, mult mai multă decît în duminica trecută. Și fanfara suna mai vesel, mai zgomotos. Ca la început de sezon, de bună seamă. Deși fanfara cînta în fiecare duminică, întreg anul, suna parcă altfel cînd nu era în plin sezon. Aidoma cuiva care cîntă știind că nu-l ascultă decît familia, și nu se sinchisea cum cîntă decît atunci cînd erau străini de față. Și nu purta oare dirijorul o haină nouă? Era sigură că nu se înșela. Scurma cu piciorul și își flutura brațele asemenea unui cocoș semeț care se pregătește să scoată un cucurigu, iar muzicanții așezați în rotonda de verdeață cîntau de zor umflîndu-și obrajii, cu privirile ațintite pe partituri. Tocmai se făcea auzit flautul, o frază melodioasă — atît de drăgălașă! — picurînd un șirag de stropi voioși. Era sigură că motivul se va repeta — ceea ce se și întîmplă. *Miss* Brill ridică sus capul, zîmbitoare.

Două persoane doar mai luaseră loc alături de jețul ei „special": un bătrîn chipeș, în veston de catifea, ținînd strîns cu amîndouă mîinile un baston mare, cioplit, și o bătrînă corpolentă, care ședea foarte țeapănă, cu o împletitură începută, făcută sul, în poala șorțului brodat. Ședeau amîndoi tăcuți, și *Miss* Brill era destul de dezamăgită căci, ca

de obicei, abia aştepta să se înceapă conversaţia. Se gîndi că ajunsese, într-adevăr, să fie o ascultătoare expertă — adică ştia să înregistreze totul, fără a da impresia că ascultă ce vorbesc cei din juru-i, furişîndu-se pentru o clipă în viaţa lor.

Privi pe furiş bătrîna pereche care şedea lîngă ea. Poate că nici n-avea să mai rămînă multă vreme. De altminteri, nici duminica trecută nu-i prilejuise observaţii atît de interesante ca în alte dăţi. Nişte englezi — soţ şi soţie — el cu o pălărie de panama îngrozitoare, ea încălţată cu botine cu nasturi. Ei nu-i tăcuse gura o clipă, vorbea într-una despre ochelarii pe care ar fi trebuit să-i poarte — dar la ce bun să-şi cumpere ochelari, cu toate că avea nevoie de ei, pentru că ochelarii tot s-ar fi spart, şi apoi i-ar aluneca tot timpul de pe nas. El se dovedise atît de răbdător! Şi-i făcuse nenumărate sugestii: rame aurite, hulube care se arcuiesc, potrivindu-se după urechi, un fel de perinuţe minuscule de o parte şi de alta a monturii, ca să nu alunece de pe nas. Dar nimic nu fusese pe placul ei. O ţinea una şi bună — că aveau să-i alunece veşnic de pe nas. Miss Brill ar fi avut chef s-o scuture un pic.

Cei doi bătrîni şedeau pe bancă tot atît de tăcuţi — ca două statui. Nu face nimic, putea observa oricînd mulţimea. Perechile şi grupurile defilau încolo şi încoace, înaintea răzoarelor de flori şi în jurul rotondei unde şedeau muzicanţii — se opreau ca să se salute, să stea de vorbă, să cumpere un buchetel de flori de la bătrînul cerşetor care îşi proptise mica-i tarabă de sîrmele împrejmuirii. Prin mulţimea celor care se plimbau, se fugăreau rîzînd copilaşi, dînd buzna unul peste altul: băieţaşi de-o şchioapă, cu cîte o fundă albă de mătase prinsă sub

bărbie şi fetiţe nu mai măricele, adevărate păpuşele pariziene, gătite numai în catifea şi horboţele. Din cînd în cînd ieşea din umbra pomilor, încercînd să se avînte în larg, cîte un prîslea ce încerca încă, şovăielnic, primii paşi; se oprea privind în juru-i şi deodată „buf", se aşeza jos, pînă ce maică-sa, o femeie slăbuţă, venea în fuga mare, ca să-l salveze, ţopăind ca o găinuşă tînără şi dojenindu-l. Alţi plimbăreţi se odihneau pe bănci şi pe scaunele vopsite în verde — erau mai totdeauna aceiaşi, o duminică după alta şi, după cum adesea observase *Miss* Brill, mai toţi îşi aveau ciudăţeniile lor. Căci mai toţi erau vîrstnici, tăcuţi, morocănoşi, iar după privirile lor fixe ghiceai că abia ieşiseră la lumină, din odăiţele lor întunecoase sau poate din adîncurile unui dulap.

Îndărătul rotondei se înălţau copacii zvelţi din care cerneau frunzele îngălbenite; dincolo de ei se întrezărea o fişie de mare, iar în depărtare cerul albastru şi norişorii brăzdaţi de vinişoare aurii.

„Tam-tar-ra, bum, bum! Tara-bum! Bum-tiri-ta!" răsuna fanfara.

Apărură două fete în roşu, întîmpinate de doi soldaţi tinerei, în uniforme albastre. Rîzînd, plecară braţ la braţ, două perechiuţe. Două sătence cu pălării nostime de paie trecură, serioase, mînînd doi măgăruşi fumurii. În urma lor venea, grăbită, o călugăriţă palidă. O femeie frumoasă care trecea, scăpă din mînă un buchetel de violete; un băieţaş le ridică şi fugi după ea, dar după ce le luă, ea le azvîrli cît colo, de parcă ar fi fost veninoase. O, Doamne! *Miss* Brill nu ştia dacă s-o admire sau nu. Dar iată — o tocă de hermină şi un domn în haine gri tocmai se întîlniseră în faţa ei. El — înalt, ţeapăn, demn — ea, purtînd toca de hermină pe care

și-o cumpărase cînd părul ei mai era auriu. Acum întreaga-i făptură, părul, fața, pînă și ochii ei păreau gălbejiți ca și hermina-i învechită, iar mîna ei, ce-o ridica la buze în mănușa abia curățată, era o gingașă lăbuță îngălbenită de vreme. O, era atît de bucuroasă să-l vadă — încîntată ! Aproape că-i venea să creadă că cei doi aveau de gînd să se întîlnească după-amiază. Ea îi descria locurile pe unde umblase — aici, acolo, pretutindeni, pe coastă ! Și e o zi încîntătoare — nu e și el de aceeași părere ? Și n-ar voi, poate ?... Dar domnul în gri clătină din cap, aprinse o țigaretă, îi suflă ușor în obraz un val de fum, și în timp ce ea îi mai vorbea și rîdea, zvîrli chibritul și își văzu de drum. Toca de hermină rămase singură, mai zîmbitoare ca oricînd. Dar pînă și fanfara, bănuind poate ce simțea ea, începu să cînte mai puțin zgomotos ; mai drăgăstos chiar, în timp ce toba bubuia mereu : „Bădăranul ! Bădăranul !" Ce avea să facă ea ? Ce avea să se întîmple acum ? Dar în timp ce *Miss* Brill își punea asemenea întrebări, toca de hermină făcu stînga-mprejur, ridică mîna — zărise poate dincolo pe altcineva, mult mai simpatic — și plecă grăbind pasul. Și fanfara își luă un nou avînt și începu să cînte mai vioi, mai voios ca pînă atunci ; și bătrîna pereche se ridică de pe banca lui *Miss* Brill și plecă, iar un bătrînel nespus de comic, cu o pereche de mustăți uriașe, trecu șontăcăind în tactul muzicii și, cît p-aci să răstoarne patru fete care veneau grăbite din partea opusă.

Oh — cît de fascinant îi părea totul ! Cît de mult îi plăcea bătrînei *Miss* Brill să șadă aci, să observe toate acestea ! Parcă asista la o piesă de teatru ! Da, întocmai ca într-o piesă de teatru. Cine ar fi putut susține că cerul care se întrezărea în depărtare nu

era pictat pe un decor ? Dar abia cînd se arătă un cățeluș cafeniu, care înaintă solemn, cu pași mărunți, și se retrase apoi încet, întocmai ca un cățeluș dresat pentru scenă și care fusese drogat pentru asta — abia atunci descoperi *Miss* Brill de ce i se părea totul atît de interesant. Toți se mișcau ca pe scenă. Nu ascultau numai, nu se mulțumeau doar să privească, ci jucau cu adevărat. Chiar și ea își avea rolișorul ei și intra în scenă în fiecare duminică. Fără îndoială că s-ar fi sezisat cineva dacă ar fi lipsit vreodată ; la urma urmei, făcea totuși parte din distribuție. Ciudat — pînă acum nu se gîndise niciodată la aceasta ! Găsea însă o explicație pentru faptul că lua aminte să plece de acasă la aceeași oră, în fiecare săptămînă — nu cumva să întîrzie la spectacol — după cum, tot aceasta explica de ce încerca o ciudată sfială, ferindu-se să povestească elevilor ei cărora le preda limba engleză, unde își petrecea după-amiezile de duminică. Nu era de mirare ! *Miss* Brill fu cît pe-aci să rîdă zgomotos. Își juca doar rolul, pe scenă. Se gîndi la bătrînul domn invalid căruia îi citea după-amiaza ziarul, de patru ori pe săptămînă, în timp ce el moțăia în grădină. Într-atît se deprinsese să-i vadă capul fragil culcat pe fața de pernă de bumbac, ochii, înfundați în orbite, gura întredeschisă și nasul ascuțit, încît de și-ar fi dat sufletul, nici n-ar fi băgat de seamă săptămîni de-a rîndul — nici n-ar fi luat aminte. Dar dacă bătrînul afla deodată că îi citea ziarul o actriță ? ! O actriță ! Capul ogîrjit se ridica de pe pernă, două luminițe scăpărau în ochii stinși de oboseala vîrstei. „Sînteți actriță ?" Și *Miss* Brill, netezind ziarul cu gestul cu care și-ar fi mîngîiat manuscrisul cu rolul ei, răspundea : „Da, am fost actriță vreme îndelungată."

Muzicanții își acordaseră un scurt răgaz de odihnă. Acum fanfara răsuna din nou. Și cîntau o melodie însorită, care-ți încălzea sufletul, străbătută arareori de o ușoară înfiorare — ceva... cum i-ar fi putut spune oare? nu tristețe, hotărît nu tristețe — ceva care te-ndemna parcă să fredonezi. Melodia se înălța, se înălța tot mai sus, lumina zilei părea din ce în ce mai strălucitoare. Și bătrînei *Miss* Brill i se păru că, dintr-o clipă într-alta, toți — toată lumea adunată acolo — vor porni să cînte. Începutul aveau să-l facă tinerii, care se întîmpinau rîzînd, apoi aveau să se facă auzite glasurile bărbaților, curajoase și hotărîte. După care ea — da, ea însăși și toți ceilalți care ședeau pe bănci, aveau să-și unească glasurile într-un fel de acompaniament, ținut în surdină, urcînd sau coborînd în modulații abia perceptibile, dar atît de frumos, de-a dreptul emoționant... Și cu ochii înlăcrimați, *Miss* Brill privi, zîmbind, la toți cei adunați în grădină. „Da, ne înțelegem, ne înțelegem unii pe alții" se gîndi ea — deși nu prea își dădea seama ce ar fi putut ei înțelege.

Dar chiar în acea clipă, un băiat și o fată se așezară pe bancă, în locul ocupat cu cîteva clipe mai înainte de bătrîna pereche. Tinerii erau elegant îmbrăcați, erau îndrăgostiți. Așadar eroul și eroina piesei — sosiseră bineînțeles pe iahtul părintelui tînărului. Și acompaniind mai departe melodia, în gînd doar, căci nu se auzea nici un sunet, și cu același zîmbet nesigur pe buze, *Miss* Brill se pregăti să tragă cu urechea la ceea ce vorbeau tinerii.

— Nu, nu acum, spuse fata. Nu, aici nu se poate.

— Dar de ce? Din cauza bătrînei neroade care șade înfiptă acolo, în capătul băncii? întrebă tînărul. Aș vrea să știu ce caută aici — cine a poftit-o? De ce nu-și ascunde mai bine mutra anostă la ea acasă?

— Dar blă-blănița pe care o poartă la gît e așa de nostimă! chicoti fata. Parcă-i un pește prăjit.

— Of, ce ți-a venit! șopti tînărul, supărat. Apoi: Spune, *ma petite chèrie*...[1]

— Nu, nu aici, se împotrivi fata. Încă nu!

În drum spre casă, *Miss* Brill își cumpăra de obicei la brutărie o felie de turtă dulce, „tratația" pe care și-o îngăduia duminica. Uneori găsea o migdală în felia de turtă dulce, alteori nu. Era totuși o mare diferență. Dacă zărea migdala, i se părea că duce cu ea acasă un mic dar, o surpriză, ceva la care, de fapt, nici nu s-ar fi putut aștepta. În duminicile în care îi era dăruită o migdală se grăbea să ajungă acasă și scăpăra cu un gest uimitor de îndrăzneț chibritul, pentru a aprinde focul sub ceainic.

Dar în acea zi trecu de prăvălia brutarului, urcă treptele ce duceau la cămăruța ei întunecoasă — spre cămăruța ei aidoma unui dulap — și se așeză pe pilota cu învelitoare roșie.

Șezu astfel vreme îndelungată. Cutia din care-și scosese blănița mai zăcea încă pe pat. Desfăcu mica coleretă cu gesturi pripite și, în mare grabă, fără a-i mai acorda o privire, o puse în cutie. Dar cînd închise capacul, i se păru că aude înălțîndu-se un suspin.

---

[1] Micuța mea dragă (fr.).

O CEAŞCĂ CU CEAI

Rosemary Fell nu era chiar frumoasă. Nu — nu s-ar fi putut spune că e frumoasă. Drăguţă? Să zicem că da — dacă ai sta s-o analizezi, părticică cu părticică... Dar cum ai putea fi atît de crud să ciopîrţeşti pe cineva în halul ăsta? Era tînără, o apariţie impresionantă, extrem de modernă, minunat de bine îmbrăcată, uimitor de citită, întotdeauna la curent cu ultimele noutăţi literare; recepţiile ei îi ofereau prilejul de a combina cea mai încîntătoare asistenţă, cuprinzînd atît personalităţi cu adevărat marcante cît şi... artişti — făpturi originale, „descoperiri" de ale ei, unii atît de înspăimîntători încît cu greu ai fi putut găsi calificative pentru ei, alţii, în schimb, cît se poate de amuzanţi şi de prezentabili.

Rosemary era măritată de doi ani. Avea şi un dolofan de băieţaş. Nu, nu-l chema Peter, ci Michael. Şi avea un soţ care o adora. Erau bogaţi, cu adevărat bogaţi, nu pur şi simplu oameni înstăriţi — cuvînt odios, învechit, care-ţi aminteşte de bunici. Cînd Rosemary avea de gînd să facă unele cumpărături, pleca la Paris — aşa cum eu sau dumneata ne-am duce în Bond Street. Iar cînd dorea să cumpere flori, automobilul o lăsa chiar în dreptul acelei ireproşabile florării din Regent Street. Şi Rosemary, intrînd în magazin, privea în juru-i, cu aerul ei uşor uimit care-i dădea o aparenţă exotică şi indica doar:

— Aş dori asta — şi asta — şi acelea de acolo. Îmi daţi, vă rog, patru mănunchiuri din florile acelea. Şi toţi trandafirii din vasul acela. Da — am să iau toţi trandafirii din vasul acela. Nu, liliac nu. Nu pot suferi liliacul. Nu mi se pare destul de aspectuos.

Vînzătoarea dădea din cap şi dosea liliacul undeva, ca şi cum îi socotea părerea cît se poate de îndreptăţită: liliacul acesta îngrozitor, atît de puţin aspectuos.

— Îmi daţi, vă rog, lalelele astea, micuţe, bondoace. Astea — albe şi roşii.

Şi o ucenică slăbuţă o petrecea pînă la automobilul staţionat în faţa uşii, împleticindu-se sub povara uriaşelor pachete înfăşurate în hîrtie albă, care semănau cu un prunc în rochiţă lungă...

Într-o după-amiază de iarnă cumpărase ceva într-o prăvălioară de antichităţi de pe Curzon Street — o prăvălioară pe placul ei: orice obiect cumpărat aci era, de obicei, un exemplar unic. Apoi stăpînul prăvăliei se arăta ridicol de încîntat s-o servească. O privea radios ori de cîte ori o vedea intrînd în prăvălie. Bătea din palme a mirare şi, din cale-afară de recunoscător, abia era în stare să vorbească. Bineînţeles, în dorinţa de a o măguli. Oricum, era totuşi ceva...

— Vedeţi doamnă, începea de obicei să-i explice, respectuos, cu voce scăzută, mi-s dragi toate lucruşoarele astea. Mai curînd aş renunţa să le înstrăinez, decît să le vînd cuiva care n-ar şti să le apre-

cieze, care e lipsit de acel gust cu totul deosebit şi atît de rar întîlnit...

Apoi, răsuflînd grăbit, desfăşura un pătrăţel de catifea albastră, pe care-l aşeza pe sticla galantarului, netezindu-l cu vîrful degetelor palide.

În acea zi îi prezentă o micuţă cutioară. O păstrase anume pentru ea. Pînă atunci nu o arătase nimănui. O delicioasă cutioară de email acoperită cu o pojghiţă de glazură atît de fină, de parcă ar fi fost coaptă în cuptor sub un strat de cremă. Pe căpăcel era zugrăvit un minuscul cavaler, odihnind sub un pomişor în floare, alături de o făptură şi mai minusculă, care-i înlănţuia gîtul cu braţele. De o ramură a pomişorului era atîrnată pălăriuţa ei, nu mai mare ca o petală de muşcată şi împodobită cu panglicuţe verzi. Deasupra capetelor lor plutea un norişor trandafiriu, asemenea unui îngeraş ocrotitor. Rosemary îşi eliberă mîinile din mănuşile lungi. Îşi scotea mănuşile ori de cîte ori trebuia să examineze asemenea bibelouri. Da, cutioara îi plăcea, într-adevăr, foarte mult. O şi îndrăgise — mai ales că era nespus de drăgălaşă. Trebuia neapărat să şi-o cumpere. Şi, răsucind în mînă cutioara lucioasă, ca muiată în cremă, deschizînd-o şi închizînd-o într-una, nu se putu opri să constate cît de fermecătoare se reliefau mîinile ei pe catifeaua albastră. În străfundurile tăinuite ale cugetului său, negustorul se încumeta poate să fie şi el de aceeaşi părere. Luă un creion şi se aplecă peste tejghea, iar degetele-i palide, fără pic de sînge, se furişară sfioase spre luminoasele degeţele trandafirii, în timp ce murmura amabil:

— Aş îndrăzni să vă atrag atenţia, doamnă, asupra floricelelor de pe corsajul micuţei *lady*.

— Încîntătoare!

Rosemary admiră florile. Apoi întrebă cît se gîndea să-i ceară oare?

Cîteva clipe, negustorul păru să nu fi auzit întrebarea. În sfîrşit, îl auzi murmurînd:

— Douăzeci şi opt de guinee, doamnă.

— Douăzeci şi opt de guinee?

Rosemary nu se pronunţă. Aşeză cutioara pe tejghea, apoi îşi încheie mănuşile. Douăzeci şi opt de guinee. Chiar pentru un om bogat... Privirea ei vagă rămase aţintită la un ceainic dolofan care trona ca o găină grăsună pe o poliţă, deasupra capului negustorului. Cu glas ce venea purtat parcă pe aripile visului răspunse, în cele din urmă:

— Bine, pune-o deoparte pentru mine — vrei? Am să...

Dar negustorul se şi înclinase înaintea ei, ca şi cum încuviinţarea de a o păstra pentru ea ar fi fost tot ce-şi putea dori o fiinţă omenească. S-ar fi arătat dispus, fără îndoială, s-o păstreze de-a pururi doar pentru ea.

Uşa prăvălioarei se închise cu un ţăcănit discret. Stătea acum afară, pe trepte, contemplînd după-amiaza de iarnă. Ploua — şi parcă o dată cu ploaia se cernea şi întunericul, cu fulguiri de cenuşă. Aerul rece avea un iz amărui şi felinarele de curînd aprinse se întrezăreau mohorîte. Mohorîte erau şi luminile ce se întrezăreau la ferestrele casei de peste drum. Pîlpîirea lor înceţoşată părea copleşită de regrete. Şi oamenii treceau grăbiţi, ascunşi sub umbrelele pe care le ura atît. Rosemary simţi o strîngere de inimă ciudată. Îşi strînse manşonul la piept; ar fi dorit să poată strînge la piept, apărînd-o, şi micuţa cutioară. Bineînţeles — automobilul o aştepta. Nu avea decît să treacă strada, dar totuşi rămase în aşteptare. Sînt clipe în viaţă, clipe

înspăimîntătoare, cînd cineva care a stat pînă atunci la adăpost scoate capul în lume — și totul i se pare îngrozitor. Dar n-ar trebui să se lase furată de asemenea gînduri. Ar trebui să se ducă acasă și să bea un ceai deosebit de tare. Dar chiar în clipa cînd se gîndea la aceasta, o tînără subțirică, oacheșă, apăru aproape ca o umbră — de unde răsărise oare? — lîngă Rosemary și rosti abia auzit, mai curînd scoase un fel de suspin:

— Aș putea să vă vorbesc o clipă, doamnă?

— Să-mi vorbești? Rosemary întoarse capul.

Deslusi o făptură micuță, prăpădită, o fată ce părea foarte tînără — cam de vîrsta ei — și care o privea cu ochi mari, strîngîndu-și la gît gulerul cu mîinile înroșite de frig; dîrdîia de parcă ar fi fost pescuită chiar atunci din apă.

— *M-m-adam,* bîigui ea. N-ați putea să-mi dăruiți doar atît cît îmi trebuie ca să pot lua o ceașcă cu ceai?

— O ceașcă cu ceai?

Vocea fetei era sinceră, firească — nu era nicidecum vocea umilă a unei cerșetoare.

— Și chiar n-ai nici un ban?

— Nici un ban, doamnă! răspunse fata.

„Nemaipomenit!" Rosemary căută s-o vadă cît mai bine prin ceață, și fata o măsură și ea cu privirea. Într-adevăr — nemaipomenit! Și lui Rosemary i se păru deodată că trăiește o aventură. Această întîlnire în ceață îi amintea oarecum un roman de Dostoievski. Ce-ar fi s-o ia pe fată acasă la ea? Ce-ar fi să se încumete și ea să purceadă la una din acele fapte despre care citise de atîtea ori — sau le văzuse pe scenă? Ar fi palpitant. Se și auzea povestind mai tîrziu, spre uimirea prietenilor ei: „Am luat-o pur și simplu la mine acasă!".

Și în același timp făcu un pas înainte și se adresă făpturii pierdute în ceață de lîngă ea:

— Vino să bei un ceai la mine acasă!

Fata se trase îndărăt, uimită. O clipă încremeni chiar — încetînd să dîrdîie. Rosemary puse mîna pe brațul ei:

— Vorbesc serios! îi spuse zîmbitoare și simți că în acea clipă zîmbetul ei amabil nu era de loc prefăcut. De ce n-ai veni? Haide! Vino acasă la mine să bem un ceai, te iau cu mașina.

— Nu cred — nu-mi pot închipui că o credeți cu tot dinadinsul, doamnă, spuse fata. Glasul ei trăda o suferință ascunsă.

— Dar așa e! strigă Rosemary. Țin neapărat să vii. Fă-mi plăcerea și vino cu mine.

Fata își duse un deget la buze. O mînca din ochi pe Rosemary.

— Dumnea... n-o să mă duceți la secție? bîigui ea.

— La secție! Rosemary rîse cu poftă. De ce aș fi atît de nemiloasă? Nu, aș vrea doar să te încălzești și să te aud povestind — orice crezi că mi-ai putea spune.

Nu e greu să convingi un om flămînd. Valetul deschise portiera mașinii și o clipă mai tîrziu zburau prin ceața înserării.

— Așadar, iată-te aici! exclamă Rosemary, cu un sentiment de triumf, în timp ce-și petrecea mîna prin atîrnătoarea de catifea.

Tot atît de bine ar fi putut spune: „Am pus mîna pe tine!" în timp ce privea la micuța captivă pe care izbutise s-o prindă în mrejele ei. Fără îndoială că era bine intenționată. O, mai mult decît bine intenționată! Avea de gînd să-i dovedească acestei fete că în viață se întîmplă, într-adevăr,

minuni — că bunele naşe zîne există aievea, că oamenii bogaţi au inimă şi că femeile pot fi surori. Intr-o pornire impulsivă se întoarse către ea, spunîndu-i :

— Nu fi speriată. La urma urmei, de ce nu te-aş lua cu mine ? Sîntem amîndouă femei. Şi deoarece eu am fost mai norocoasă, s-ar cuveni să aştepţi...

Din fericire — căci nu ştia cum să-şi termine fraza — în acea clipă maşina se opri. Sună şi, după ce li se deschise uşa, Rosemary o trase în hol, învăluind-o într-un gest fermecător, protector — gata parcă s-o îmbrăţişeze. Şi aşteptă să vadă cum avea să se bucure fata de căldura, moliciunea, lumina şi parfumul dulce din casă — toate aceste devenite atît de familiare ei, încît nici nu se mai gîndea vreodată la ele. Era de-a dreptul fascinant. Se simţea aidoma fetiţei bogate, în camera unde atîtea dulapuri, atîtea cutii, abia aşteptau să le deschidă, să le despacheteze.

— Vino, vino cu mine sus, o îmbie Rosemary, tînjind de dorinţa de a se arăta generoasă. Vino sus, în camera mea !

Mai dorea s-o cruţe pe mititica, sărmana de ea ; să n-o expună privirilor servitorimii. În timp ce urcau scările, se gîndi chiar că nici n-avea s-o mai sune măcar pe Jeanne. Are să se dezbrace singură. Important era să aibă o purtare cît mai firească.

— Iată-ne dar aici ! exclamă iar Rosemary, cînd intrară în frumoasa ei cameră de culcare — o încăpere imensă, cu perdelele trase, în care luminile focului din cămin jucau pe minunata garnitură în lac chinezesc, cu pernele aurii şi pe covoarele albastre şi viorii.

Fata se opri în uşă ; părea uluită. Dar Rosemary nici nu luă în seamă aceasta.

— Hai, vino şi stai jos, îi strigă, aducîndu-i fotoliul ei cel mare înaintea focului. Şezi în fotoliu, să te încălzeşti. Pari îngrozitor de îngheţată.

— Cum aş îndrăzni să stau, doamnă ? răspunse tînăra, dîndu-se îndărăt.

— O, te rog, şi Rosemary fugi către ea, nu trebuie să fii speriată, zău, n-ai de ce. Şezi jos şi, după ce mă dezbrac, ne ducem în odaia de alături să bem ceai, acolo o să ne simţim bine. De ce eşti speriată ?

Şi aproape împinse, cu blîndeţe, firava făptură în adîncimile moi ale fotoliului.

Nu primi însă nici un răspuns. Fata rămase ţeapănă, aşa cum o aşezase acolo, cu mîinile lipite de trup şi ţinînd gura uşor întredeschisă. La drept vorbind, avea o înfăţişare destul de prostească. Dar Rosemary nu voia să ţină seama de aceasta. Se aplecă peste ea, întrebînd-o :

— Nu vrei să-ţi scoţi pălăria ? Părul dumitale frumos e ud de-a binelea. Şi te simţi mult mai bine fără pălărie, nu-i aşa ?

Un glas abia auzit şopti ceva în care desluşi :

— Prea bine, doamnă ! şi fata îşi scoase pălăria mototolită.

— Şi acum, lasă-mă să-ţi ajut să dezbraci şi paltonul, se oferi Rosemary.

Fata se ridică, dar se ţinu cu o mînă de fotoliu şi lăsă pe Rosemary să-i scoată paltonul — ceea ce nu merse chiar fără eforturi ; mai ales că fata nici nu se strădui aproape să-i înlesnească aceasta. Părea să se clatine nesigură ca un copil, încît Rosemary se gîndi o clipă că cei care doresc să fie ajutaţi ar trebui să dea dovadă de un pic de înţelegere măcar, altminteri era din cale-afară de greu să faci ceva pentru ei. Şi ce să facă acum cu paltonul ei ?

Îl lăsă pe jos împreună cu pălăria. Dar în clipa cînd se duse să-și ia o țigaretă de pe cămin, fata spuse cu glas slab, ciudat, grăbită parcă :

— Îmi pare rău, doamnă, dar mi-e teamă să nu leșin. Simt că mă sfîrșesc, doamnă, dacă nu mănînc ceva...

— Doamne sfinte, cît de zăpăcită sînt !

Rosemary se repezi la sonerie.

— Ceai ! Adu numaidecît ceai ! Și coniac — numaidecît !

Camerista și plecase, cînd fata aproape țipă :

— Nu, nu vreau coniac. Nu beau niciodată coniac. O ceașcă de ceai — atîta aș dori, doamnă.

Și izbucni în lacrimi.

Fu o clipă îngrozitoare — fascinantă pentru Rosemary, care îngenunchie lîngă fotoliu.

— Nu plînge, sărmană micuță, îngînă ea. Nu plînge. Și-i dădu batista ei cu dantele.

Era, într-adevăr, nespus de mișcată. Cuprinse cu brațul umerii fetei, fragili ca două aripi de pasăre.

Aceasta își învinse, în sfîrșit, sfiala, uită de toate — toate afară de faptul că erau amîndouă femei și spuse, suspinînd :

— Nu se mai poate ! Nu mai pot răbda. Nu mai sînt în stare să suport asta. Am să-mi fac seama. Nu mai pot răbda.

— N-o să fie nevoie. Am să-ți port eu de grijă. Nu mai plînge. Nu-ți dai seama ce fericită întîmplare, că m-ai cunoscut pe mine ? O să bem acum ceaiul și ai să-mi povestești totul. Lasă totul în seama mea, îți făgăduiesc că am să aranjez totul. Dar încetează odată. E atît de obositor. Te rog !

Fata se opri din plîns tocmai la timp, încît Rosemary se putu ridica din genunchi înainte de a li se aduce ceaiul. Așeză măsuța între ele, apoi o copleși pe biata micuță cu de toate : sumedenie de sandvișuri, pîine și unt cu nemiluita, și de fiecare dată cînd se golea ceașca, i-o umplea din nou cu ceai, frișcă și zahăr. Se spune doar întotdeauna că zahărul e foarte hrănitor. Ea nu mîncă nimic, fuma și, cu mult tact, căuta să privească în altă parte, pentru ca fata să nu se intimideze.

Și, într-adevăr, efectul acestei mese frugale fu de-a dreptul uluitor. Cînd camerista luă din cameră măsuța pe care servise ceaiul, în jilțul mare, la gura sobei, stătea întinsă într-o dulce toropeală, cu privirea pierdută în vîlvătăile focului, o cu totul altă ființă, o făptură subțirică, gingașă, cu părul în ușoară dezordine, cu buzele viu colorate, cu ochi mari, iluminați. Rosemary își aprinse iar o țigaretă. Își spuse că era timpul să deschidă vorba :

— De cînd n-ai mai mîncat nimic ? o întrebă cu blîndețe.

Dar în acea clipă cineva apăsă pe clanța ușii.

— Pot intra, Rosemary ?

Venise Philip.

— Desigur !

Intră în cameră.

— O, scuzați-mă, și se opri în loc, ațintindu-le cu privirea.

— Nu face nimic, spuse Rosemary, zîmbitoare. Îți prezint pe prietena mea, *Miss*...

— Smith, doamnă, rosti tînăra cu priviri galeșe — părea uimitor de liniștită, fără să se intimideze.

— Smith, întregi Rosemary. Începusem tocmai o mică discuție.

— O, da, aprobă Philip. Adevărul e... la acestea zări paltonul și pălăria trîntite pe jos. Veni și el lîngă cămin și rămase în picioare, cu spatele la foc. E o după-amiază înfiorătoare, spuse el, între-

bător parcă, fără a-şi lua ochii de la chipul nepăsător al fetei. Cercetă cu privirea mîinile şi pantofii ei, apoi căută din nou la Rosemary.

— Da, nu-i aşa? confirmă ea cu însufleţire. O vreme oribilă.

Philip arboră zîmbetul său cel mai fermecător.

— De fapt, i se adresă el, voiam să te rog să vii un moment în bibliotecă. Ai vrea să fii atît de bună? *Miss* Smith are să ne scuze, nu?

Fata îl privi cu ochi mari, dar Rosemary răspunse pentru ea:

— Bineînţeles că are să ne scuze.

Ieşiră amîndoi din cameră.

— Ia spune! exclamă Philip, cînd rămaseră singuri. Explică-mi şi mie. Cine-i fata? Ce înseamnă toate acestea?

Rosemary se sprijini de uşă, rîzînd:

— Am cules-o în Curzon Street, spuse ea. Zău — am cules-o cu adevărat de pe stradă. S-a rugat s-o ajut doar cu atît cu cît să-şi poată plăti o ceaşcă cu ceai — şi atunci am luat-o cu mine acasă.

— Dar ce naiba ai să faci cu ea? strigă Philip.

— Aş vrea să mă port frumos cu ea, se grăbi să răspundă Rosemary, să fiu teribil de drăguţă cu ea, să am grijă de ea. N-aş putea să-ţi spun cum. Nici n-am avut încă timp să stăm de vorbă. Dar arată-i şi tu... poartă-te şi tu aşa... ca să nu se simtă...

— Fată dragă, răspunse Philip, ştii că ai cam luat-o razna? Aşa ceva e pur şi simplu imposibil.

— Ştiam c-ai să spui asta, replică Rosemary. De ce ţi se pare imposibil? Doresc eu să fie aşa. Nu e de ajuns? Unde mai pui că se întîmplă de atîtea ori să citeşti despre lucruri asemănătoare. Eu sînt hotărîtă...

— Dar, spuse Philip încet, în timp ce reteza capătul unei ţigări de foi, e uimitor de drăguţă.

— Drăguţă? Rosemary era atît de surprinsă, încît se îmbujoră toată. Găseşti? Eu — eu nici n-am stat să iau aminte la aşa ceva.

— Doamne, Dumnezeule! Philip dădu să aprindă un chibrit. Este cu totul şi cu totul fermecătoare. Caută s-o mai priveşti o dată, fetiţa mea. Am fost de-a dreptul copleşit, cînd am intrat acum cîteva clipe la tine. Totuşi... mi se pare că eşti pe cale să săvîrşeşti o greşeală oribilă. Îmi pare rău, iubito, dacă se întîmplă să fiu prea brutal şi îţi spun toate astea. Aş voi doar să fiu informat la timp, dacă *Miss* Smith va lua cina cu noi, pentru ca să-mi pot arunca o privire în jurnalul de modă.

— Eşti absurd! exclamă Rosemary, ieşind din bibliotecă.

Nu se întoarse însă în camera ei, ci se duse în birouaşul ei şi se aşeză la măsuţa de scris. Drăguţă! Cu totul şi cu totul fermecătoare! Copleşit! Inima-i vuia ca un clopot. Drăguţă! Fermecătoare! Întinse mîna şi trase spre ea carnetul de cecuri. Dar nu, cecurile n-aveau, fireşte, nici un rost. Deschise un sertar, scoase cinci bancnote de cîte o liră, dar după ce le privi, puse două la loc. Strîngînd în mînă cele trei bancnote, se duse iar în camera ei.

O jumătate de ceas mai tîrziu, Rosemary se întoarse la Philip, în bibliotecă.

— Voiam doar să-ţi spun, începu ea şi, sprijinindu-se iar de uşă, îl măsură cu aceeaşi privire uşor mîniată, care-i dădea un aer exotic, că *Miss* Smith nu ia cina cu noi, în astă-seară.

Philip lăsă ziarul din mînă.

— O, dar ce s-a întîmplat? Primise altă invitație, mai înainte?

Rosemary se apropie și se așeză pe genunchii lui.

— Ea a ținut neapărat să plece, sărmana micuță. Așa că i-am dăruit doar ceva bani. N-am putut s-o rețin împotriva voinței ei — puteam oare să fac așa ceva? insinuă ea cu blîndețe în glas.

Rosemary era proaspăt coafată, își umbrise pleoapele cu fard și își pusese șiragul de perle. Cuprinse între mîini obrajii lui Philip, netezindu-i ușor:

— Spune, îți sînt dragă? îl întrebă ea, cu glas dulce, puțin voalat, încît Philip se simți tulburat.

— Îmi ești grozav de dragă! Și brațul lui o cuprinse mai strîns. Sărută-mă!

Pauză — după care Rosemary spuse, visătoare:

— Am văzut astăzi o cutioară de-a dreptul fascinantă. Costă douăzeci și opt de guinee. Să mi-o cumpăr?

Philip o săltă pe genunchi:

— Cumpără-ți-o, mică risipitoare ce ești.

Dar, de fapt, nu aceasta avusese de gînd să-l întrebe Rosemary.

— Philip, susură ea, strîngîndu-i capul la pieptul ei, eu sînt *drăguță*?

MUSCA

— E plăcut aici la dumneata, gînguri bătrînul Mr. Woodifield, înălțînd capul din fotoliul uriaș de piele verde, și privindu-și prietenul așezat la biroul directorial, așa cum vezi înălțîndu-se a mirare din căruciorul lui cîte un cap de copilaș.

Discutaseră ce aveau de discutat și ar fi fost timpul să-și caute de drum. Dar nu-i venea să plece. De cînd se retrăsese din viața de afaceri, de cînd cu... congestia, nevastă-sa și fetele nu-i mai dădeau voie să iasă din casă decît o dată pe săptămînă: marțea. În fiecare marți îl ferchezuiau, îl periau frumos și îi îngăduiau să se întoarcă pentru o zi în City[1]. Cu toate că atît nevasta cît și fetele se întrebau ce făcea oare acolo? Presupuneau că-și inoportunează prietenii... Ei, poate că așa și era. Sîntem însă toți deopotrivă, ne agățăm de ultimele plăceri care ne-au rămas, așa cum se încleștează copacul, împotrivindu-se să-și lepede ultimele frunze. De aceea nu se urnea din loc bătrînul Woodifield, trăgînd din țigara-i de foi și privind

[1] Cartierul băncilor și întreprinderilor comerciale londoneze, situat în inima orașului.

cu ochi lacomi la prietenul cu cinci ani mai în vîrstă decît el, care se lăfăia în jilţul directorial, voinic, rumen la faţă, neclintit încă, în pline puteri, la cîrma treburilor. Îi făcea bine să-l privească.

Uitîndu-se la el atent, admirativ, bătrînelul gînguri iar:

— Pe legea mea, zău că e plăcut aici!

— Da, e un birou destul de confortabil, încuviinţă directorul, şfichiuind ziarul *Financial Times* de pe masă, cu lama cuţitului de tăiat hîrtie.

De fapt, era mîndru de biroul lui şi îi făcea plăcere să-l admire şi alţii, mai cu seamă bătrînul Woodifield. Simţea o satisfacţie deplină, deosebită, tronînd în mijlocul unei asemenea încăperi, să se impună în toată plenitudinea privirilor firavului bătrînel cu gîtul înfăşurat într-un şal.

— Am renovat totul de curînd, îi explică el, aşa cum îi mai explicase în ultimele — cîte oare? — săptămîni. Covor nou — şi arătă spre covorul pe al cărui fond de un roşu aprins se împleteau rotogoale mari, albe. Mobilă nouă — şi indică din nou, cu o mişcare a capului, biblioteca masivă şi masa cu picioarele răsucite ca ciubucurile de zahăr. Radiator electric — şi-i arătă cu un gest aproape exuberant cinci şiraguri de mărgeluţe incandescente care luceau atît de blînd în tigaia întoarsă, de aramă.

Se feri să atragă însă atenţia bătrînului Woodifield asupra portretului atîrnat în perete deasupra biroului, înfăţişînd un tînăr în uniformă, privind serios înaintea lui, de pe fundalul unuia din obişnuitele parcuri iluzorii folosite de fotografi şi împodobite cu nori plumburii, vestitori de furtună. Fotografia nu era nouă şi se afla acolo de peste şase ani.

— Voiam să-ţi spun ceva, începu bătrînul Woodifield şi privirile-i se întunecară, vădind un efort de memorie. Ce voiam eu să-ţi spun? Îmi pusesem în gînd să nu uit, cînd am plecat de acasă, azi dimineaţă. . .

Mîinile începură să-i tremure şi pete roşii îi apărură pe obraji, deasupra bărbii.

„Bietul băiat, l-au copleşit anii — s-a zis cu el!" se gîndi acum directorul. Dar aflîndu-se într-o dispoziţie binevoitoare, făcu bătrînului cu ochiul şi-i spuse pe un ton glumeţ:

— Ştii ce? Am aici un strop de băutură care o să-ţi facă tare bine, înainte de-a ieşi iar, pe frigul ăsta. Băutură de soi. Nu poate să-i strice nici unui copil măcar.

Desprinse o cheie de pe lanţul ceasornicului, deschise o despărţitură a biroului şi scoase la iveală o sticlă bondoacă, negricioasă.

— Asta ţi-e leacul! îi arătă bătrînelului. Şi, cel care mi l-a vîndut, mi-a destăinuit în cea mai mare taină că provine direct din pivniţele de la Windsor Castle.[1]

Bătrînul Woodifield privi sticla uimit, cu gura căscată. N-ar fi putut arăta mai uluit, dacă directorul ar fi scos la iveală un iepuraş.

— E *whisky*, nu? piui cu glas abia auzit.

Celălalt întoarse spre el sticla, indicîndu-i cu un gest drăgăstos eticheta. Era *whisky*.

— Ştii, se destăinui prietenului, cu mirare în glas, cei de acasă nu mă lasă să gust un strop de băutură.

Părea gata să izbucnească în plîns.

— Ei vezi, la astea ne pricepem noi mai bine decît cucoanele, strigă directorul, întinzînd mîna

[1] Pivniţele regale.

după două păhărele care stăteau pe masă, lîngă carafa cu apă, și turnînd în fiecare mai bine de un deget de *whisky*. Dă-l de dușcă! Are să-ți facă bine. Și nu cumva să-l botezi cu apă. E un sacrilegiu să măsluiești o băutură ca asta. Ah! dădu pe gît băutura, apoi scoase batista și se grăbi să-și șteargă mustățile, trăgînd cu coada ochiului la bătrînul Woodifield, care-l privea cu uimire.

Bătrînul luă o înghițitură și, după o clipă de tăcere, spuse cu glas slab:

— Are buchet!

Dar simțea cum îl încălzește, cum îi înviorează mintea înțepenită — și își reaminti chiar:

— Știu acum ce voiam să-ți spun! începu el, ridicîndu-se din fotoliu. Mă gîndeam că te-ar interesa. Fetele au fost săptămîna trecută în Belgia ca să vadă mormîntul lui Reggie și, întîmplător, au găsit și locul unde-i îngropat băiatul tău. Nu departe de al nostru, pe cît se pare.

Bătrînul Woodifield făcu o pauză, dar directorul nu răspunse. Doar o ușoară pîlpîire a pleoapelor arăta că auzise prea bine.

— Fetele au rămas încîntate de felul cum sînt ținute mormintele, piui iar bătrînelul. Minunat de bine întreținute. N-ar putea fi mai bine la ei acasă. N-ai fost încă *dincolo*?

— Nu, nu!

Din diferite motive, directorul nu fusese încă *dincolo*.

— Cale de mai multe leghe nu vezi altceva, se auzi iar vocea tremurîndă a lui Woodifield, totul frumos și îngrijit ca o grădină. Pe toate mormintele au fost plantate flori. Alei frumoase, largi.

Mlădierile glasului său dezvăluiau cît de mult îi plăceau aleile frumoase, largi.

O nouă pauză interveni, după care bătrînul piui, remarcabil de voios:

— Cît crezi că le-a socotit fetelor la hotel un borcănel cu *jam*? Zece franci! Pungășie curată. Și un borcănel numai atîtica, zice Gertrude, nu făcea mai mult de o jumătate de coroană. Abia apucase să guste o linguriță, că i-au și pus la socoteală zece franci. Gertrude a luat barem borcănașul cu ea, așa, ca să-i învețe minte. Bine le-a făcut — speculează sentimentele noastre. Își închipuie că, dacă trecem granița să dăm o raită pe acolo, sîntem dispuși să plătim oricît ni se cere. Așa stau lucrurile.

Și zicînd acestea, se îndreptă spre ușă.

— Perfectă dreptate, ai perfectă dreptate! strigă directorul, deși habar n-avea de ce are dreptate. Ieși dindărătul biroului și îl însoți pe Woodifield, care ieși pe ușă tîrșindu-și pasul.

După plecarea bătrînului, rămase în loc o bună bucată de vreme, cu privirea pierdută în gol, în timp ce curierul firmei, un om cu părul cărunt, îl privea — ieșind și intrînd mereu în vizuina lui — ca un cîine care așteaptă să fie scos la plimbare. În cele din urmă directorul i se adresă:

— Nu sînt aici pentru nimeni, o jumătate de oră, Macey. Ai înțeles? Pentru nimeni.

— Prea bine, domnule.

Ușa se închise, străbătu iar, cu pas apăsat, covorul viu colorat, trupul masiv se lăsă greoi pe scaunul turnant, apoi — aplecîndu-se înainte — directorul își îngropă fața în mîini. Ar fi dorit, așa cum își propusese, să plîngă...

Fusese un șoc groaznic pentru el, cînd bătrînul Woodifield adusese vorba de mormîntul băiatului. I se păruse o clipă că s-ar fi deschis pămîntul și le văzuse în închipuire pe fetele Woodifield zgîin-

du-se la tînărul culcat în groapă. Ciudat — deși trecuseră mai bine de șase ani, nu-și vedea în gînd băiatul altfel decît odihnind neschimbat, neatins de trecerea anilor, dormind somn de veci, îmbrăcat în uniformă. „Fiul meu !" se tîngui directorul. Dar nu era în stare să verse o lacrimă. Cu ani în urmă, în primele luni, ba încă în primii ani după moartea băiatului, era de ajuns să rostească aceste două cuvinte ca să se simtă copleșit de asemenea jale, încît numai după un puternic acces de plîns se simțea mai ușurat. Pe vremea aceea spunea tuturor că durerea-i rămîne neschimbată, în ciuda anilor. Alții vor fi poate în stare să-și învingă durerea, să se deprindă cu o asemenea pierdere — dar el nu. Cum i-ar fi oare cu putință ? Era unicul lui fiu. De cînd venise băiatul pe lume, doar pentru el muncise ca să pună pe picioare întreprinderea aceasta ; n-ar fi avut nici un sens, de n-ar fi știut că o pregătește băiatului. Viața întreagă i s-ar fi părut, altminteri, fără rost. Pentru ce alta pe lume trudise, renunțase la orice pentru el, trăise mînat de acest imbold atîția ani la rînd, decît avînd întotdeauna în față făgăduiala viitorului ? Își vedea fiul călcînd pe urmele lui, ducînd mai departe munca începută de el.

Și nu i se părea îndepărtată ziua cînd această făgăduială era menită să-și găsească împlinirea. Băiatul începuse să lucreze în birourile firmei în anul din ajunul războiului, ca să se familiarizeze cu tainele afacerilor. Zi de zi, dis-de-dimineață, plecau de acasă împreună, iar seara se întorceau amîndoi, cu același tren. Și cîți nu-l felicitaseră, pe el, părintele unui astfel de băiat. Nu era de mirare, pornise minunat la treabă. Unde mai pui că-și cîștigase pe deplin simpatia tuturor salariaților firmei

— toți, de la cel mai mare pînă la cel mai mic, pînă și bătrînul Macey nu mai conteneau să-l laude. Totuși nu-și luase nicidecum nasul la purtare. Nu, se purta tot atît de neprefăcut ca de obicei, găsind întotdeauna cuvîntul potrivit pentru fiecare și își păstrase privirea deschisă de băiețandru și obiceiul lui dintotdeauna de a exclama : „Dar e splendid !"

Toate acestea se spulberaseră însă, de parcă nici n-ar fi existat cîndva. Într-o bună zi Macey îi înmînase telegrama, la citirea căreia se năruise toată casa pe capul lui : „Cu profund regret vă informăm că..." Plecase de la birou în acea zi prăbușit — întreaga-i viață îi apărea ca un morman de ruine.

Șase ani trecuseră de atunci, șase ani... Cît de repede treceau anii ! Parcă ar fi fost ieri. Își luă mîinile de pe față, privind în juru-i oarecum nedumerit. Se întreba ce se întîmplase cu el. Nu se simțea de loc în apele lui. În cele din urmă se hotărî să se ridice și privi fotografia băiatului. De fapt nu era fotografia lui favorită, expresia i se părea lipsită de naturalețe, rece, chiar prea serioasă. Nu era privirea băiatului, niciodată nu arătase așa.

În clipa aceea, directorul observă că în călimara uriașă căzuse o muscă, ce lupta deznădăjduită, cu slabele-i puteri, încercînd să-și găsească scăparea. Ajutor ! Ajutor ! implorau parcă picioarușele care se zbăteau într-una. Dar pereții călimării erau umezi, alunecoși ; căzu din nou îndărăt și începu să înoate. Directorul luă un toc cu peniță, pescui musca din călimară și o lăsă să cadă pe o sugativă. O clipă, rămase nemișcată, pe pata întunecată care se lățea dedesubtul ei. Apoi își mișcă picioarușele dinainte, se propti pe ele și redresîndu-și dintr-o dată trupușorul muiat, trecu la covîrșitoarea muncă

de a-și curăți aripioarele de cerneală. Își plimbă piciorușul pe ambele fețe ale aripioarei, deasupra și dedesubt, netezind-o într-una cu gestul cu care piatra de ascuțit netezește tăișul coasei. Urmă o pauză, în care musca, proptindu-se parcă în vîrful piciorușelor, făcu tentativa de a-și întinde mai întîi una din aripioare, apoi cealaltă. Izbutind, în cele din urmă, se așeză pe hîrtie și, ca o minusculă pisicuță, începu să-și curețe căpșorul. E lesne de închipuit cu ce grabă voioasă se mișcau piciorușele, frecîndu-se ușor unele de altele. Îngrozitoarea primejdie trecuse, scăpase teafără și era gata să se avînte iar în viață.

Dar chiar în clipa aceea directorului i se năzări ceva nou. Muie iarăși penița în cerneală, apoi își propti încheietura groasă a mîinii pe sugativă și — chiar în clipa în care musca își încerca aripile, gata să-și ia zborul — scutură peste ea un strop greu de cerneală. Cum avea să se descurce acum? Ia să vedem! Micuța șmecheră păru de-a dreptul stupefiată, uluită — se temea să mai facă vreo mișcare, neștiind ce i se putea întîmpla iar, în clipa următoare. Totuși făcu imediat, cu prețul unui dureros efort, încercarea de a se tîrî înainte! Piciorușele de dinainte se agitară, izbutiră să-și găsească sprijin, apoi reîncepură, de astă dată ceva mai încet, acțiunea de curățire.

„E dată dracului, împielițata!" își spuse directorul, cuprins de neprefăcută admirație pentru curajul ce-l dovedea musca. Așa trebuia să pornești la treabă, iată un punct de vedere just. Să nu te lași niciodată doborît — era doar o chestiune de... Dar musca își terminase din nou munca obositoare, încît directorul abia mai apucă să moaie iar penița în cerneală și s-o scuture zdravăn, prăvălind peste

trupușorul proaspăt ferchezuit un nou strop de negreală. Ce avea să mai facă de data aceasta? Urmă o clipă de penibilă așteptare. Dar ia te uită! Piciorușele de dinainte se zbăteau din nou — și directorul se simți nespus de ușurat. Aplecîndu-se peste micuța gîză, îi șopti într-o pornire de afecțiune: „Tu, muscuță șireată!" Și deodată avu și ideea strălucită de a sufla, spre a-i ajuta să se zvînte mai repede. Dar zadarnic — sforțările ei erau acum timide, fără vlagă; drept care directorul se hotărî să cufunde iar penița în cerneală — de astă dată pentru ultima oară.

Ceea ce și făcu. Și ultimul strop greu pică pe sugativa sătulă de cerneală; dar musca zăcea mînjită în băltoacă, nemișcată. Piciorușele dindărăt erau lipite de trup, iar cele din față nici nu se mai puteau desluși.

„Ei haide!" o îndemnă directorul. „Cască ochii!" Și o zgîndări cu penița — dar în zadar. Nu se întîmplă nimic, și se părea că nici nu mai avea să se întîmple. Musca murise.

Directorul ridică micul leș pe lama *coupe-papier*-ului și-l azvîrli în coșul de hîrtii. Era însă copleșit de un atît de nimicitor simțămînt de descurajare, încît fu de-a dreptul înfricoșat. Făcu un pas înainte și-l sună pe Macey.

— Adu-mi niște sugativă curată, îi spuse cu un ton grav. Și deschide bine ochii să vezi ce ți se dă.

Și în timp ce bătrînul dulău credincios pornea grăbit tîrîndu-și picioarele, directorul se pomeni întrebîndu-se la ce se gîndise înainte de-a se ivi musca. La ce? La... Scoase batista din buzunar și și-o strecură înăuntrul gulerului cămășii. Dar oricît s-ar fi străduit, nu fu în stare să-și amintească nimic.

ROSABEL E OBOSITĂ

În colţul pieţei Oxford Circus, Rosabel îşi cumpără un bucheţel de violete, din care cauză nu-i mai rămaseră bani destui ca să mănînce pe săturate la ora cînd alţii îşi iau ceaiul. Un pesmecior, un ou fiert şi o ceaşcă de cacao, înfulecate la Lyons, nu prea ţin de foame după o zi de muncă istovitoare în atelierul de mode. După ce se săltă pe scara autobusului, suflecîndu-şi fustele cu o mînă şi ţinîndu-se de bară cu cealaltă, Rosabel se gîndi că ar fi în stare să-şi vîndă sufletul pentru o masă bună — friptură de raţă umplută cu castane şi garnitură de mazăre verde, budincă cu sos de *brandy* — mîncare caldă, înviorătoare şi săţioasă. Se aşeză lîngă o fată ce părea acum de vîrsta ei, cufundată în lectura unui exemplar din *Anna Lombard*, o ediţie ieftină, broşată, pe paginile căreia îşi lăsaseră urmele lacrimi mari de ploaie. Rosabel privi pe fereastră. Strada abia se întrezărea prin ceaţă, dar luminile aprindeau în treacăt luciri de opal şi argint pe ferestrele mohorîte, iar magazinele de bijuterii sclipeau ca palatele zînelor din basme. Îşi simţea picioarele îngrozitor de ude, şi era sigură că tivul fustei şi al juponului trebuie să fie mînjite

cu mîzgă neagră de noroi. În juru-i, miros dezgustător de oameni înghesuiţi la căldură — căldură ce emana deopotrivă din trupurile tuturor călătorilor, după cum toţi şedeau deopotrivă de tăcuţi privind drept înaintea lor, cu aceeaşi expresie pe faţă. De cîte ori citise toate reclamele astea — „Sapolio cruţă timpul şi osteneala" sau „Sos de tomate Heinz" — ca şi dialogul lipsit de sens, plicticos, între medicul şi judecătorul care elogiau meritele superlative ale prafurilor „Lamplough". Aruncă o privire pe paginile cărţii pe care fata le urmărea atît de serioasă, silabisind muteşte cuvintele într-un fel pe care Rosabel nu-l putea suferi şi umezindu-şi degetul mare şi arătătorul de fiecare dată cînd întorcea paginile. Rosabel nu desluşea prea bine literele, dar citi ceva în care era vorba de o noapte caldă, voluptoasă, de melodiile ce le cînta o orchestră şi de o fată cu umeri minunat de albi şi frumoşi. Of, doamne! Rosabel se simţi copleşită de un val cald de emoţie, încît îşi deschise nasturii de sus ai paltonului. Furişînd o privire printre pleoapele pe jumătate lăsate, i se păru că obrajii tuturor pasagerilor care şedeau pe banca din faţă se contopiseră într-un singur chip cu privirea fixă, stupidă...

Ajunsese în fine la „colţul ei". Îşi făcu loc spre ieşire împleticindu-se şi aruncînd o privire piezişă vecinei de bancă.

— Scuzaţi, vă rog! i se adresă ea în treacăt, dar fata nu ridică privirea, ci continuă să citească. Rosabel observă că zîmbea.

Splaiul Westbourne, misterios, cufundat în întuneric, arăta aşa cum îşi închipuia ea că trebuie să arate Veneţia la vreme de noapte. Trăsurile alunecau în ambele sensuri aidoma unor gondole şi lu-

minile ce unduiau cu slabe pîlpîiri — limbi de flăcări fîlfîind pe asfaltul umed — i se păreau un soi de pești vrăjiți, înotînd în Canale Grande. Era mai mult decît fericită, cînd se văzu, în sfîrșit, în Richmond Road, dar încă de la colțul străzii, înainte de a ajunge la numărul 26, se gîndi c-o mai așteptau patru rînduri de trepte. Of — patru rînduri! Numai presupunerea că oamenii ar putea locui la asemenea înălțimi i se părea de-a dreptul criminală. Barem dacă fiecare casă ar fi deservită de un ascensor, cît mai simplu și mai puțin costisitor, sau poate o scară electrică, rulantă, ca aceea din Earl's Court — dar patru rînduri de trepte! Cînd se văzu, în sfîrșit, în holul casei și măsură cu privirea primul rînd de trepte care o aștepta și albatrosul împăiat care domina palierul, înveșmîntat în lucirile spectrale pe care le împrumuta penajului său flacăra slabă a becului cu gaz aerian, mai că-i veni să plîngă. Totuși trebuia să le facă față. I se părea că trebuie să înfrunte un urcuș anevoios cu bicicleta, pe o coastă piezișă, fără a cunoaște apoi satisfacția de a zbura la vale de cealaltă parte a dealului...

În sfîrșit — se văzu în camera ei! Închise ușa, aprinse gazul, își scoase paltonul și pălăria, fusta și bluza, își trase pe ea halatul vechi de casă, din flanelă, atîrnat îndărătul ușii și se așeză să-și desfacă botinele; ciorapii nu erau chiar atît de uzi, nu era nevoie să-i schimbe. Se duse la spălător. Nici astăzi nu-i umpluse cana. Mai rămăsese doar atîta apă cît îi trebuia să înmoaie buretele, și smalțul de pe lighean se cojea — pentru a doua oară i se întîmpla să-și zgîrie bărbia.

Șapte fix. Dacă trăgea sus storul și stingea gazul, camera părea mai odihnitoare — mai ales că n-avea de gînd să citească. Îngenunchie, așadar, pe pode-le, sprijinindu-și brațele de prichiciul ferestrei... Acum, numai foaia subțire de geam o mai despărțea de lumea vastă, bătută de ploaie, de afară!

Începu să revadă în gînd toate cele întîmplate în cursul zilei. Cum putea uita oare pe femeia aceea îngrozitoare, îmbrăcată într-un raglan gri și care ceruse să i se facă o bonetă de automobil, purpurie și „garnisită de o parte și de alta cu roz" — sau pe tînăra care încercase, rînd pe rînd, toate pălăriile din magazin, declarînd, în cele din urmă, că „va mai reveni a doua zi, pentru a se decide". Rosabel nu se putu opri să zîmbească: pretextul era atît de transparent...

Mai venise însă și alta — o tînără cu un minunat păr roșcat, contrastînd cu pielea albă și ochii de culoarea panglicii verzi, cu stropi aurii, pe care o primiseră de la Paris săptămîna trecută. Rosabel văzuse așteptînd în fața ușii automobilul cu care venise, însoțită de un bărbat, un bărbat foarte tînăr și elegant îmbrăcat.

— De fapt, oare ce-ar trebui să-mi mai comand, Harry? îl întrebase, în timp ce Rosabel îi întindea o oglindă de mînă, după ce-i scosese acele din pălărie și dezlegase voaleta.

— Îți trebuie o pălărie neagră, răspunsese el. O pălărie neagră, cu o pană care — după ce se înfășoară pe bor și împrejurul gîtului — să se înnoade într-o fundă, sub bărbie, iar capetele să fie prinse în cingătoarea rochiei. O pană de mărime convenabilă.

Tînăra o privise zîmbitoare pe Rosabel.

— Aveți astfel de pălării?

Fusese deosebit de greu să găsească ceva pe placul lor. Harry cerea numai lucruri imposibile, încît Rosabel ajunsese în culmea deznădejdii. În cele din

urmă își reamintise de o cutie mare, sus pe galerie, pe care nu o deschisese încă.

— Oh! o clipă numai, doamnă, exclamase ea. Cred că aș putea să vă arăt ceva care o să vă placă mai mult.

Dăduse fuga sus, tăiase sforile într-o răsuflare, împrăștiase în juru-i ambalajul de foiță și iat-o: o pălărie între pălării, imensă, suplă, împodobită cu o pană mare, unduitoare și un singur trandafir negru, de catifea, și atîta tot. O priviseră cu încîntare. Tînăra o încercase, apoi o întinse Rosabelei.

— Ia să vedem cum îți șade dumitale, spuse ea serioasă, încruntîndu-se un pic.

Rosabel se duse la oglindă, își potrivi pălăria pe păru-i castaniu și se întoarse spre ei.

— O, Harry, spune, nu e adorabilă? strigă ea Trebuie s-o iau neapărat! Îi mai dărui Rosabelei un zîmbet: Îți vine de minune!

Pe neașteptate, un simțămînt ridicol, de mînie, o năpădi pe Rosabel. Ce ar mai fi dorit să-i azvîrle în obraz tinerei cliente fermecătoarea podoabă efemeră! Dar se aplecă peste pălărie, înroșindu-se.

— Vedeți cît de îngrijit e lucrat înăuntru, doamnă, spuse apoi.

Tînăra ieși însă majestuoasă în stradă, unde-o aștepta automobilul, lăsînd în grija lui Harry să plătească și să-i aducă afară cutia. O mai auzi spunîndu-i:

— Mă duc direct acasă, ca să pun pălăria înainte de-a ieși să luăm masa în oraș.

În timp ce Rosabel scria nota de plată, tînărul se aplecă peste galantar și, după ce numără banii, o întrebă:

— V-a făcut vreodată cineva portretul?

— Nu, răspunse ea scurt. Luase aminte cît de

repede își schimbase el felul de a vorbi, devenind familiar, puțin insolent chiar.

— O, ar trebui să vă facă cineva portretul! Aveți o mutrișoară grozav de drăgălașă.

Rosabel nu-i dăduse nici cea mai mică atenție. Și ce bărbat prezentabil era! Toată ziua se gîndise la el, chipul lui o fascinase. Vedea limpede și acum sprîncenele-i frumoase, drepte, și părul ușor ondulat care-i lăsa fruntea liberă, gura lui disprețuitoare, rîsul lui. Revăzu mîinile înguste care-i număraseră banii... Rosabel simți deodată nevoia să-și dea la o parte părul ce-i cădea peste obraz, fruntea i se înfierbîntase... Ah, dacă mîinile acelea înguste ar fi adăstat o clipă pe mîinile ei... ce norocoasă era fata aceea!

Își închipui cum ar fi să fie ea în locul ei. Atunci ea, Rosabel, ar pleca acasă cu el, în automobil. Ar fi îndrăgostiți unul de altul, firește, dar nu chiar logodiți, și ea i-ar spune: „Așteaptă-mă, o clipă numai". Și el ar aștepta-o în automobil, iar camerista ar urca scara în urma ei, ducînd cutia de pălării. Ar intra apoi în camera mare, de culcare, toată în alb și trandafiriu — pretutindeni se văd trandafiri în vaze de argint mat. Se așază înaintea oglinzii, iar camerista ei, o micuță franțuzoaică, îi potrivește pălăria pe cap și caută să-i asorteze o voaletă diafană și o pereche de mănuși noi, albe, din piele de căprioară — deoarece la una din mănușile pe care le-a purtat înainte de amiază i s-a descusut un nasture. Un strop de parfum pe blană, pe mănuși și pe batistă, apoi își ia un manșon mare și coboară în grabă scările. Valetul îi deschide ușa. Harry o așteaptă — pornesc amîndoi cu automobilul... „*Asta* zic și eu viață!" se gîndi Rosabel. In drum spre Carlton un scurt popas la Gerard, unde

Harry îi cumpărase buchete enorme de violete de Parma — abia putea să le țină în mîini.

„O, ce dulci sînt!" exclamase, cufundîndu-și fața în ele.

„Aș voi să te văd întotdeauna așa — îi spunea Harry — cu mîinile încărcate de violete."

(Rosabel constată că-i înțepeniseră genunchii. Se ghemui pe podele și își sprijini capul de perete.) O! Și dejunul cu el! O masă acoperită cu flori, și îndărătul unui grup de palmieri orchestra cînta melodii ce-i înfierbîntau sîngele ca vinul — și supa, stridiile, porumbeii fripți, cartofii cu smîntînă, apoi șampania și, ca încheiere, bineînțeles, cafea și țigarete. Se va apleca spre el, peste masă, mîngîindu-și cu o mînă paharul, sporovăind cu acea fermecătoare voioșie care-i plăcea atît de mult lui Harry. După masă se duseseră la un spectacol care le ținuse atenția încordată, apoi luaseră ceaiul la Cottage.

„Zahăr? Lapte? Frișcă?" aceste întrebări familiare păreau să creeze o intimitate dătătoare de voie bună. Urmase întoarcerea acasă, în amurg, cînd violetele de Parma îmbălsămau aerul cu parfumul lor dulce.

„Am să vin să te iau la nouă!" îi spusese el la plecare.

În budoarul ei ardea focul în cămin, perdelele erau trase și o aștepta un vraf uriaș de scrisori — invitații la Operă, dineuri, baluri, pentru un *week-end* pe Tamisa, o excursie cu automobilul. Cercetă scrisorile distrată, în timp ce urca sus, în camera ei, ca să se îmbrace. Și în camera de culcare o aștepta focul aprins în cămin și, întinsă pe pat, toaleta ei superbă, strălucitoare — *tulle* alb pe un furou argintiu, alături de condurii argintii, șalul argintiu și un evantai minuscul, de argint. Rosabel știa că în seara aceea, la bal, era femeia cea mai admirată. Bărbații îi prezentau omagiile lor, și chiar un prinț venit dintr-o țară străină dorise să fie prezentat acestei minunate fiice a Angliei. Da, era o noapte care te îmbia la dragoste, se auzeau sunetele muzicii, iar umerii ei luceau imaculați...

Dar o copleșise oboseala. Harry o însoțise acasă — ba intrase chiar pentru o clipă la ea. În salon focul se stinsese, dar camerista, somnoroasă, o aștepta în budoar. Își scoase mantaua, dădu drumul cameristei și se apropie de cămin, trăgîndu-și încet mănușile. Pîlpîirile focului aprindeau lumini în părul ei. Harry veni spre ea și o cuprinse în brațe: „Rosabel, Rosabel, Rosabel..." Oh! ce liman odihnitor aflase în brațele lui — și era atît de obosită!

(Adevărata Rosabel, fata ghemuită pe podele, în camera întunecoasă, rîse în gura mare, ducîndu-și, fără să vrea, mîna la buzele-i uscate.)

Bineînțeles că a doua zi de dimineață ieșiseră în parc, călare; logodna lor fu anunțată în *Buletinul Oficial al Curții* — toată lumea aflase vestea, toți o felicitau...

Puțin timp după aceea se cununaseră la biserica St. George din Piața Hanover și plecaseră apoi cu automobilul să-și petreacă luna de miere în vechiul castel strămoșesc al lui Harry. Sătenii îi întîmpinaseră făcîndu-le reverențe. Harry îi strîngea cu putere mîinile sub pledul de automobil. Și în această seară îmbrăcase din nou toaleta ei albă-argintie. Era însă obosită de călătoria cu automobilul și se dusese sus la culcare... foarte devreme...

Adevărata Rosabel se ridică de pe jos și se dezbrăcă alene, așezîndu-și veșmintele pe spătarul unui

scaun. Își trase peste cap cămașa de noapte din pînză groasă, își scoase acele de cap — părul ei moale, castaniu o învălui într-o mantie caldă. Suflă în lumînare și se vîrî în pat trăgîndu-și păturile și pilota slinoasă pînă la gît, apoi se cuibări în culcuș, în beznă...

Așa adormi și visă, zîmbind în somn — și o dată întinse brațul, căutînd să pipăie ceva invizibil, tot în vis.

Și așa trecu noaptea. Peste puțin atingerea rece a zorilor îi înfioră mînă dezgolită și o lumină cenușie pătrunse în cămăruța mohorîtă. Rosabel se cutremură, oftă ușurel și se ridică în așternut. Și fiindcă împărtășea și ea acel tragic optimism care este, adeseori, singura avuție a tinereții, zîmbi, încă pe jumătate adormită — dar un tremur ușor îi flutura în jurul gurii.

PENSION SEGUIN

Slujnica ce-i deschise ușa părea sora geamănă a harnicei și uricioasei făpturi care era zugrăvită în *Primul Abecedar Francez* cu poze, aducînd castronul de supă. Obrajii ei roșii, bucălați, luceau ca un porțelan proaspăt spălat. Brațele-i goale, din cale-afară de dolofane, erau deopotrivă de roșii, iar claia de păr ce-i încununa creștetul era învălătucită într-un fel de fundă. Bîiguind, abia trăgîndu-mi răsuflarea, de parcă aș fi lăsat în urmă o haită de lupi, și nu cinci rînduri de trepte de lemn, frumos lustruite, am întrebat-o :

— Aveți o cameră liberă ?

Slujnica nu știa, dar avea s-o întrebe pe *madame*. *Madame* era la masă.

— Poftiți, vă rog, înăuntru.

Am intrat în holul întunecos, străjuit de o uriașă sobă neagră ce aducea cu o pisică fără cap și cu un singur ochi roșu, atotvăzător, pe pîntece, urmînd-o în salon.

— Stați jos, vă rog, mă pofti ea, apoi ușa se închise în urma ei. Am deslușit tîrșîitul papucilor ei de pîslă de-a lungul coridorului, apoi s-a deschis

o altă ușă și timp de o clipă doar — un zvon slab de glasuri. Apoi s-a făcut liniște.

Salonul era lung și îngust, cu podelele gălbui acoperite cu preșuri albe. Perdele albe de muselină acopereau ferestrele. Și pereții erau albi, împodobiți cu tablouri în care doamne palide se plimbau pe alei străjuite de chiparoși, îndreptîndu-se spre temple de mult uitate, sau peisaje înfățișînd un răsărit de lună, peste întinsul infinitelor oceane. Îți venea să crezi că în lungii ei ani de feciorie, *madame* fusese ocupată doar să croșeteze preșuri albe — sau că, încă din copilărie, deprinsese să șoptească numerele, doar numărînd împunsăturile motivelor lucrate cu iglița. N-aș fi îndrăznit să încep și eu să le număr. Și așa apăreau în orice locșor pe care-l putuseră ocupa, așternîndu-se parcă peste mine ca niște inadmisibili fulgi de zăpadă. Pînă și taburetul pianului era înfășurat într-o asemenea învelitoare, purtînd inițialele P. F.

Colindasem toată dimineața, în căutarea unui locșor de odihnă. În primele ceasuri urcasem cu avînt nenumărate șiruri de trepte, de parcă ar fi fost game majore — deci cele mai voioase alcătuiri din lume — dar după cîteva eșecuri, gamele coborîseră în tonalitatea minoră, iar în inima mea, ce se cam istovise între timp, zvîcni acum un nou elan, la vederea atîtor dovezi și embleme de virtute și cumpătare. „O femeie cu pasiuni atît de discrete, îmi spusei, trebuie neapărat să fie liniștită și curată, nu are prea mulți copii și un soț care lipsește mai toată ziua de acasă. Confecționarea atîtor șervețele croșetate nu prea îndeamnă la cîntece voioase. Dimpotrivă, ele sînt o dovadă esențială a ceasurilor de cucernică sigurătate. Fără îndoială că am să închiriez o cameră aici."

Și începui să visez : mă și vedeam despachetîndu-mi rochiile într-o odăiță albă, culcîndu-mă apoi pe un pătuc alb, înfășurată într-un chimono, privind zborul fîlfîind al perdelelor în adierea plăcută de toamnă ce aducea miresme de mere și de faguri de albine... Pînă ce ușa se deschise și o femeie înaltă, zveltă, cu șorț liliachiu, intră, arborînd un zîmbet vag.

— *Madame* Séguin ?

— Da, *madame*.

I-am repetat aceeași poveste cunoscută. O odăiță liniștită, ferită de dangăt de clopote și falnici cocoși cîntăreți, de școli elementare de băieți sau stațiuni de cale ferată.

— Nici urmă de așa ceva în împrejurimi, mă asigură *madame*, vădit surprinsă. Cu totul întîmplător, v-aș putea oferi o cameră foarte frumoasă, ocupată pînă acum de un tînăr din Buenos Aires. Părintele său a murit, din nefericire, implorîndu-l în ceasul din urmă să se întoarcă imediat acasă. Lucru, de altfel, cît se poate de firesc.

— O, desigur ! spusei, nădăjduind că fantoma hamletianului părinte își va fi găsit liniștea și nu-mi va tulbura singurătatea spre a se asigura dacă fiul i-a dat ascultare.

— Aș ruga pe *madame* să fie atît de bună să mă urmeze.

Am pornit pe coridorul întunecos, cotind la un moment dat pe dibuite. Aș fi voit s-o întreb pe *madame* dacă nu cumva în locul acesta îi apăruse, tînărului, părintele din Buenos Aires, dar n-am cutezat să-i vorbesc.

— Aici — vedeți. Departe de orice zgomot, îmi spuse *madame*.

Am privit întotdeauna cu respectul și repulsiunea cuvenită acele minți pătrunzătoare care nu cred în apariții supranaturale. Ce înseamnă de fapt să crezi în asemenea apariții deosebite? Mi s-a părut adeseori că ar fi singurele lucruri de care m-aș putea bucura cu adevărat. Și dacă, vreodată, un copilaș nevinovat își va cuibări căpșorul în poala mea, rugîndu-mă să-i spun cît adevăr este în povestirile astea, i-aș spune întîmplarea prilejuită de fapta scumpei, unicei mele dădace, care știind că nu pot suferi marmelada de agrișe, a întins un strat de *jam* de caise peste agrișele din vasul cu marmeladă. Atît timp cît am crezut că mîncam *jam* de caise nu mi-am făcut nici un fel de griji, dar cînd am devenit mai înțeleaptă, am potrivit astfel ca să mănînc numai caisele și să las agrișele neatinse. „Așa că, după cum vezi, mică și inocentă făptură — îmi voi încheia povestirea — lucrul cel mai important pe care trebuie să-l înveți în viață este să iei lucrurile așa cum sînt și să eviți vulgarizările enunțate de băcani și filozofi."

Razele strălucitoare ale soarelui intrau prin ferestrele încîntătoarei camere. Într-un alcov se afla patul, în dreptul ferestrei o masă de scris, iar la perete o sofa. Privind pe fereastră cuprindeai, dincolo de aleea ce șerpuia între copacii cu frunzișul ruginiu și aurit al toamnei, priveliștea unui șir de munți cu crestele proaspăt ninse.

— O sută optzeci de franci pe lună, murmură *madame*, zîmbind în gol, dar dorind probabil să dea a înțelege prin comportarea ei că „bineînțeles, chestiunea aceasta nu are nici o legătură cu cele ce am vorbit".

— E prea scump, răspunsei. Nu-mi pot permite să cheltuiesc mai mult de o sută cincizeci de franci.

— Dar, explică *madame*, camera e așa de mare! Și cu alcov! Și priveliștea rară a atîtor culmi

— Într-adevăr, observai eu.

— Apoi mîncarea. Servim patru mese pe zi — și, dacă doriți, micul dejun în cameră.

— Da, spusei, de astă dată mai sfioasă.

— Și soțul meu e profesor la *Conservatoire* — e și asta ceva care iese din comun.

Curajul e ca un copoi nesupus stăpînului — o dată ce-a pornit o ia razna și gonește tot mai repede, oricît ai încerca să-l oprești.

— O sută șaizeci, riscai eu.

— Dacă rețineți camera pe două luni, sînt de acord, spuse *madame*, grăbită.

Am consimțit.

Marie îmi ajută să-mi desfac bagajele. Îngenunchiase pe podele și rînjea la mine, scărpinîndu-și brațele vînjoase și roșii.

— Ah, ce bine-mi pare că ați venit, *madame*, îmi spuse. Are să mai fie un pic de viață pe aici. *Monsieur* Arthur, care a stat în camera asta, era băiat vesel. Cînta toată ziulica, ba uneori și dansa. De cîte ori cînta la pian *mademoiselle* Ambatielos, el era în stare să danseze un ceas încheiat — fără să stea o clipă.

— Cine-i *mademoiselle* Ambatielos?

— O tînără *lady* care studiază la *Conservatoire*, spuse Marie, strîmbînd din nas cu un aer cît se poate de prietenos. Dar dă și lecții. *Ah, mon Dieu*, uneori cînd șterg praful în camera ei mi-e teamă să nu i se frîngă degetele. Cît e ziua de mare cîntă la pian. Dar îmi place — asta-i viață nu glumă. Zgomot. Așa mai zic și eu. Îndată o s-o auziți. Uite așa-i umblă mîinile, încolo și încoace! spuse Marie, deosebit de cordială.

— Dar, strigai eu, tăindu-i Mariei avîntul, cîte persoane mai locuiesc aici ?

Marie dădu din umeri.

— Mai nimeni, ca să zic așa. Avem pe rusul acela — e popă, știți — mai sînt cei trei copii ai lui *madame*, și atîta tot. Copiii sînt destul de neastîmpărați, îmi destăinui ea, în timp ce umplea cu apă cana de pe spălător. Dar mai e și ăl mic de tot — băiețașul ! Ah, sărăcuțul de el, las'că o să-l auziți destul de curînd !

Mi se păru atît de uricioasă, încît renunțai s-o mai întreb ceva.

Am așteptat să plece, apoi — rezemîndu-mă de prichiciul ferestrei — am privit soarele, coborînd tot mai jos, asfințind îndărătul copacilor și poleindu-le frunzișul ce fremăta ușor. Mă întrebam ce să fie oare cu micuțul acesta misterios ?

Toată după-amiaza, și *mademoiselle* Ambatielos și pianul se războiseră cu sonata *Appassionata*. O dezmembrau, nimicind-o fără cruțare, apoi o reconstituiau după placul lor — fără discernămînt — dîndu-i cele mai felurite interpretări. Mai adăugau cîte o înfloritură, mai scoteau ceva. În cele din urmă hotărîră, pare-se, că singurul lucru important era să țină cît mai mult pedala forte. Misteriosul *baby*, ascuns după cine știe cîte uși, zbieră cu o atît de ciudată perseverență, încît mi-am pus urechile la grea încercare, căutînd să deslușesc dacă, într-adevăr, plîngea un copilaș sau vuia o sirenă, în depărtare. Pe înserat, Marie, însoțită de cele două fetițe ale gazdei, îmi aduse o lampă. Prezența mea tulbură însă într-atît cele două fermecătoare copilițe, încît după aceasta, timp de un ceas și jumătate, au tot alergat încolo și încoace pe coridor, extrem de surescitate, bufnind în pereți și izbucnind de fiecare dată într-un rîs strident, batjocoritor.

La ora opt a sunat gongul, chemînd la cină. Eram flămîndă. În coridor plutea aburul puternic, aromitor, al fripturii. „Ei — îmi spusei — în orice caz, judecînd cel puțin după miros, mîncarea pare a fi bună." Și am intrat în sufragerie puțin cam speriată.

Două șiruri de capete s-au întors spre mine. *Monsieur* Séguin făcu prezentările, după ce bătu cu lingura în masă, iar cele două fetițe, obraznice și pornite împotriva mea, strigară : *„Bonsoir, Madame !"* În timpul acesta bebelușul, aproape istovit de performanțele din acea după-amiază, profită de faptul că *madame* Séguin îmi indica unde să mă așez, și își turnă pe cap laptele din ceașcă. În zăpăceala generală creată de acest ultim episod — Marie îl scoase din odaie pe vinovat, care zbiera și făcea spume la gură, întărîtat — luai loc lîngă preotul rus, avînd în față pe *mademoiselle* Ambatielos. *Monsieur* Séguin luă o pîine mare din coșulețul așezat lîngă el și și-o sprijini în piept, începînd să taie felii mari. Se servi supa, în care pluteau *vermicelli*, înfățișînd literele alfabetului. Aceasta veni să toarne gaz pe foc — adică înrîuri în chipul cel mai neplăcut manierele micuțelor Séguin.

— *Maman*, Yvonne are mai multe litere decît mine.

— *Maman*, Hélène îmi scoate cu lingura literele din supă.

— Copii ! Copii ! Tăcere ! Tăceți odată, le dojeni cu blîndețe *madame* Séguin. Astîmpărați-vă !

Hélène apucă farfuria Yvonnei, încercînd s-o tragă spre dînsa.

— Încetați! se burzului *monsieur* Séguin, care părea un fel de guzgan cu ochelari, învăluit de aburul supei. Hélène, scoală-te de la masă. Du-te la Marie.

Hélène ieși, cu șorțul peste cap.

După supă se servi varză de Bruxelles cu castane. Preotul rus, strîns într-o redingotă încheiată pînă la gît, lăsînd doar să se vadă o cravată albastră, purta o cutezătoare mustață *à la* Gogol și vorbea neîncetat, întreținînd conversația cu *mademoiselle* Ambatielos. Ea părea foarte tînără. Mică, bondoacă, își împodobise bustul plin, proeminent, cu un buchețel de trandafiri artificiali. Își pipăia neîncetat florile, corsajul sau părul, ori își contempla mîinile. Pe buze-i juca un zîmbet și ochii ei mari și albaștri aveau o privire fixă. Părea ușor amețită, copleșită de tinereasca frăgezime a trupului ei.

— V-am văzut azi dimineață, dar dumneavoastră nu m-ați observat, îi spunea preotul.

— Nu-i adevărat.

— Ba da.

— Nu se poate. M-a văzut dumnealui, *madame*?

Madame Séguin zîmbi și luă de pe masă castanele, aducînd în schimb pere într-o fructieră.

— Sper că o să poftiți în salon după cină? mi se adresă ea. De obicei mai stăm de vorbă un pic — sîntem doar ca în familie.

O ascultam zîmbind, întrebîndu-mă de ce după castane mai servise pere.

— Vă cer scuze pentru micuțul, continuă ea. E așa de nervos! Dar să știți că stă toată ziua într-o cameră care se află la capătul celălalt al casei. Să știți că n-are să vă deranjeze de loc. Dar gîndiți-vă numai! Zile întregi se dă cu căpșorul de perete, ba chiar de dușumele. Doctorii nu mai pricep nimic.

Monsieur Séguin își împinse îndărăt scaunul și mulțumi Domnului pentru masă. I-am urmat pe ceilalți în salon, desperată.

— Sper că ați admirat preșurile mele? întrebă *madame* Séguin cu și mai mare însuflețire decît pînă atunci. Toți își închipuie că sînt o dovadă a hărniciei mele. Din păcate nu e așa. Sînt lucrate toate de prietena mea, *madame* Kummer, care ține pensiunea de la etajul întîi.

AŢI GREŞIT CASA!

„Două pe dos — două pe faţă — aduceţi firul înaintea acului — următoarele două ridicate împreună." Vechiul refren — i se părea un vechi refren, un cîntec pe care-l îngînase de atîtea ori, încît creştea pe buzele ei o dată cu răsuflarea, într-un murmur uşor, reamintindu-i punctul pe care-l împleteau andrelele. Nu mai avea mult şi încă o vestă tricotată va fi gata pentru pachetul destinat acţiunii misionarilor.

„Vestele dumneavoastră, *Mrs.* Bean, sînt atît de binevenite! Uitaţi-vă numai la ei, sărmanii, sînt goi-goluţi!" Şi doamna din comitetul bisericesc îi arătase o fotografie, înfăţişînd micuţe, hidoase mogîldeţe tuciurii, cu burţile ţuguiate ca lămîile...

„Două pe dos — două pe faţă." Împletitura-i căzu în poală; rămînînd cu privirea pierdută în gol, bătrîna scoase un lung oftat, apoi luă iar lucrul în mînă şi începu să împletească de zor. La ce se gîndea oare, cînd oftase din băierile inimii? La nimic — o făcea doar din obişnuinţă. Ofta într-una. Mai cu seamă cînd urca sau cobora scările, se oprea în loc şi, ţinîndu-şi cu o mînă fustele, se sprijinea

cu cealaltă de balustradă, măsurînd cu privirea treptele şi — oftînd.

„Lîna înaintea acului..." Şedea în sufragerie, la fereastra care dădea în stradă. Era o zi rece de toamnă. Vîntul gonea de-a lungul străzii ca un cîine hămesit. De partea cealaltă casele se înşirau ca decupate cu nişte foarfece grosolane de oţel şi lipite de-a dreptul pe un cer plumburiu de hîrtie. Nu se zărea ţipenie de om.

„Două ridicate împreună!" Se auziră cele trei bătăi ale ceasornicului. Trei abia? Parcă se şi întunecase afară şi întunericul se furişa în cameră, plutind greoi, aşternîndu-se peste mobile ca o pulbere mohorîtă, împăienjenind oglinda. Se auzi şi ceasornicul din bucătărie, tot trei bătăi — deci rămînea cu două minute în urmă, căci ceasul *acesta* indica ora exactă, nu acel din bucătărie. Era singură-singurică, în toată casa. Dollicas se dusese la tîrguială, plecase de mai bine de un sfert de oră. Zău, abia se mai urnea din loc! Cu ce-şi prăpădea oare vremea? Că doar n-ai nevoie să iroseşti atîta amar de timp ca să cumperi un pui... Şi după toate, uf! — îşi făcuse un obicei să trîntească inelele plitei cînd aprindea focul! Şi bătrîna îşi ţuguie iar buzele, aşa cum o făcuse de atîtea ori în ultimii treizeci şi cinci de ani, cînd o supăra acest obicei al slujnicei.

Deodată se auzi un zgomot uşor din stradă — parcă tropot de copite. Se aplecă mai tare înainte, ca să vadă. Doamne sfinte! O înmormîntare. Întîi apăru, rostogolindu-se grăbit, carul mortuar cu geamuri de sticlă, prin care se zărea sicriul lucios, ca o mobilă lustruită (dar fără coroane). Pe capră şedeau trei oameni, iar doi stăteau la capătul dricului, în picioare. În urmă veneau cîteva trăsuri

— unele cu cai negri, altele cu cai roibi. Praful stîrnit se ridica în vîrtejuri, ascunzînd procesiunea pe jumătate vederii.

Cercetă cu privirea casele de peste drum ca să vadă unde erau oblonite ferestrele. Ce oameni îngrozitori! Rîdeau și făceau haz. Unul din ei se aplecă într-o parte și își suflă nasul cu mîna înmănușată în negru — ce îngrozitor! Își adună împletitura în poală, adăpostindu-și mîinile în lîna tricoului. Desigur că Dollicas o fi știind cine... Iată-i că trec mai departe... La capătul celălalt...

Dar ce-i asta? Ce se întîmplă oare? Ce însemna asta? Doamne, ajută-mă! Inima-i bătrînă zvîcni ca o zvîrlugă, apoi se prăbuși parcă, în clipa cînd careta cu geamuri trase în fața ușii casei lor, și oamenii de pe capră și cei de la spatele dricului săriră jos. Cel mai înalt dintre ei aruncă o privire uimită spre ferestre, apoi porni grăbit, cu pas hotărît, pe poteca din grădină.

„Nu!" se văietă ea. Dar simți parcă o lovitură cumplită, care o doborî timp de o clipă. Simți că se înăbușă, un fior rece îi străbătu trupul, îi îngheță mîinile și genunchii. Văzu cum omul care pornise spre casă făcu un pas îndărăt, apoi desluși privirea uluită cu care cerceta rulourile — îl văzu pornind iar...

„Nu!" se văietă ea din nou și, împleticindu-se, ținîndu-se de mobile, izbuti să ajungă la ușă înainte de a primi iar o lovitură cumplită. Cînd deschise ușa, bărbia-i tremura și dinții îi clănțăneau. Izbuti totuși să articuleze, mai mult sau mai puțin inteligibil:

— Ați greșit casa!

O! omul era mai mult decît uluit. Pe cînd ea se retrăgea în casă, zări îndărătul lui un pîlc de pălării negre adunate la poartă.

— Am greșit casa! mormăi el — și o văzu dînd din cap, în semn de aprobare. Și cînd bătrîna se pregăti să închidă ușa, el scoase la iveală, de sub poalele jachetei negre de ceremonie, un carnețel negru, ferecat cu alamă, și-l deschise grăbit.

— Numărul 20, Fundătura Shuttleworth, citi el.

— S-strada! Fundătura e după colț.

Mîna ei tremurîndă încerca să-i indice direcția, dar căzu fără vlagă, de-a lungul trupului.

Și în timp ce el își scoase pălăria ca s-o salute, ea închise ușa și se sprijini de perete, în holul întunecat, scîncind:

— Pleacă de-aici! Plecați de-aici!

Trap-trap-trap! Clac! Clac! Trap-trap-trap! auzi iar tropotind pe caldarîmul străzii — apoi, un *Clac! Clac!* ușor, pierdut în depărtare, după care se făcu tăcere. Plecaseră. Nu avea să-i mai vadă pe acolo. Totuși rămase sprijinită de ușă, cu privirea fixă, pironită pe cuierul din hol, care i se părea un homar uriaș, mustățile acestuia închipuind brațele pentru pălării. Simțea un gol în minte — nu era măcar în stare să se gîndească la cele întîmplate. Ca și cum s-ar fi prăbușit într-o pivniță, între ziduri de întuneric...

Își veni în fire, zguduită parcă de un șoc lăuntric, în clipa cînd auzi trîntindu-se poarta, apoi scrîșnetul prundișului și pași repezi, mărunți. Era Dollicas, care se grăbea spre ușa din spatele casei. Nu, nu voia ca femeia s-o găsească aici! Cu pași șovăielnici, clătinîndu-se ca flacăra pîlpîindă a unei lumînări, se întoarse în sufragerie, lăsîndu-se în jilțul ei de la fereastră.

Dollicas intrase în bucătărie. Bang! Se și auzi unul din inele căzînd pe plită. Apoi glasul ei:

— Pun acum ceainicul pe foc, *M'm!*

De cînd rămăseseră singurele, se deprinsese să strige așa, din încăperea alăturată.

Bătrîna tuși, vrînd să pară liniștită:

— Adu, te rog, lampa, îi strigă drept răspuns.

— Lampa! Se auzi pe sală pasul lui Dollicas și ea se ivi în ușă. Dar e abia ceasul patru, *M'm!*

— Nu face nimic, spuse *Mrs.* Bean, fără tragere de inimă. Ad-o înăuntru.

Peste cîteva clipe slujnica bătrîioară apăru, ținînd cu amîndouă mîinile lampa ce răspîndea o lumină atît de plăcută. Fața ei blîndă, cu pomeți lați, avea acea expresie de somnambulă care o căpăta ori de cîte ori ducea ceva în mînă. Așeză lampa pe masă, coborî fitilul, îl ridică și îl coborî iar. Apoi se îndreptă din șale și privi către stăpîna ei.

— Ce-i aia, *M'm,* jos, la picioarele dumneavoastră?

Era vesta de lînă pentru asociația misionarilor.

— Ț! Ț!

Ridicînd vesta de pe jos Dollicas își spuse: „Pesemne că pe bătrîna doamnă a furat-o somnul. Încă nu s-a dezmeticit bine, nici acum!"

Într-adevăr — bătrîna doamnă o privea cu ochi sticloși, uimiți, și cînd luă iar împletitura în mînă, trase afară andreaua, slobozind un întreg rînd de ochi, și începu să deșire ce lucrase.

— Nu uita să pui nucșoară, se auzi apoi glasul ei sec, firav.

Se gîndea la friptura de pui pentru cină.

Dollicas înțelese și, în timp ce trăgea ruloul, înainte de a se întoarce în bucătărie, spuse:

— E o pasăre frumoasă, tînără!

BARONUL

— Cine-i? o întrebai. Și de ce șade întotdeauna singur, cu spatele la noi?

— Ah! șopti *Frau Oberregierungsrat* [1]. E un baron!

Mă privi solemn, totuși cu un dispreț abia perceptibil — „să nu recunoști așa ceva la prima vedere!" — se citea pe chipul ei.

— Dar, bietul de el, nu e vina lui, spusei eu. Fără îndoială că această nefericită întîmplare n-ar trebui să-l lipsească de plăcerea unui schimb de păreri cu cineva.

De n-ar fi ținut în mînă furculița, îmi vine să cred că doamna și-ar fi făcut cruce.

— Sigur, nu puteți înțelege. E un baron între baroni.

Mai mult decît enervată, întoarse capul și se adresă vecinei din stînga, *Frau Doktor* [2]:

— Omleta mea n-are nici un pic de umplutură — nici un pic, protestă ea. Și asta e a treia!...

Mă uitai la baronul între baroni. Mînca salată — înfigea în furculiță cîte o frunză întreagă, apoi o

[1] Doamna consilier (germ.).
[2] Doamna doctor (germ.).

înfuleca încetul cu încetul, ca un iepure. O priveliște de-a dreptul fascinantă.

Mic de stat și slăbuț, cu fața gălbuie, avea părul rar, purta barbă și, invariabil, aceleași haine negre de *serge*, o cămașă de olandă groasă, sandale negre și cei mai mari ochelari cu rame negre ce mi-a fost dat să văd vreodată.

Herr Oberlehrer [1], care ședea în fața mea, de cealaltă parte a mesei, îmi zîmbi foarte binevoitor.

— Trebuie să fie foarte interesant pentru dumneavoastră, *gnädige Frau* [2]... aveți prilejul să observați... bineînțeles, sînteți aci într-o *pensiune aleasă*. Vara trecută a locuit aici o doamnă din suita Curții spaniole. Avea ceva cu ficatul. Stăteam adeseori de vorbă cu ea.

Căutam să par cît mai recunoscătoare, mai modestă.

— Acum, la dumneavoastră, în pensiunile din Anglia, nu prea se întîmplă să dai de floarea aristocrației, ca în Germania.

— Nu, firește, răspunsei, privind din nou, ca hipnotizată, la baron, care arăta acum ca un vierme de mătase, pirpiriu și gălbejit.

— Baronul vine aici în fiecare an, continuă *Herr Oberlehrer*, pentru nervi. N-a adresat un cuvînt măcar, nimănui dintre oaspeți — *pînă acum*.

Un zîmbet înflori pe chipul său. Vedeam nălucind în închipuirea-i minunata desferecare a baronului din tăcerea în care se închidea — perspectiva unui uluitor schimb de amabilități, într-un viitor încă neprecizat, minunata jertfire a unui ziar oferit Înălțimii-Sale, răsplătită cu un *danke schön* [1] ce avea să fie retransmis din generație în generație.

[1] Domnul profesor (germ.).
[2] Stimată doamnă (germ.).

În clipa aceea postașul — arăta ca un ofițer din armata germană — aduse curierul zilei. Îmi aruncă scrisorile în *pudding*-ul cu lapte, apoi se întoarse și șopti ceva uneia din fetele care serveau la masă. Fata ieși grăbită. Se ivi directoarea pensiunii, aducînd o tăviță, pe care postașul depuse o carte poștală ilustrată. Înclinînd reverențios capul, directoarea pensiunii o oferi baronului.

În ce mă privește, eram dezamăgită — așteptam să se dea onorul : douăzeci și cinci de lovituri de tun.

La sfîrșitul mesei, sosi cafeaua. Baronul se servi cu trei bucățele de zahăr ; puse două în ceașca de cafea și înfășură a treia în colțul batistei.

Intra întotdeauna primul în sala de mîncare și o părăsea ultimul. Lîngă el, pe un scaun gol, depunea întotdeauna o mică sacoșă de piele neagră.

După-amiază, stînd la fereastră, l-am zărit trecînd pe stradă, cu pași șovăielnici. Ducea cu el nedespărțita-i sacoșă. De cîte ori trecea de stîlpul unui felinar se ferea, dîndu-se puțin la o parte, ca și cum se temea să nu-l lovească — sau doar la gîndul unei apropieri plebeiene...

Mă întrebam unde se ducea și de ce căra sacoșa cu el ? Nu-l întîlnisem niciodată la cazinou sau la stabilimentul de băi. Părea pierdut și își tîra picioarele care-i alunecau în sandale. Mă trezii compătimindu-l.

În aceeași seară mă aflam și eu în grupul care, în salonul pensiunii, discuta cu înflăcărare despre „cura" zilei. *Frau Oberregierungsrat* ședea lîngă

[1] Mulțumesc (germ.).

mine, tricotînd un şal destinat celei mai tinere din cele nouă fiice ale sale, care se afla într-o situaţie delicată, dar atît de interesantă...

— Dar se pare c-o să meargă totul cît se poate de bine, îmi destăinui ea. Scumpa de ea, s-a măritat cu un bancher — visul vieţii ei.

Din cele nouă sau zece femei adunate laolaltă, noi, cele măritate, făceam schimb de confidenţe, privind rufăria şi caracteristicile individuale ale soţilor noştri. Cele nemăritate discutau despre îmbrăcămintea şi însuşirile deosebit de atrăgătoare ale eventualilor soţi.

— Eu însumi i le tricotez, o auzii suspinînd pe *Frau Lehrer,* din lînă groasă, cenuşie. Poartă una şi o lună încheiată — cu două gulere nescrobite.

— Şi atunci mi-a spus, şopti *Fräulein Lisa,* vă asigur că vă găsesc foarte drăguţă. Am să-mi îngădui să-i scriu, poate, mamei dumneavoastră.

Nu e de mirare că eram puţin — de fapt destul de mult — înfierbîntate, ba chiar puţin iritate.

Deodată uşa se deschise şi apăru baronul.

Se lăsă tăcere — o tăcere de moarte.

Baronul intră încetişor, şovăi o clipă, apoi luă o scobitoare din vasul de pe pian şi ieşi din cameră.

Un strigăt de triumf izbucni după ce uşa se închise în urma sa ! De cînd îl ştiau, era pentru prima oară că intra în salon. Cine ar fi putut spune ce ne va fi dat să mai vedem în viitor ?

Zilele se perindau — începură să se perinde săptămînile. Ne aflam încă toţi laolaltă şi tot mă mai obseda persoana-i firavă, singuratică, ce mergea cu capul plecat parcă sub povara ochelarilor. Intra ducînd sacoşa neagră, se retrăgea singur cu sacoşa — şi atîta tot.

Sosi clipa cînd directoarea pensiunii ne înştiinţă că baronul pleacă în ziua următoare.

„Oh ! îmi spuneam — nu se poate să piară aşa de parcă l-ar fi înghiţit pămîntul, să dispară fără un cuvinţel de adio ! Desigur că va acorda această onoare doamnei *Oberregierungsrat* sau doamnei *Feldleutnantswitwe*[1], *o dată* măcar, înainte de plecare.

În seara aceleiaşi zile ploua cu găleata. Mă pregăteam să mă duc la poştă şi, în timp ce stăteam pe treptele casei, şovăind, fiindcă plecasem fără umbrelă şi chibzuiam dacă e bine să mai pornesc pe drumul plin de băltoace, auzii deodată un glas venind parcă de sub braţul meu.

Am coborît privirea. Văzui lîngă mine pe baronul între baroni, cu sacoşa-i neagră şi înarmat cu o umbrelă. Mă zăpăcisem cumva ? Nu mai eram în toate minţile ? Se oferi să mă adăpostească sub umbrela lui. Am căutat să fiu extrem de amabilă, puţin modestă şi atît de politicoasă cît se cuvenea în asemenea împrejurare. Am pornit deci împreună, prin noroi şi băltoace.

Vă voi aminti acum, că plimbarea în doi, sub o umbrelă, implică o oarecare intimitate. Cam în aceeaşi situaţie te afli cînd te oferi să perii paltonul unui bărbat — puţin îndrăzneaţă, totuşi naivă.

Ardeam de curiozitate să aflu de ce şedea singuratic, de ce căra cu el sacoşa şi cu ce-şi trecea timpul toată ziulica. Dar, iată că-mi dădu de bună voie, unele informaţii.

— Mă tem, începu el, că ploaia are să-mi ude bagajul. Ştiţi, îl duc necontenit cu mine, în sacoşa asta, omul nu are nevoie de prea multe, căci nu prea am încredere în servitori.

[1] Văduvă de locotenent (germ.).

— O idee înţeleaptă, aprobai eu. Apoi întrebai: De ce nu ne-aţi făcut pînă acum plăcerea...

— Stau singur la masă ca să pot mînca mai mult, răspunse baronul, cu privirea pierdută în zarea fumurie a înserării. Stomacul meu are nevoie de hrană îndestulătoare. Comand porţii duble şi mănînc în tihnă.

Ceea ce era, într-adevăr, o atitudine demnă de un baron.

— Şi cu ce vă petreceţi timpul toată ziua?

— Mă alimentez la mine în cameră, răspunse cu un glas care făcea imposibilă orice conversaţie şi aproape mă căiam pentru că acceptasem locul oferit sub umbrelă.

La înapoiere, am găsit la pensiune o adevărată răzmeriţă.

Am urcat în fugă treptele, m-am oprit apoi şi — de sus — am mulţumit cu glas tare, baronului.

Îmi răspunse — şi răspunsul fu auzit de toţi:

— Pentru puţin!

Mi s-a părut deosebit de amabil din partea lui *Herr Oberlehrer* că mi-a trimis, încă în acea seară, un buchet de flori. Şi *Frau Oberregierungsrat* mi-a cerut un tipar de boneţică pentru un nou-născut!

A doua zi nici urmă de baron — plecase.
Sic transit gloria Germaniae mundi. [1]

[1] Astfel a trecut gloria lumii germane (lat.).

SORA BAROANEI

— Mai sosesc doi oaspeţi azi după-amiază, spuse directoarea pensiunii, adăugînd un scaun pentru mine la masa pregătită pentru *breakfast* [1]. Abia acum, de dimineaţă, am primit scrisoarea în care mă înştiinţează de venirea lor. Baroana von Gall o trimite cu cineva aci, pentru „cură", pe fetiţa ei — biata mititică e mută. Are să rămînă la noi o lună. Şi are să vină s-o ia chiar baroana.

— Baroana von Gall! strigă *Frau Doktor*, care tocmai intra în cameră, adulmecînd aerul la auzul acestui nume. Vine la noi? Abia săptămîna trecută a apărut o fotografie a ei în *Sport und Salon* [2]. E prietenă cu toţi de la Curte. Se spune că şi *Kaiserin* [3] a noastră îi spune pe nume. Ah, dar asta e de-a dreptul minunat. Am să mă sfătuiesc cu doctorul meu şi am să mai rămîn şase săptămîni aici. Nimic mai plăcut decît să fii împreună cu oameni tineri.

— Dar copila e mută, îndrăzni să spună directoarea — deşi pe un ton de scuză.

[1] Micul dejun (engl.).
[2] Sport şi Mondenităţi (germ.).
[3] Împărăteasa (germ.).

— Ei şi ! Ce importanţă are ? Copiii suferinzi sînt atît de drăguţi !

Fiecare dintre oaspeţii care sosiră să-şi ia micul dejun se pomeni bombardat cu ştiri uluitoare : „Soseşte fetiţa baroanei von Gall ! Şi peste o lună vine şi baroana !" Se dezlănţui o adevărată orgie, cu cafea şi cornuri. Ne întreceam în replici sclipitoare. Se înşirară anecdote despre persoane de obîrşie nobilă, anecdote oarecum atenuate şi savurate pe îndelete. Ne îndestularăm cu bîrfeli, privind Înalte Excelenţe, şi tartine cu unt din belşug.

— Le vom instala în camera vecină cu a dumneavoastră, mi se adresă directoarea. Mi-aţi îngădui oare să mut în camera lor portretul lui *Kaiserin* Elisabeth, care atîrnă acum deasupra patului dumneavoastră ?

— Da, într-adevăr, s-ar simţi ca la ele acasă — şi *Frau Oberregierungsrat* mă bătu uşurel peste mînă — pentru dumneata, şi aşa, portretul n-are vreo semnificaţie deosebită.

Mă simţeam întrucîtva zdrobită. Nu din cauza perspectivei de a nu mai putea contempla bustul înveşmîntat într-o feerie de diamante şi catifea albastră, ci din cauza tonului care mă excludea oarecum — stigmatizîndu-mă ca o intrusă.

Întreaga zi s-a irosit în speculaţii mai mult sau mai puţin valabile. După-amiază s-a hotărît că era prea cald ca să mai pornim la plimbare, aşa că ne-am trîntit pe paturi, spre a acumula forţe pentru cafeaua cu lapte de la cinci. Deodată a sosit o trăsură, oprind în faţa uşii. Din trăsură a coborît o fetişcană înaltă, ducînd de mînă o copilă. Au intrat în hol, au fost salutate şi conduse în camera rezervată pentru ele. După vreo zece minute, tînăra a coborît cu fetiţa de mînă şi a semnat în registrul

de vizitatori. Purta o rochie neagră, strînsă pe corp, cu o modestă garnitură de volănaşe albe la gît şi la încheieturile mîinilor. Părul castaniu, împletit în două cozi strînse la ceafă, sub o fundă neagră, încadra un chip neobişnuit de palid, cu o aluniţă pe obrazul stîng.

— Sînt sora baroanei von Gall, se recomandă ea, ştergînd peniţa pe un petic de sugativă şi zîmbindu-ne, cu o privire imploratoare.

Chiar pentru cei mai hărţuiţi dintre noi, viaţa are momente emoţionante. Două baroane într-o lună ! Directoarea plecă imediat să caute o peniţă nouă.

Cercetînd copila cu privirea mea de om de rînd, mi se păru extrem de puţin atrăgătoare. Părea să fi fost spălată întotdeauna cu o mănuşă ce lăsa dîre de albăstreală, păru-i semăna cu nişte cîlţi cenuşii — şi mai era gătită cu un şorţ ţeapăn, scrobit, încît abia ne putea privi peste tivul volanului de la gît, şorţul devenind astfel o adevărată barieră socială. Poate că, într-adevăr, era o pretenţie exagerată să ceri unei nobile mătuşi să acorde o infimă consideraţie urechilor nepoatei. Dar o nepoată mută cu urechi nespălate îmi făcu impresia cea mai deprimantă.

Mătuşa şi nepoata fură instalate în capul mesei. Cîteva clipe ne-am privit cu toţii, invitîndu-ne din ochi, în loc de a ne drege glasul. În sfîrşit, *Frau Oberregierungsrat* începu :

— Sper că nu v-a obosit călătoria ?

— Nu, spuse sora baroanei, zîmbind în timp ce-şi contempla ceaşca.

— Sper că nici copila, draga de ea, nu e obosită, îndrăzni şi *Frau Doktor*.

— Nicidecum.

— Îmi închipui — adică nădăjduiesc că veți dormi bine la noapte, spuse respectuos *Herr Oberlehrer.*

— Da.

Poetul de curînd sosit din München nu-și mai lua ochii de la cele două fete. Și, în timp ce le arunca priviri languroase, își muia pe îndelete cravata în cafea.

„Avîntă-te, Pegas !" îmi spusei. Acum *Odele solitare* ale poetului își trăiau ultimele clipe. Tînăra aceasta putea deveni pentru el un nou izvor de inspirație — și, se înțelege de la sine, prilej de dedicații. Deci, din acea clipă, un nou impuls de viață însufleți firea bolnăvicioasă a tînărului.

Vizitatoarele se retraseră după-masă, îngăduindu-ne să le bîrfim pe îndelete.

— Se observă chiar oarecare asemănare, susură *Frau Doktor.* Destul de mare. Și cît e de manierată ! Atît de rezervată, atît de drăgăstoasă cu mititica !

— Păcat că trebuie să vadă și de copil, exclamă studentul din Bonn.

Pînă acum fusese convins că trei cicatrice și o eșarfă erau de ajuns ca să impresioneze. Dar sora unei baroane nu s-ar fi putut mulțumi cu atît.

Urmară zile de intensă preocupare. Dacă tînăra ar fi fost de obîrșie mai puțin nobilă, n-am fi putut răbda ca orice conversație să se reducă la ea — ca și neîncetatele osanale întru slava ei, descrierea amănunțită a oricărui gest al ei. Dar ea îndură cu multă grație adorația noastră, drept care eram mai mult decît mulțumiți.

Poetul izbuti să-i cîștige încrederea. Îi ducea cărțile cînd ieșeau la plimbare, o purta pe brațe cînd era mîhnită — aci ne îngăduim o licență poetică — și, într-o dimineață, sosi în salon adu-

cînd carnetul lui de însemnări, spre a ne citi cîte ceva.

— Sora baroanei m-a asigurat că are de gînd să intre la mînăstire, ne povesti. (La acestea, studentul din Bonn sări de pe scaun.) Cele cîteva versuri ce le veți auzi le-am compus noaptea trecută, stînd la fereastră în aerul îmbălsămat al acelor ceasuri tîrzii...

— O ! Dumneavoastră, care trebuie să vă menajați plămînii... comentă *Frau Doktor.*

Dar se înroși întîlnind privirea dură a tînărului.

— Ascultați ce-am compus :

De ce vrei tu să-nchizi în mînăstire
Al tinereții tale har preasfînt ?
Prin codrii-nalți să zburzi e-a ta menire ;
Slăvind frumsețea largului pămînt.

Încă nouă versuri, deopotrivă de drăgălașe, o îndemnau la acțiuni deopotrivă de zbuciumate. Aveam certitudinea că, de i-ar fi urmat sfatul, chiar dacă după aceea și-ar fi petrecut tot restul vieții la mînăstire, tot n-ar fi avut răgaz să-și tragă răsuflarea.

— Am transcris versurile și i le-am dăruit. Și astăzi mergem în pădure să culegem flori, încheie poetul.

Studentul din Bonn se ridică și ieși din cameră. Îl rugai pe poetul nostru să ne mai citească o dată poezia. Cînd ajunse la sfîrșitul celui de al șaselea vers, privind pe fereastră, văzui pe sora baroanei ieșind grăbită pe poartă, în tovărășia studentului înfricoșat. Am folosit prilejul pentru a mulțumi poetului în cuvinte atît de fermecătoare, încît s-a oferit să transcrie versurile și pentru mine.

Dar trăiam cu adevărat intens în aceste zile. Avîntîndu-ne din umila noastră pensiune, încercînd să ne cățărăm pe zidurile palatelor, nu riscam oare să ne frîngem gîtul ? Într-o după-amiază, tîrziu, *Frau Doktor* dădu buzna peste mine în biroul rezervat pentru corespondență.

— Mi-a povestit toată viața ei ! șopti *Frau Doktor,* strîngîndu-mă la sînu-i. A venit în camera mea și s-a oferit să-mi maseze brațul. Știți, eu sînt o adevărată martiră — sufăr îngrozitor din cauza reumatismului. Închipuiți-vă, pînă acum au cerut-o în căsătorie șase pretendenți. Unul și unul — vă jur c-am și plîns — și toți din familii nobile. Draga mea, cea mai frumoasă declarație i-a făcut-o unul în pădure. Nu că aș ține ca o cerere în căsătorie să se facă neapărat într-un salon — e parcă mai cuviincios între patru pereți — dar e vorba de o pădure aflată pe un domeniu particular. Și tînărul ofițer i-a declarat că făptura ei e aidoma unui pom tînăr ale cărui ramuri n-au fost atinse niciodată de necruțătoarea mînă a omului. Cîtă gingășie !

Și *Frau Doktor* oftă, ridicînd privirile-i spre cer.

— Voi, englezoaicele, vă arătați picioarele pe terenurile de *cricket* și țineți prăsilă de cîini în grădinițele din spatele caselor. Desigur, aveți mai puțină înțelegere pentru asemenea sentimente. Păcat ! Tinerețea trebuie să fie sfioasă ca floarea de răsură. Eu, una, zău că mă mir cum de izbutiți să vă mai găsiți un soț.

Spunînd acestea, dădu din cap atît de energic, încît m-am pomenit și eu clătinînd din cap — și mi s-a înnegurat parcă sufletul. Se părea că, într-adevăr, purtarea noastră nu era de loc pilduitoare.

Oare spiritul romantic își întindea aripile-i ocrotitoare numai peste aristocratica Germanie ?

M-am dus sus, în camera mea, mi-am înfășurat capul într-un văl trandafiriu și, cu un volum din versurile lui Mörike în mînă, am coborît în grădină. M-am așezat la umbra unei tufe mari de liliac, îndărătul pavilionului. Am deslușit o urmă de tristețe în culoarea îndoliată a liliacului și m-am surprins deodată compunînd și eu un poem :

În umbra caldă-a crengilor în floare,
Ne-mbrățișăm tăcuți și visători.

Cu aceste versuri se încheia poemul meu. „Strîns îmbrățișați" mi se păreau cu totul lipsite de farmec. Vorbe de care s-a abuzat. Floarea de măceș a tinereții mele a fost oare dintotdeauna puțin prăfuită ? Șezînd ghemuită cu genunchii la gură mestecam o frunză, cînd — clipă vrăjită ! — am auzit deodată zvon de glasuri din pavilion : sora baroanei și studentul din Bonn.

Chiar dacă prindeam ceva, așa din zbor, mai bine decît nimic. Am stat deci cu urechea la pîndă.

— Ce mîini micuțe aveți, îi spunea studentul din Bonn. Odihneau ca doi crini albi în poala rochiei dumneavoastră negre.

Iată, găsise într-adevăr cuvintele cele mai potrivite. Mă interesa însă mai mult nobila ei replică. Nu se auzi decît un murmur aprobator.

— Îmi îngăduiți să vă țin mînuța ?

Un dublu oftat — probabil că mîinile lor se întîlniseră — își îngăduise să răpească apelor întunecate o dalbă floare.

— Priviți cît de mari par degetele mele, pe lîngă ale dumneavoastră.

— Dar sînt atît de îngrijite! rosti sfioasă sora baroanei.

Vicleana! Ce avea a face dragostea cu mîinile îngrijite?

— Ce n-aş da să vă pot fura o sărutare! murmură studentul. Dar am un guturai groaznic şi mă tem să nu vă molipsiţi de la mine. Ştiţi de cîte ori am strănutat noaptea trecută? De şaisprezece ori. Am schimbat trei batiste.

Am zvîrlit volumul de Mörike în tufa de liliac şi am pornit spre casă. Un automobil pîntecos sforăia în faţa uşii de la intrare. În salon mare agitaţie. Baroana sosise în vizită — dorea să-i facă fetiţei o surpriză. Am zărit-o în mijlocul camerei, îmbrăcată într-un raglan gălbui de automobilistă, stînd de vorbă cu directoarea. Aproape toţi locatarii pensiunii erau adunaţi în jurul lor — bineînţeles, printre ei şi *Frau Doktor* care, prefăcîndu-se că studiază mersul trenurilor, căuta să se aţină cît mai aproape de tivul augustelor veşminte.

— Dar unde-i camerista mea? se informă baroana.

— N-a venit nici o cameristă. Numai amabila dumneavoastră soră şi fiica dumneavoastră.

— Soră! strigă baroana, cu glas ascuţit. A înnebunit! N-am nici o soră. Copila a călătorit însoţită de fata croitoresei mele.

Tableau grandissimo! [1]

---

[1] Final grandios.

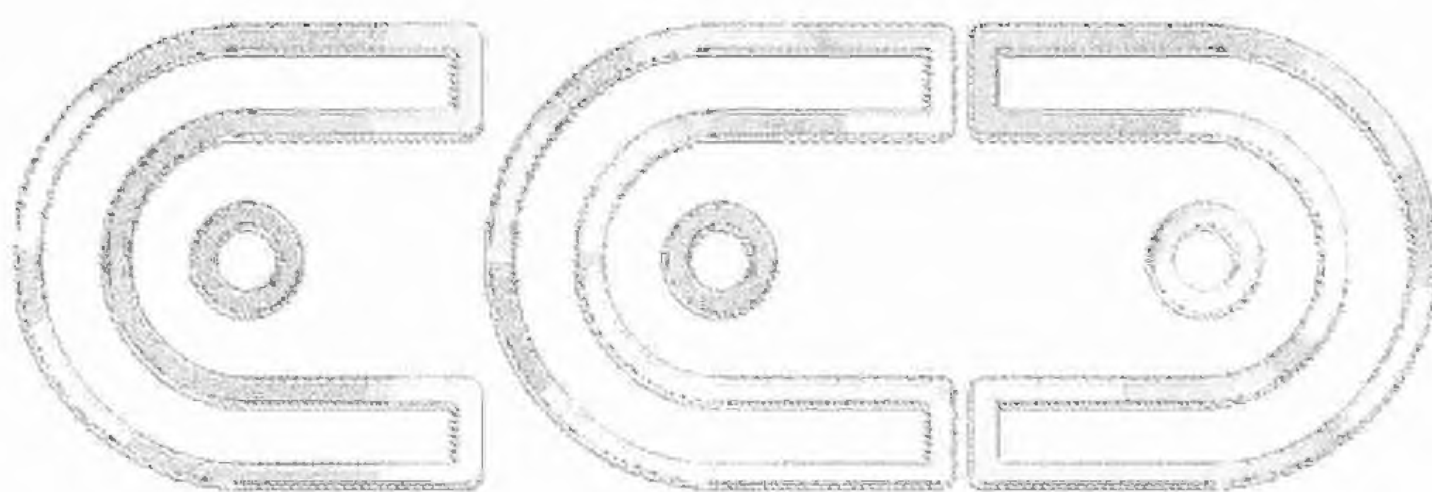
CUPRINS

Responsabil de carte : C. Frunzetti
Tehnoredactor : I. Gheorghiu
Corector : E. Găvănescu

Dat la cules 14.06.958. Bun de tipar 18.07.958. Tiraj 15.150 ex. Hîrtie cărți școlare sul de 65 gr/m². Ft. 700×1000/32. Coli ed. 7,96. Coli de tipar 6. Ediția I. Comanda 3893. A. nr. 01128. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 A — 32 = R.

Tiparul executat sub comanda nr. 80913 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN", Piața Scînteii nr. 1, București — R.P.R.

Scanare și prelucrare digitală

de

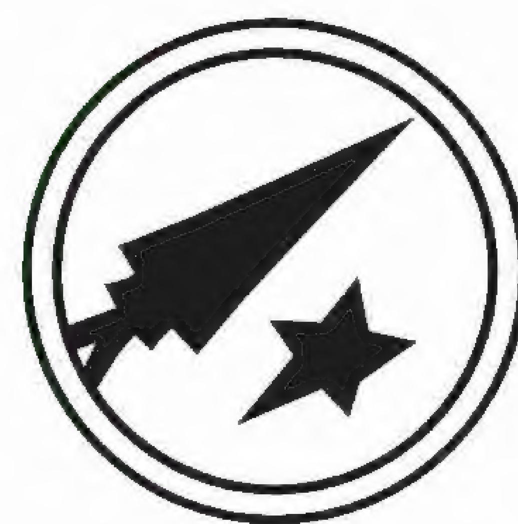

Anonim

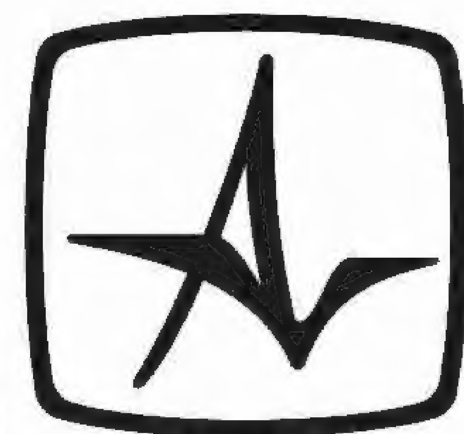
și

CAT Graur

Antwerpen

2023

